

BOGDANIA

Revistă de creație și cultură

Anul XI / Nr. 103-104 / 2023

Lunile: ianuarie-februarie 2023

Cuprins

1. Ionel Marin: Anul 2023, anul renașterii și afirmării identității naționale – 3
2. Corneliu Cristescu: Mihai Viteazul în pictura românească. Partea a III-a – 4
3. Vavila Popovici: Țara mea de dor – 11
4. Ionel Marin: Eminescu, „omul deplin al culturii române”, flacăra vie a neamului românesc – 13
5. Stelian Gomboș: După treizeci și trei de ani – 15
6. Al. Florin Țene: Celula lui Dumnezeu sau conștiința de Sine în contextul nașterii religiilor – 16
7. Andrei Breabăn: Răstignirea lui Horia, Cloșca și Crișan – 17
8. Radu Borcea: Fragment din cap.23, Monografia comunei Răstoaca – 21
9. Geo Călugăru: Să ne gândim adesea la Eminescu – 23
10. Ovidiu Țuțuianu: Umorul la Mihai Eminescu – 24
11. Ben Todică: Conștiința - o poveste, plictiseală sau izbăvire? – 28
12. Mihaela Cazimirovici: Talentul și alegerea lui – 30
13. Nicolae Dina: Învingătoare în lupta cu timpul – 30
14. Ion I. Brătianu: Crunt rechizitoriu, cruntă profeție – 33
15. Dedicății poetului Mihai Eminescu: Ioan Miclău, Ecaterina Chifu, Nicolae Rotaru, Ion Forcoș – 34
16. Poeți și poezia lor...pe cărările timpului: Mihai Eminescu, Adrian Păunescu, Grigore Vieru, Apostol Panaitache, Ion Panait, Hristache Lungu – 39
17. Florentin Smarandache: Poeme – 43
18. Ioan Miclău – Gepianu: Poeme – 44
19. Medalion liric: Cristian Petru Bălan, Marcel Miron, Geo Călugăru, Mircea Istrate, Ionel Marin, Elena Armenescu, Mihai Mercicaru, Cătălin Vega, Maria Filipoiu, Mihaela Mircea, Sibiana Antoche, Nicu Doftoreanu, Vasilica Grigoraș, Ancuța Chirilă – 45
20. Catrene patogene : Liviu Zanfirescu – 53
21. Ionuț Țene: Haiku – 53
22. Florea Constantinescu: Fabula „O frunză în vânt” – 54
23. Poezii populare: Catrina Danciu – 55
24. Poezii, povești, fabule pentru copii și tineri: Vasile Groza, Maria Sturdza Clopotaru, Iuliana Dinu și Titina-Nica Țene – 56
25. Proză scurtă: Maria Sturdza, Cristian Petru Bălan, Adrian Nicolae Popescu, Mihail Grănescu – 59
26. Cronici literare, recenzii, comentarii semnate de scriitorii: Al. Florin Țene, Nicolae Mățaș, Geo Călugăru, Livia Ciupercă, Zenovie Cărlugea, Elena Buică-Buni – 66
27. Ben Todică: Recenzie film „Florența Banatului” – 83
28. Din creațiile tinerilor premiați la Festivalul-concurs de creație literară Bogdania: Șerban Cosmina-Andreea și Vornicescu Daniela – 85
29. Interviu între: Corvin Ariciuc - Geo Călugăru – 87
30. Nicolae Vasile: Piesa de teatru „Controversiada” – 90
31. Proiecte Bogdania – Festivalul-concurs internațional de creație literară Bogdania, ediția a XII, anul 2023 și Concursul literar pentru elevi de Școală gimnazială Bogdania, ediția a V-a, anul 2023 – 92
32. Evenimente cultural-artistice: Cronica Cenaclului Literar ing.; Festivalul național Coral PASTORALA 45; Ziua Culturii Române în județul Vrancea; Reg. Festivalului internațional Oana Diana Renea – 94
33. Semnal editorial – 101

Revista BOGDANIA, revistă de creație și cultură este fondată și editată de Asociația cultural-umanitară Bogdania din Focșani. Apare o dată la două luni.
ISSN 2343-8061; ISSN-L 2343-8061

REDACȚIA REVISTEI BOGDANIA

Ionel N. MARIN

(Președinte Asociația cultural-umanitară Bogdania)

Redactor șef

Editor senior: Nicolae Vasile, Geo Călugăru, Nicolae Rotaru, Vasile Groza.

Redactori: Corneliu Cristescu, M.M. Cazimirovici, Maria Filipoiu, Marcel Miron, Adrian Nicolae Popescu, Ioan Rațiu, Maricica Stroia, Ben Todică, Gheorghe Țiclete, Doina Bârcă, Iuliana Dinu.

Secretar de redacție: Corina MARIN

Membri de onoare:

Prof. univ. dr. Florentin SMARANDACHE (SUA) - cercetător științific, matematician, scriitor, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN (SUA) - membru titular USR și al Academiei Româno-Americane de Arte și Științe; pictor, sculptor.

ALEXANDRU FLORIN ȚENE - președintele național al Ligii Scriitorilor Români, membru UZPR și al Academiei Americano-Române de Arte și Științe.
GHEORGHE A. STROIA, scriitor, membru ARA.

Adresa redacției: Focșani, Strada Contemporanul nr. 28, cod 620065, jud. Vrancea
Telefon mobil: **0752862369**.

Materialele se trimit cu diacritice pe adresa de e-mail:

ionelmarin55@gmail.com

revistabogdania.ro@gmail.com

În numele libertății de exprimare, autorii răspund în mod direct, conform legilor în vigoare, de conținutul materialelor publicate. Textele nu se înapoiază.

Vă așteptăm alături de noi!

În realizarea proiectelor culturale și umanitare ale Asociației Bogdania, avem nevoie și de sprijin financiar. Vă rugăm direcționați 2% în contul Asociației. Datele de identificare ale Asociației Cultural-umanitare Bogdania, sunt:

RO11BRMA0999100047750380, în RON;

RO11BRMA0999100047751156, în euro;

EximBank, Filiala Focșani, județul Vrancea; CIF (cod înregistrare fiscală) - 29080784.

Revista Bogdania,

Nr. 103-104, ianuarie-februarie 2023

Editorial

Ionel MARIN

Anul 2023, anul renașterii și afirmării identității naționale

A mai trecut un An cu lacrimi în suflet, trist, cu multe aberante resetări și ...nestinse suferințe.

Suntem parte din trupul Europei dar nu și cu drepturi depline, de ce? Nu trebuie să cerșim drepturile noastre legitime ci mai vârtos să le obținem prin diplomație, luptă continuă pentru impunerea intereselor naționale și în folosul poporului român. Suntem parteneri însă Moș Crăciun nu a venit prin via Schengen ci s-a oprit la graniță și ne-a făcut cu mâna că poate anul viitor poposește și la noi...Multă răutate, duplicitate și neseriozitate.

Știm că Omul este singura ființă conștientă de Sine și care prin muncă și creație își făurește propriul destin. Noi, românii, ne-am născut pe aceste meleaguri binecuvântate de Dumnezeu, iubite și apărate cu prețul vieții de străbunii noștri geto-daci, de bunicii și părinții noștri. Fiecare om se naște într-o țară și aparține Patriei părinților, indiferent de continent, regiune, indiferent de sex, religie, etc. Suntem și rămânem datori în transmiterea integrală și înfloritoare a patriei, generațiilor care vor urma să trăiască pe planeta Terra. Și numai prin iubire, zbor divin prin anotimpuri, dăruire, sacrificiu și descătușăți de frică și răutate se poate înfăptui o societate umană demnă de era tehnocratică contemporană, o lume a păcii, armoniei și înțelegerii frățești.

La 1 Decembrie 1918, înaintașii noștri au făurit România Mare, statul național unitar român. Atunci s-a realizat **pe vecie unirea tuturor românilor și a teritoriilor locuite de dânșii**. Istoria a fost nedreaptă cu noi și știm că prin

odiosul Diktat de la Viena din 30 august 1940, nord-vestul Transilvaniei a trecut sub jurisdicția Ungariei. România a fost forțată să cedeze Ungariei, la începutul lui septembrie 1940, jumătate din teritoriul Transilvaniei (42.492 Km pătrați) cu o populație de 2.667.000 locuitori, dintre care 50,2% români...Prin eroismul armatei române, al românilor am recucerit teritoriile românești și arătat lumii că moartea e mai scumpă decât viața în sclavie.

Poporul român este așa cum afirma Savantul Nicolae IORGA: „o minune a istoriei” iar ROMÂNUL dovedește suficientă dragoste față de glie, demnitate și iubire față de patria mamă! Toate popoarele lumii au dreptul la libertate, prosperitate și fericire!

Este vremea renașterii conștiinței naționale, a spiritului patriotic, prin care, să făurim o democrație autentică, în care poporul să decidă și să contribuie efectiv la propria bunăstare și fericire. Să apărăm valorile familiei, cu mai multă tărie interesul național. Am făcut greșeli precum: demolarea covârșitoare a întreprinderilor, reducerea nejustificată de nimic a locurilor de muncă în țară, care au adus țării și românilor sărăcie, suferință, tristețe fără margini, pierderi imense de valori economice, dar și mutilarea marilor vise ale tinerilor care vor să se afirme în propria țară. Nu prin slugărnicie, lașitate, corupție și nepăsare putem asigura promovarea intereselor majore ale patriei noastre.

Cei ce vor putere, ori să conducă destine umane trebuie să fie demni, onești, responsabili, să aibe pregătire exemplară pentru funcția respectivă, virtuți morale, conștiință și să iubească țara și pe semenii săi. Nu uita, dragă frate, soră, că tot mai bine este Acasă, decât la uși străine...

Există o tendință diabolică de destrămare a familiei și a credinței, de resetare medicală, alimentară, energetică, sexuală, etc. Nu trebuie să ne îndepărtăm de valorile creștine ale neamului și din acest an să reîncepem refacerea economică a țării noastre. Parlamentul României trebuie să facă legi bune și în primul rând în folosul poporului român și cetățenilor patriei române.

Am ajuns, din lipsă de patriotism, săraci, îndatorați și cu o bună parte din resursele naționale pe mâna străinilor...

Astăzi se impune, mai mult ca oricând, ca statul român să redevină puternic și să asigure un destin

demn, sigur tuturor cetățenilor țării. Instituțiile de stat să contribuie la refacerea conștiinței naționale, la recâștigarea identității naționale. Să asigurăm condiții prielnice de afirmare a tinerilor români în propria patrie. Și ținând cont de evenimentele grave ce au loc în Europa, să ne pregătim intens pentru a fi în măsură să ne apărăm glia strămoșească.

Să regăsim bunul-simț în toate și demnitatea. Să ne îndepărtăm de lăcomie, răutate, ipocrizie, de încrâncenare, să ne privim și respectăm ca frați. Să așezăm pe noi și trainice temelii viitorul țării. Doar prin muncă și iubire înflorește România și ne putem bucura de darurile sfinte ale vieții. Sub nicio formă să nu renunțăm la suveranitatea națională, la Constituția României.

Am avut și avem oameni de rară capacitate și dăruire umană, savanți, oameni de știință și de cultură de mare valoare mondială, pe aceștia să-i votăm și susținem spre binele țării și al lumii întregi. Doar prin educație autentică și cultură dăm frumusețe și strălucire, zi de zi, sufletului omenesc.

Cultura, credința și patria, piloni fundamentali ai românismului, sunt indispensabili în evoluția contemporană a României de azi. Toate acestea împreună cu națiunile Europei, pot asigura condiții pentru înfăptuirea unei lumi mai bună, mai dreaptă, o lume a păcii și armoniei mondiale. În anul 2023 să fim mai buni și mai frumoși la suflet. Să fie anul unității și coeziunii, al creșterii răspunderii pentru viitorul nostru și al românilor de pretutindeni.

Anul 2023 trebuie să devină un an al păcii în Europa, al evoluției și afirmării identității românești, al creșterii răspunderii pentru viitorul României și al Europei. Succes România!

Un An Nou cu mai multă sănătate, realizări importante în toate domeniile de activitate și spre folosul tuturor oamenilor și împlinirii tuturor aspirațiilor și năzuințelor națiunilor lumii!

La mulți ani, rodnici și binecuvântați ani!

Corneliu CRISTESCU

**MIHAI VITEAZUL, Domn al Valahiei,
al Ardealului și a toată Țara Moldovei**

**MIHAI VITEAZUL ÎN SCULPTURA
ROMÂNEASCĂ**

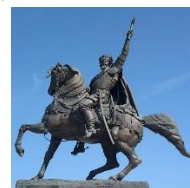
Artiștii plastici de pe teritoriul de astăzi ai României au fost deosebit de sensibili față de faptele și moștenirea Marelui Voievod. Spre deosebire de pictori, care pot realiza lucrări cu mai multă ușurință, sculptorii au dificultăți mai mari de exprimare tridimensională, în primul rând de ordin financiar.

De aceea, asemenea opere plastice se întâlnesc mai rar, mai ales în secolele trecute.

Prima sculptură monumentală, care prezintă pe Mihai Viteazul călare pe cal, este cea amplasată în Piața Universității din București. Este, se pare, și singura statuie realizată în secolul al XIX-lea.

Statuia lui Mihai Viteazul din București .

Este operă a sculptorului francez **Albert-Ernest Carrier Belleuse** (1824-1887) și este primul monument de această factură din Capitală. Materialul documentar necesar pentru realizarea lucrării i-a fost trimis sculptorului de către **Alexandru Odobescu** și **Theodor Aman**. În 1873, statuia de bronz finalizată și soclul de marmură au fost aduse de la Paris la București. (...) Pe fiecare dintre cele patru cornișe ale soclului este plasată câte o stemă confecționată din bronz, două așezate în fața și în spatele acestuia, evidențiind simbolul heraldic al Țării Românești: *vulturul*. Pe cele două părți laterale sunt expuse stema Moldovei, cu *bourul*, și stema Transilvaniei [1].

**Statuia lui Mihai Viteazul din Piața Universității,
București (sursa: [1])**

După lungi controverse, statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul a fost dezvelită la **8 noiembrie 1874**, în ziua Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril, în piața din fața Academiei, în prezent Palatul Universității, pe locul altarului fostei mănăstiri Sfântul Sava [1].

În prima parte a secolului al XX-lea, sunt preocupări și inițiative de realizarea a unor monumente omagiale pentru Mihai Viteazul, chiar înainte de Marea Unire de la 1918, dar și după.

De exemplu, la Craiova, unde voievodul fusese *mare ban*: Ideea unei statui la Craiova a marelui voievod, care este legat de oraș și prin faptul că a deținut dregătoria de *mare ban* înainte de a fi domnitor, datează de la începutul secolului 20. În **1913** s-a constituit un comitet de inițiativă pentru ridicarea unui monument închinat lui Mihai Viteazul la Craiova. În **1927**, societatea „Prietenii Științei” propunea ca loc de amplasament Piața Unirii. În **1933** s-au adresat Primăriei Capitalei cu rugămintea de a muta statuia lui Mihai Viteazul la Craiova, în cazul în care la București se va ridica una mai mare. [2]. Sculptorul **D. Pavelescu-Dimo** pregătise o machetă pentru realizarea unui monument deosebit de frumos închinat marelui voievod, care însă nu s-a materializat. Din păcate, craiovenii au trebuit să aștepte mulți ani până să vadă pusă pe amplasament actuala statuie, după ce stătuse mulți ani în curtea *Muzeului de Artă*, din diverse motive [2].

Cu toate acestea, vor trece mulți ani până când visul craiovenilor, al doljenilor, se va împlini.

De altfel, în toată țara, acum devenită ROMÂNIA MARE, visul și *pohta ce-a pohtit* Mihai Viteazul, nu avem știință că s-ar fi realizat un asemenea monument. Țara era confruntată cu efortul economic de integrarea a provinciilor revenite la Patria Mamă, dar și cu o criză economică majoră.

În a doua parte a secolului al XX-lea, după cea de a doua conflagrație mondială, când țara a fost nevoită să meargă pe alt drum de dezvoltare, s-a realizat totuși o economie etatizată care permitea reluarea unor preocupări de creare a unor monumente/statui ale lui Mihai Viteazul. Prima acțiune în acest sens a fost semnificativă, de realizare a unui monument chiar în capitala lui Mihai Viteazul, la Alba Iulia!

Statuia lui Mihai Viteazul de la Alba Iulia.

Momentul dezvelirii statuii lui Mihai Viteazul, **28 noiembrie 1968**, a fost unul special. Se împlineau 50 de ani de la Unirea Transilvaniei cu România. (...) Amplasarea statuii în fața fostului *Palat al Principilor Transilvaniei* nu a fost întâmplătoare. Edificiul este locul în care Mihai Viteazul a locuit și activat în scurta perioadă, **de zece luni**, în care a condus de la Alba Iulia destinele principatului Transilvaniei [3].

Statuia lui Mihai Viteazul, de la Alba Iulia.

Sculptor: Oscar Han. (sursa: [3])

Statuia din bronz este singura dintre cele realizate de **sculptorul Oscar Han** și dedicate unor voievozi în care personajul este înfățișat călare. Artistul a ales să-l surprindă pe Mihai în ipostaza intrării sale triumfale în Alba Iulia, în **1 noiembrie 1599**. Figura domnitorului este una demnă, hotărâtă, marcată de însemnătatea momentului. Pentru redarea trăsăturilor fizice, sculptorul s-a ghidat după cele mai cunoscute imagini de epocă ale voievodului. Mihai are pe cap celebrul său buciuman, căciula cu mănunchi de pene, în partea dreaptă. Poartă o mantie amplă, iar buzduganul îl ține trimfător în mâna stângă. Asta, întrucât cronicile vremii atestă că Mihai Viteazul era stângaci.

Monumentul, cu înălțimea de 8,46 metri, din care soclul măsoară 2 metri, este dovada că, la Alba Iulia, în Cetate, amintirea lui Mihai Viteazul este vie și păstrată la loc de cinste [3].

Statuia lui Mihai Viteazul de la Craiova

Tot în această perioadă, se reia ideea de realizare a unei statui la Craiova.

Statuia a fost **adusă la Craiova în 1974**, dar a stat **demontată până în 1990** în spatele *Muzeului de Artă*. În 1990 a fost ridicată în centrul orașului, în Piața Unirii, în apropiere de Prefectură și cu fața spre apus. Între anii 2004-2008, cu ocazia reamenajării centrului orașului a

fost mutată în marele parc dintre Prefectură și Biserica istorică Sfânta Treime, cu fântâni arteziene ample în fața îndreptată spre răsărit [2].

Statuia lui Mihai Viteazul, Craiova, 1990
(sursa: [2])

Statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul din Cluj-Napoca

Statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul din Cluj, dezvelită în **17 decembrie 1976**, operă a sculptorului **Marius Butunoiu**, este amplasată în mijlocul pieței care îi poartă numele, fiind înconjurată de un mic parc [4]. Monumentul situat în Piața Mihai Viteazul, a fost realizat în anul 1976.

Statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul din Cluj-Napoca (Sursa: [4])

Statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul, cu înălțimea de 7 m, montată pe un soclu înalt de 4,70 m, este amplasată pe o platformă cu trei rampe, decorată cu basoreliefuluri, reprezentând luptele cu otomanii și Unirea Moldovei și a Transilvaniei cu Țara Românească. Pe soclul statuii se află o stemă sigilară a domnitorului, care reunește însemnele heraldice ale celor trei țări române. Tot pe soclu este montată o inscripție cu textul: *Mihai Viteazul/1593-1601/Domnul Țării/Românești al Ardealului și a toată Țara Moldovei* [4].

Monumentele lui Mihai Viteazul după Revoluția din 1989

După cum am scris, prima statuie a lui Mihai Viteazul, montată după Revoluția din 1989, a fost cea de la **Craiova**, care zăcea demontată din anul 1974, dar montată abia în **anul 1990**.

După Revoluția din 1989, România a luat-o pe calea libertății în general, pe cea a libertății de exprimare în special, inclusiv exprimarea artistică, deci și plastică.

Față de perioada anterioară, când în arta plastică a picturii Mihai Viteazul avea un rol secundar, doar să scoată în evidență conducătorii zilei, acum exprimarea artistică este liberă de orice îngrădire, mai puțin de cea financiară, și asistăm la o avalanșă de opere artistice, inclusiv dintre cele monumentale.

O serie întreagă de localități din țară, de la cele mai mari, până la cele mai mici, inclusiv sate și comune, doresc și chiar realizează statui, busturi și obeliscuri ale lui Mihai Viteazul.

Aceasta este dovada clară că **Mihai Viteazul nu a fost uitat niciodată!**

Statuia lui Mihai Viteazul de la Oradea

La Oradea, s-a realizat o statuie ecvestră, amplasată în centrul orașului.

Statuia lui Mihai Viteazul de la Oradea
(Sursa: [5])

Existența statuii ecvestre a lui Mihai Viteazul în Piața Unirii din Oradea, din 1994, s-a întrerupt, urmând să fie mutată în centru civic din Oradea [5].

Statuia lui Mihai Viteazul din Ploiești

Statuia lui Mihai Viteazul este amplasată în Municipiul Ploiești, județul Prahova, în Piața Mihai Viteazul, pe un soclu foarte înalt. Este opera sculptorilor: **Ștefan Macovei, Nicolae Kruch și Iustin Bratu**.

Statuia este turnată din bronz, fiind terminată în **anul 1997**.

Statuia lui Mihai Viteazul din Ploiești
(Sursa: [6])

Statuia lui Mihai Viteazul din Iași

Statuia lui Mihai Viteazul din Iași este o statuie ecvestră din bronz, realizată de **sculptorul Ioan Busdugan** (1935-2000) și ridicată în memoria lui Mihai Viteazul, domnitorul care a realizat prima unire a țărilor române (1600). Ea se află amplasată pe dealul Copoului, în zona Parcului Expoziției, și a fost **dezvelită în anul 2002** [7].

Inițiativa ridicării la Iași a unui monument în cinstea lui Mihai Viteazul a aparținut *Asociației Veteranilor de Război*, filiala Iași. Astfel, în octombrie 1997 s-a constituit un comitet de inițiativă denumit *Comitetul „Iași 400 Mihai Viteazul”* (al cărui secretar era colonelul (r) Constantin Popa) care își propusese să inaugureze monumentul în mai 2000, când urmau să se aniverseze 400 de ani de la prima Unire a țărilor române (Iași, 27 mai 1600) [7].

Specialiștii din cadrul Direcției Arte Vizuale din cadrul Ministerului Culturii au ales, în ședința din 25 februarie 1999, drept câștigătoare macheta **sculptorului Ioan Busdugan din Iași** [7].

Statuia lui Mihai Viteazul din Iași
(Sursa: [7]).

Sculptorul Ioan Busdugan a decedat la 23 martie 2000, realizarea statuii fiind atunci aproape de faza finală. După moartea lui, lucrările au fost continuate și finalizate de **sculptorul Pavel Mercea** din București, care fusese angajat de Ioan Busdugan ca ajutor încă din anul 1999 [7].

Statuia, care cântărește șapte tone și are o înălțime de patru metri, a fost **inaugurată la 23 ianuarie 2002**, în prezența președintelui României [7].

Statuia lui Mihai Viteazul din Târgoviște

Statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul este amplasată în piața cu același nume în municipiul Târgoviște, județul Dâmbovița [6]. Este o statuie turnată din bronz, realizată de **sculptorul Mihai Marcu**, în anul 2003 [8].

Statuia lui Mihai Viteazul din Târgoviște,
(Sursa: [8])

Simbolul orașului Târgoviște, statuia lui Mihai Viteazul a fost restaurată.

Nu mai are bronzul de altădată, ci un auriu-strălucitor, cum îi spun chiar localnicii. Acest lucru a creat tensiuni mari între primarul orașului și sculptorul Mihai Marcu, [8].

Apariția de noi statui ale lui Mihai Viteazul continuă

Așa cum se afirmă mai sus, anii libertății de după Revoluție de la 1989, au fost favorabili apariției de monumente comemorative pentru voievodul Mihai Viteazul.

În acești ani, au mai apărut o serie de statui ecvestre ale Voievodului, în diferite localități mai mari sau mai mici, după cum urmează:

- Statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul din Novădări, în anul 2011, [9];
- Statuia lui Mihai Viteazul din Municipiul Giurgiu, în anul 2012, [10];
- Statuia lui Mihai Viteazul din Sfântu Gheorghe, [11];

Statuia lui Mihai Viteazul din Sfântu Gheorghe
(Sursa: [11])

- **Statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul din Târgu Mureș**

A fost realizată de colonelul în rezervă **Valentin Tănase**, directorul *Studioului de Arte Plastice al Ministerului Apărării*, a fost dezvelită în curtea Brigăzii 6 Operații Speciale la **25 octombrie 2013**, cu ocazia Zilei Armatei Române. Este prima statuie ecvestră din România la care calul este reprezentat în poziție cabrată, ridicat în două picioare, aceasta fiind o soluție artistică mai dificil de realizat și mai greu de echilibrat din punct de vedere tehnic [12];

- Statuie ecvestră a lui Mihai Viteazul la **Zalău**, cu ocazia Centenarului Unirii, 2018, [13];

- Mihai Viteazul, statuie în **Tulcea**, Romania, [14];

- Monumentul ecvestru al lui Mihai Viteazul de la **Caracal**, [15];

Statuia lui Mihai Viteazul de la Caracal
(Sursa: [15])

Monumentul este plasat în piața centrală a orașului și, prin spectaculoasa sa originalitate, a generat contradicții la dezvelire, confirmând reputația orașului de tărâm al ...minunilor!

- Statuie a lui Mihai Viteazul la **Slobozia**, Ialomița, 2017, [16];

- Statuia lui Mihai Viteazul de la **Cisnădie**, jud. Sibiu, 2018, [17];

Statuia lui Mihai Viteazul de la Cisnădie
(model) (Sursa: [17])

- Statuia lui Mihai Viteazul din **Călugăreni**, Giurgiu, 2009, [18];

Statuia lui Mihai Viteazul din Călugăreni
(Sursa: [18], [19])

- **Altă statuie ecvestră a lui Mihai Viteazul la București**

O altă statuie ecvestră a lui Mihai Viteazul a fost amplasată în **București**, la intersecția dintre B-dul Timișoara și B-dul Vasile Milea, pe un spațiu decupat din colțul curții Regimentului 30 Gardă. *Mihai Viteazul*. Sculptura din bronz, montată pe un soclu de marmură, realizată de colonelul (r) **Valentin Tănase**, directorul *Studioului de Arte Plastice al Ministerului Apărării Naționale*, a fost dezvelită la **1 iulie 2015** [20].

Noua statuie ecvestră a lui Mihai Viteazul, de Valentin Tănase, din București (Sursa: [20])

Noua statuie din București este o replică a statuii ecvestre a lui Mihai Viteazul de la Târgul Mureș, realizată tot de colonelul (r) Valentin Tănase [17]. Este prima statuie ecvestră din România la care calul este reprezentat în poziție cabrată, ridicat pe cele două picioare din spate, cu cele două din față în aer. (...) Statuia din București are în plus basoreliefuri pe părțile laterale ale soclului [20].

Apariția de busturi noi ale lui Mihai Viteazul

După Revoluția din 1989, românii și-au asumat faptele deosebite și oamenii glorioși din trecutul lor, chiar dacă unii au făcut o anumită politică, căci acum contează ce au făcut ei pentru țară.

Mihai Viteazul se dovedește un domnitor asumat și recunoscut de toți românii, care își doresc să-i aibă chipul într-un tablou, într-o statuie, pe un obelisc sau măcar un bust simbolic.

Astfel, după anul 1989, au apărut o serie de **busturi din bronz** ale lui Mihai Viteazul în localitățile în care nu s-au putut face statui, de regulă din motive financiare, dar nu numai.

În cartea: *Societatea Cultural Istorică "Mihai Viteazul"* Ploiești, XX, 1990-2010, [6], apărută în Editura HONTERUS la Ploiești, în anul 2010, se prezintă o serie de busturi ale Voievodului, apărute în anii de după Revoluție, într-o serie de localități din țară, și anume:

- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: Teodor Zamfirescu, localitatea **Brețcu**, județul Constanța, 1991;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: Ioan Marchiș, comuna **Valea Chioarului**, jud. Maramureș, 1994;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: Constantin Ionescu, **municipiul Ploiești**, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, 2001;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: Eugen Petri, localitatea **Czangic**, **Republica Moldova**, 2001;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: Eugen Petri, comuna **Bălțești**, jud. Prahova, 2001;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: George Dumitru, com. **Vărbila**. Jud. Prahova, 2002;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: Constantin Ionescu, com. **Iordăchianu**, jud. Prahova, 2002;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: Constantin Ionescu, **Strasbourg, Franța**, 2002;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: George Dumitru, loc. **Giurgeni**, jud. Ialomița, 2004;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: Constantin Ionescu, com. Mihai Viteazul, lângă Turda, 2005;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: George Dumitru, **Târgu Mureș**, jud. Mureș, 2007;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: George Dumitru, com. **Topolog**, jud. Tulcea, 2007;

- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: George Dumitru, **Cocorăștii Colț**, jud. Prahova, 2008;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: George Dumitru, com. **Colceag**, jud. Prahova, 2008;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: George Dumitru, *Palatul Administrativ*, **mun. Ploiești**, jud. Prahova, 2008;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: Constantin Ionescu, loc. **Zvolen, Slovacia**, 2009;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: George Dumitru, com. **Giurgeni**, jud. Ialomița, 2010;
- Bust Mihai Viteazul, bronz, sculptor: George Dumitru, com. **Bucov**, jud. Prahova, 2010.

Mai exemplificăm:

- Bustul lui Mihai Viteazul, dezvelit în Parcul Poștei din **Lugoj**, la 30 noiembrie 2018, pentru a marca Centenarul Marii Uniri, realizat de sculptorul George Dumitru, membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România și profesor la Liceul de Artă din Ploiești [18];
- Bustul Primului Unificator al Neamului Romanesc Mihai Viteazul, comandat de Fundația "*Alba Iulia 1918 pentru unitatea și integritatea României*", la Biserica ortodoxă *Sfânta Treime* din **Maierii Bălgăradului**, construită în anul 1714 din materialele recuperate din clădirile Mitropoliei Ortodoxe a Bălgăradului și ale *Arhiepiscopiei Ardealului*, demolate de habzburgii catolici [19].

Obeliscuri închinare memoriei lui Mihai Viteazul

Pentru omagierea Marelui Voievod, s-au realizat o serie de obeliscuri, de regulă cu efigii din bronz ale domnitorului. În cele ce urmează vom cita câteva, din aceeași carte [6].

- Un obelisc mai vechi, și cel mai înalt și plin de semnificații, realizat înainte de 1989, este obeliscul de piatră de la **Turda**, din județul Cluj, pe locul asasinării voievodului. Are o efigie din bronz, dar și o placă de mormânt din marmură. Obeliscul este realizat de sculptorii:

Marius Butunoiu și Vasile Rus Batin, în anul 1977, .

Următoarele obeliscuri sunt realizate după revoluția din 1989.

- Obelisc cu efigie din bronz Mihai Viteazul, sculptor: Arthur Hoffman, com. **Călugăreni**, jud. Prahova, 1995;
- Obelisc cu efigie din bronz Mihai Viteazul,

sculptor: Radu Ciobanu, com. **Moftinu Mic**, jud. Satu Mare, 1996;

- Obelisc cu efigie din bronz Mihai Viteazul, sculptor: Arthur Hoffman, com. **Gherghița**, jud. Prahova, 1997;

- Obelisc cu efigie din bronz Mihai Viteazul, și placă de marmură pe care scrie: *Glorie eternă Întregitorului de Neam și Țară Mihai Viteazul, născut pe aceste meleaguri*, sculptor: Arthur Hoffman, loc. **Giurgeni**, jud. Ialomița, 1997;

- Obelisc cu efigie din bronz Mihai Viteazul, sculptor: Arthur Hoffman, Oraș **Băicoi**, jud. Prahova, 1997.

Desigur, în țară mai sunt și altele, iar în viitor vor fi și mai multe.

Locul lui Mihai Viteazul în sculptura românească

De la început trebuie remarcat interesul deosebit al artiștilor plastici pentru personalitatea unică, de excepție în istoria românilor, a lui Mihai Viteazul, pentru faptele sale, dar și pentru chipul și statura impunătoare a voievodului, care au făcut ca artiștii în general, artiștii plastici în special, sculptorii în mod deosebit, să fie captați, încântați și chiar fascinați de acesta.

Cu toate că realizarea unei opere plastice tridimensionale, o efigie, un bust, un obelisc, dar mai ales o statuie, necesită nu numai talent, dar și calități fizice și intelectuale deosebite din partea artistului, pentru a mobiliza resurse financiare, umane și tehnologice, cel puțin în ceea ce privește personalitatea Marelui Voievod, în țară au fost realizate o mulțime de statui, numeroase busturi și neașteptat de multe obeliscuri și efigii ale Domnitorului fără egal între personalitățile istoriei noastre.

Dacă în secolul al XIX-lea, când Mihai Viteazul era în *culmea slavei sale* în mentalul colectiv românesc, s-a realizat, practic, o singură statuie, statuia din București din Piața Universității, iar în prima parte a secolului al XX-lea mai deloc, în partea a doua a acestui secol, s-au realizat patru-cinci statui, pentru ca după anul 2000, numărul acestora să crească nesperat și uimitor de mult.

Ceea ce este interesant este că dacă primele statui erau destinate marilor orașe, de regulă capitalele provinciilor istorice, după anul 2000, au apărut statui în orașe medii (Giurgiu, Târgu Mureș,

Sfântul Gheorghe, Zalău, Tulcea), pentru ca în ultimii ani să apară și în orașe ceva mai mici (Caracal, Cislădie, Năvodari, Slobozia etc)

De asemenea, numărul de busturi al Voievodului pare a nu fi întrecut de altcineva.

La fel și numărul de obeliscuri.

Prezența masivă a lui Mihai Viteazul în busturi, obeliscuri sau statui, inclusiv în pictură, în arta plastică în general, reprezintă, pe de o parte, prinosul de recunoștință al poporului român față de faptele eroice ale Viteazului până la sacrificiul suprem, cel care a adunat laolaltă toți românii, majoritari în cele trei provincii istorice, iar pe de altă parte, ilustrează actualitatea perpetuă a Marelui Voievod, respectul și admirația dovedită mai ales când românii au fost liberi să se exprime

În concluzie, Mihai Viteazul pare a fi personalitatea istorică cea mai importantă, ocupând **locul numărul unu în sculptura românească**, întrecându-l chiar și pe Marele Ștefan cel Mare!

Pe drept cuvânt, pentru că Mihai Viteazul este Unic prin ce a făcut pentru neamul românesc, fiind Primul Voievod care a realizat Unirea Tuturor Românilor pe baza **conștiinței de neam**, liantul puternic și perpetuu al românilor!

Mihai-Voievod Viteazul a fost și a rămas un **Simbol al unirii românilor!**

Bibliografie

[1]. Statuia lui Mihai Viteazul din București. În: https://ro.wikipedia.org/wiki/Statuia_lui_Mihai_Viteazul_din_Bucuresti

[2]. Statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul din Dolj. În: <https://www.discoverdolj.ro/ro/places/statuia-ecvestra-a-lui-mihai-viteazul>

[3]. Statuia de la Alba Iulia.... În: <https://albaiuliaqr.ro/statuia-lui-mihai-viteazul/>

[4]. Statuia lui Mihai Viteazul din Cluj-Napoca.....În: https://ro.wikipedia.org/wiki/Statuia_ecvestra_a_lui_Mihai_Viteazu_din_Cluj-Napoca

[5]. Statuia lui Mihai Viteazul din centrul Oradei. În: <https://www.digi24.ro/regional/digi24-oradea/statuia-lui-mihai-viteazul-din-centrul-oradei-va-fi-mutata-in-centrul-civic-1026895>

[6]. Statuia lui Mihai Viteazul din centrul Oradei. În: <https://www.digi24.ro/regional/digi24-oradea/statuia-lui-mihai-viteazul-din-centrul-oradei-va-fi-mutata-in-centrul-civic-1026895>

[7]. Statuia lui Mihai Viteazul din centrul Oradei. În: <https://www.digi24.ro/regional/digi24-oradea/statuia-lui-mihai-viteazul-din-centrul-oradei-va-fi-mutata-in-centrul-civic-1026895>

[8]. Statuia lui Mihai Viteazul din centrul Oradei. În: <https://www.digi24.ro/regional/digi24-oradea/statuia-lui-mihai-viteazul-din-centrul-oradei-va-fi-mutata-in-centrul-civic-1026895>

[9]. Statuia lui Mihai Viteazul din centrul Oradei. În: <https://www.digi24.ro/regional/digi24-oradea/statuia-lui-mihai-viteazul-din-centrul-oradei-va-fi-mutata-in-centrul-civic-1026895>

[10]. Statuia lui Mihai Viteazul din centrul Oradei. În: <https://www.digi24.ro/regional/digi24-oradea/statuia-lui-mihai-viteazul-din-centrul-oradei-va-fi-mutata-in-centrul-civic-1026895>

[6]. Statuia ecvestră, bronz, Mihai Viteazul, din Ploiești. În: *** Societatea Culturală *Mihai Viteazul* Ploiești, XX, 1990 – 2010. Editura HONTERUS, Ploiești, 2010

[7]. Statuia lui Mihai Viteazul din Iași. În: https://ro.wikipedia.org/wiki/Statuia_lui_Mihai_Viteazul_din_Iași

[8]. Statuia aurită a lui Mihai Viteazu din Târgoviște. În: <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/social/statuia-aurita-a-lui-mihai-viteazu-sculptorul-vrea-sa-dea-primaria-in-judecata-790729>

[9]. Statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul din Novădări, 2011. În: https://ro.wikipedia.org/wiki/Statuia_ecvestră_a_lui_Mihai_Viteazul_din_Năvodari

[10]. Statuia lui Mihai Viteazu – Municipiul Giurgiu, 2012. În: <https://www.travellerinromania.com/itinerary/statuia-lui-mihai-viteazu-municipiul-giurgiu/>

[11]. Statuia lui Mihai Viteazul din Sfântu Gheorghe. În: <http://www.obiective-turistice.ro/statuia-lui-mihai-viteazu-din-sfantu-gheorghe>

[12]. Statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul din Târgul Mureș. În: https://ro.wikipedia.org/wiki/Statuia_ecvestră_a_lui_Mihai_Viteazul_din_Târgu_Mureș

[13]. Alina Rad. Zalăul va avea anul acesta o statuie nou-noută a lui Mihai Viteazu calare. În: <https://www.graiulsalajului.ro/zalaul-va-avea-anul-acesta-o-statuiie-nou-nouta-a-lui-mihai-viteazu-calare-cu-numai-50-000-de-lei-a-49577>, 12 februarie, 2018.

[14]. Mihai Viteazu statue in Tulcea, Romania. În: <https://www.dreamstime.com/mihai-viteazu-statue-tulcea-romania-city-center-summer-image226026884>

[15]. Scandal la dezvelirea statuii lui Mihai Viteazul în Caracal. În: <https://www.timesnewroman.ro/politic/scandal-la-dezvelirea-statuii-lui-mihai-viteazul-in-caracal-sculptorii-au-pus-calul-deasupra/>

[16]. Slobozia: Noua statuie a lui Mihai Viteazul a ajuns în Piața Unirii. În: <https://www.independentonline.ro/2017/11/22/SI-obozia--Noua-statuiie-a-lui-Mihai-Viteazul-a-ajuns-in-Piata-Unirii-15796>

[17]. Statuia lui Mihai Viteazul dezvelită la Cisnădiei. În: <https://ph-online.ro/eveniment/item/101324-statuia-lui-mihai-viteazul-dezvelita-la-cisnadiie>

[18]. Monumentul de la Călugăreni. În: <http://www.skytrip.ro/monumentul-de-la-calugareni-din-judetul-giurgiu-ob-1269.html>

[19]. Statuia lui Mihai Viteazul din Călugăreni. În: https://ro.wikipedia.org/wiki/Fișier:Statuia_lui_Mihai_Viteazul_din_Călugăreni_Giurgiu.jpg.

[20]. Altă statuie ecvestră a lui Mihai Viteazul în București, 2015. În: https://ro.wikipedia.org/wiki/Statuia_lui_Mihai_Viteazul_din_București#/media/Fișier:Statuia_ecvestră_a_lui_Mihai_Viteazu,_București,_sculptor_Valentîn_Tănase,_2015_-_lateral.jpg

Vavila POPOVICI

„ȚARA MEA DE DOR”

„Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie, / Țara mea de glorie, țara mea de dor? / Brațele nervoase, arma de tărie, / La trecutu-ți mare, mare viitor!”
– Mihai Eminescu

În fiecare an, în ziua de 1 decembrie românii sărbătoresc *Ziua Națională a României*.

În urmă cu mulți ani, la 1 decembrie 1018, la Alba Iulia a avut loc *Adunarea Națională*, unde s-a adoptat o rezoluție în care a fost atestată unirea tuturor românilor din Transilvania și Banat, Crișana și Maramureș cu România, și s-a consfințit ceea ce acum numim *România Mare*, cerându-se totodată a fi un singur stat național.

Primul pas a fost făcut la 27 martie/9 aprilie 1918, când Sfatul Țării din Basarabia, organul

conducător al republicii a votat unirea Republicii Democratice Moldovenești cu România.

La 1 decembrie 1918, când s-a decis în unanimitate unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România, Ion I. C. Brătianu – pe atunci prim-ministru al României, inginer, însă pasionat de istorie și cultură, spirit al omului de stat cu simțul datoriei față de țară, pentru care politica era o artă, un fenomen complex, spunând că „*Cei mai mulți își închipuie că politica e un fel de distracție, cu foloase și onoruri. Politica e ceva grav, grav de tot. Ai în mâna ta viața și viitorul țării tale*” – la 14 decembrie 1918, atunci când, în fața delegației transilvănene care prezentase regelui Ferdinand I Actul Unirii, spunea: „*Vă așteptăm de 1000 de ani și ați venit ca să nu ne mai despărțim niciodată*”.

Recunoașterea internațională a unirii Bucovinei cu România s-a efectuat la 10 septembrie 1919, prin semnarea Tratatului de la Saint Germain dintre Puterile Aliate și Austria.

Legea Unirii a fost ulterior ratificată prin decret de lege de către regele Ferdinand, fiind votată de Adunarea Deputaților în ședința din 29 decembrie 1919.

Recunoașterea unirii Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România s-a făcut prin Tratatul de pace de la Trianon, încheiat la 4 iunie 1920, de Puterile Aliate învingătoare în Primul Război mondial și Ungaria, în calitate de stat succesori al Imperiului Austro-Ungar, stat învins în Primul Război Mondial.

Deoarece Prințul Carol de Hohenzollern-Sigmaringen a depusese în data de 10 mai 1866 jurământul în fața adunării reprezentative a Principatelor Române Unite, această zi de 10 mai a fost desemnată Ziua Națională, și a fost sărbătorită până în 1947, adică până la venirea comuniștilor. Data de 10 marca trei momente importante din istoria țării: începutul domniei lui Carol I, Independența de stat și încoronarea primului rege al țării.

Mai precis, între anii 1861-1866 Ziua Națională a României s-a celebrat pe 24 ianuarie, în perioada 1866- 1947, a fost sărbătorită pe 10 mai, iar între anii 1948 și 1989 – pe 23 august.

Imediat după Revoluția anticomunistă din 1989, ziua de 1 decembrie a fost stabilită ca fiind Ziua Națională a României prin Legea nr. 10 din 31

iulie 1990. Prin intermediul aceluiași act normativ se stabilea că ziua de 1 decembrie este o sărbătoare publică și liberă pentru toți angajații.

De fapt, alegerea zilei de 1 Decembrie, ca zi națională, face trimitere la Unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România, din anul 1918.

Se obișnuiește ca de Ziua Națională a României, în principal să se țină ceremonii și parade militare, în marile orașe ale țării, precum Alba Iulia și București, se arborează Drapelul național în toate instituțiile de stat; se depun coroane și jerbe de flori la monumentele eroilor români din toată țara; se organizează slujbe de pomenire a eroilor neamului.

De asemenea la mese se servesc mâncăruri tradiționale românești precum: sarmale, fasole cu ciolan, fasole cu cârnați, ciorbă cu afumătură.

Pe 1 decembrie, de Ziua Națională a României, românii se adună și fac acea oră a unirii, cântul conținând un minunat îndemn la Unire: „*Hai să dăm mână cu mână / Cei cu inima română, / Să-nvârtim hora frăției / Pe pământul României!...*”

Cu gândul la Țara mea, la istoria sa, la frumusețile sale, repet cuvintele marelui nostru poet național – Mihai Eminescu și adăug cuvintele din imnul Național: ***Ce-ți doresc eu Ție, Țara mea de dor? Unire-n cuget și simțire, pentru – un și mai bun viitor!*** („*Români din patru unghiuri, acum ori niciodată / Uniți-vă în cuget, uniți-vă-n simțiri!*)

Să continuăm desăvârșirea unității spirituale a tuturor românilor și fraților care locuiesc pe vechile meleaguri ale Daciei străbune.

LA MULȚI ANI, ROMÂNIA!

Harta DACIEI din anul 191

Ionel MARIN

**Eminescu „omul deplin al culturii române”,
comoară vie a sufletului românesc.**

Cultura reprezintă flacăra vie a unui popor, elementul definitoriu al identității, este matricea identității unei națiuni.

Cultura înseamnă comunicare, apropiere, un mod plăcut de respect și înțelegere, înfrumusețează și dă strălucire sufletului omenesc.

Cuvântul nemurire este cel care ne reprezintă cel mai bine. Cultura scrisă „rug veșnic aprins” zămislește și transmite prin flacăra nestinsă a cuvintelor, memoria veacurilor și a netimpului.

De aceea în decembrie 2010, Parlamentul României a adoptat legea privind sărbătorirea Zilei culturii naționale, pe data de 15 ianuarie, ziua de naștere a Luceafărului poeziei românești, Mihai Eminescu. Anul acesta pe data de 15 ianuarie 2023, se împlinesc 173 de ani de la nașterea poetului, prozatorului, gazetarului, dramaturgului, gânditorului român.

Mihai Eminescu (Mihail Eminovici) s-a născut la 15 ianuarie 1850, la Botoșani și a fost al șaptelea dintre cei unsprezece copii ai căminarului Gheorghe Eminovici, provenit dintr-o familie de țărani români din nordul Moldovei. Din cauza exploatării iobăgești și a persecuțiilor religioase, familia sa a emigrat în Bucovina. Școala primară a urmat-o la Cernăuți, apoi a fost înscris la liceul german din Cernăuți, singurul liceu la acea dată în Bucovina anexată de Imperiul Habsburgic.

Se înființase o catedră de limba română ce a fost dată profesorului Aron Pumnul, cărturarul ardelean, revoluționar român care s-a refugiat, după Revoluția din 1848, la Cernăuți. La moartea acestuia Eminescu, la 16 ani, a scris primul său poem „La moartea lui Aron Pumnul” semnat

Mihail Eminovici. Debutază în revista Familia a scriitorului Iosif Vulcan din Ardeal, cu poezia „De-aș avea”. Iosif Vulcan îl convinge să-și schimbe numele în Eminescu, mai târziu acceptat de el și de membrii familiei sale. La 17 ani scria poezia „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”:
„Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor?
Brațele nervoase,
arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor!”
dovedind talent poetic și o sensibilitate înăscută.

Între anii 1866-1869 călătorește din Cernăuți la Blaj, Sibiu, Giurgiu, București, și a luat contact cu realitățile românești. În această perioadă se angajează ca sufleur și copist la teatru, unde îl cunoaște pe Ion Luca Caragiale, care mai târziu afirma: „...Acest Eminescu a suferit multe, a suferit și de foame. Da, dar nu s-a încovoiat niciodată: era un om dintr-o bucată și nu dintr-una care se găsește pe toate cărările”...

Urmează în perioada 1869-1872, la Viena, Facultatea de Filozofie și Drept, frecventând cu mult interes biblioteca Universității, dovedind o sete nepotolită de lectură. La Viena se împrietenește cu Ioan Slavici și o cunoaște pe Veronica Micle. Se întoarce în țară și se înscrie la Universitatea din Berlin. A urmat cu regularitate două semestre, dar nu s-a prezentat la examene, suferind de o inflamație a încheieturii piciorului; Din cauza lipsei de bani și îmbolnăvirii a trei dintre frații săi, se întoarce în țară. La 24 ani, Mihai Eminescu este numit director al Bibliotecii Centrale din Iași. În această perioadă s-a împrietenit cu Ion Creangă, pe care l-a îndemnat să scrie, devenind un mare povestitor român. Titu Maiorescu scria că: „Ceea ce caracterizează mai înainte de toate personalitatea lui Eminescu, este o așa de covârșitoare inteligență, ajutată de o memorie, căreia nimic din cele ce-și întipărește vreodată nu-i mai scapă, încât lumea în care trăia el după firea lui și fără nici o silă, erau aproape exclusive lumea ideilor generale ce și le însușise și le avea pururi la îndemână”.

Eminescu a fost una dintre „personalitățile hibride, filozof-poet”. Opera sa poetică a fost influențată de marile sisteme filozofice ale epocii sale, dar și de gândirea romantică a lui Schopenhauer și de filosofia lui Kant. Ideea din poezia „La steaua”, trebuie înțeleasă ca o metaforă a călătoriei luminii. Deci, Eminescu era la curent cu datele științifice și filozofice.

Ulterior, Einstein în 1905 a demonstrat că cel mai rapid lucru din Univers este lumina (aprox. 298.000 km/s); Einstein a expus într-un limbaj de fizică, iar Eminescu într-un limbaj poetic:

„La steaua care-a răsărit/ E-o cale-atât de lungă./ Că mii de ani i-au trebuit/ Luminii să ne-ajungă./ Poate de mult s-a stins în drum/ În depărtări albastre./ Iar raza ei abia acum/ Luci vederii noastre./ Icoana stelei ce-a murit/ Încet pe cer se suie;/ Era pe când nu s-a zărit,/ Azi o vedem și nu e./ Tot astfel când al nostru dor/ Pieri în noapte-adâncă./ Lumina stinsului amor/ Ne urmărește încă..”

Eminescu a dus o imensă activitate jurnalistică. Pe vremea când era redactor șef la ziarul „Timpul”, Mihai Eminescu a afirmat puternice sentimente patriotice, în dezacord cu linia partidului, a Puterilor Centrale, chiar și împotriva lui Maiorescu. A militat pentru unitatea și drepturile tuturor românilor. A criticat dur Parlamentul țării pentru înstrăinarea Basarabiei, și era împotriva politicii de opresiune țaristă și a Imperiului Austro-ungar; Eminescu dorea o Dacie Mare, o Românie Mare. **Eminescu și-a iubit patria până la ultima suflare.** A fost arestat de 8 ori de Poliția română și urmărit îndeaproape de agenții austro-ungari, apoi de agenții români, fiind considerat incomod prin activitatea sa ziaristică.

Întreaga sa operă scoate în evidență, în mod strălucit, sufletul și spiritualitatea poporului român, tăria inimii, superioritatea minții și trăirile poetului Eminescu. Ne vorbește despre eternitatea iubirii, despre sacralitatea vieții, despre problemele lumii și civilizației, despre moarte, folclor, natură, etc. Fantezia, imaginația sa creatoare, deosebit de bogată, a făcut posibilă apariția unei superioare viziuni cosmice asupra omului. Pe drept cuvânt a fost etichetat ca Luceafărul care a luminat pământul strămoșesc, care prin geniul său creator ne-a ridicat deasupra valurilor, peste marginile timpului. De aceea Eminescu aparține nu numai poporului român ci și întregii lumi, fiind și un mare poet universal. Tudor Vianu în „Caiete critice” scria: „Mintea lui Eminescu lucrează cu ideea originilor lumii, a infinitului, a creației, adică cu cele mai înalte concepte făurite de rațiunea omului. Printre acestea, ideea eternității stăpânește mintea sa într-asemena măsură, încât una din atitudinile cele

mai obișnuite ale poeziei sale este considerarea lucrurilor în perspectiva eternității”...

Savantul N. Iorga scria despre Mihai Eminescu: „N-a fost om care să cunoască mai bine viața românească din toate provinciile și scrisul românesc din toate timpurile”. Eminescu, „Spiritul Tutelar al neamului”, „omul deplin al culturii române” (C. Noica), a dat dulceață graiului românesc, aleasă frumusețe și strălucire limbii române, miracol al culturii românești, poate fi pus alături de cei mai mari poeți din literatura universală. Eminescu a dat poeziei dimensiuni mari în spațiu și în timp, pătrunzând până în tainele sufletului uman. Poetul îndrăgostit a căutat adesea inspirația la umbra ramurilor teiului din Grădina Copou din Iași, numit și „Copacul îndrăgostiților”. Sub crengile teiului Mihai Eminescu o aducea pe iubita sa Veronica Micle, ființa care a influențat puternic poezia sa lirică. Ce minunate sunt poeziile: Atât de fragedă, Freamăt de codru, Somnoroase păsărele, La mijloc de codru des, etc.

Opera sa este variată, complexă, cultivând speciile: idila (Dorința, Lacul, Sara pe deal); egloga (Floare albastră); satira (Junii corupți, Scrisorile, Criticilor mei); elegia (Revedere, Mai am un singur dor), glosa (Glossa); poemul (Călin file din poveste, Luceafărul, Momento mori); doina (ce te legeni, Doina). Interesante sunt cele cinci scrisori publicate, primele patru în „Convorbiri literare” și scrisoarea V, publicată postum, în anul 1890. A mai scris proză fantastică, filozofică, erotică: „Sărmanul Dionis”, „Geniu pustiu”, „Făt Frumos din lacrimă” și altele. Alexandru Vlahuță despre Eminescu, ca actor și sufleur spunea: „Avea un glas profund, muzical, umbrit într-o surdină dulce, misterioasă, care dădea cuvintelor lui o vibrație particulară, ca și cum veneau de departe, dintr-o lume necunoscută nouă”. A avut preocupări pentru teatru, filozofie, istorie, sociologie și pentru științele exacte (matematica, fizica, astronomia). În iunie 1883 se îmbolnăvește, „i se declanșează o afecțiune pe fond nervos” munca sa fiind întreruptă.

Eminescu este introdus cu forța în sanatoriul doctorului Șuțu. Face apoi tratament la Viena, în Italia, revine la București, pleacă la Iași, la băi lângă Odessa, revine în țară, lucrează la Bibliotecă câțva timp, se reîmbolnăvește, se

internează la ospiciul de la Mănăstirea Neamț. În decembrie 1888 pleacă la Botoșani, unde este îngrijit de sora sa Henrieta. Este vizitat de Veronica și pleacă amândoi la București; se bucură de o scurtă activitate ziaristică, în februarie 1889 se reîmbolnăvește, este internat la București. În data de 15 iunie 1889, în jurul orei 4 dimineața, moare în sanatoriul „Caritatea” al doctorului Șuțu. Pe 17 iunie Eminescu este înmormântat la umbra unui tei din cimitirul Bellu din București.

Desigur literatura rămâne: ”legitimația istorică a unui popor”.

Ne mândrim cu marii creatori ai limbii române însă, dacă nu vom învăța să ne prețuim permanent valorile naționale, să iubim Patria și limba română, există riscul să ne afundăm în nefericire și înstrăinare. A fi european, om planetar nu poate exclude apartenența la un popor, la o istorie de milenii. Globalizarea nu presupune reducerea, dispariția specificului cultural al unei națiuni ci integrarea într-un sistem riguros de valori umane, respectând libertatea de exprimare și tradițiile strămoșești ale fiecărei națiuni. Respectând marii titani ai culturii strămoșești și universale, ne purificăm, înălțăm și ne vom bucura de frumusețea inegalabilă a vieții.

Noi suntem români și trebuie să ne mobilizăm și să slujim cu devotament neamul românesc. **Mihai Eminescu** era convins că munca stă la baza civilizației, că aceasta este ”izvorul, baza libertății, culturii, civilizației”. Cu certitudine poporul român, românii de pretutindeni se mândresc cu Mihai Eminescu, poetul „nepereche”, „românul absolut”, cu artistul care a redat și dat strălucire și frumusețe spirituală, ca nimeni altul până acum, României!

Stelian Gomboș

După treizeci și trei de ani...

După treizeci și trei de ani, mulți, puțini,

Dumnezeu știe, observăm/constatăm că societatea noastră românească este alta, că, adică, în treizeci și trei de ani, ea s-a schimbat/modificat ori transformat, putem zice, radical și, total, acum, că, în bine sau în rău sau și în una și în alta, iarăși, cel mai bine știe, Unul - Bunul Dumnezeu!...

Însă, între multe altele, ar trebui să reținem, măcar, un (singur) lucru: odată dobândită libertatea, care a fost răscumpărată cu jertfă și sacrificiu, altfel spus, cu preț de sânge nevinovat, ea trebuie cultivată, lucrată, apărată, promovată și întreținută, pentru a ne putea folosi și bucura, cât mai mult și cât mai mulți, de rezultatele, consecințele și avantajele ei și, din păcate, aici, la acest capitol, noi suntem corigenți dacă nu, chiar, repetenți!...

Da, chiar, așa: ce facem noi cu libertatea dobândită atunci, datorită celor care, cu piepturile goale, au rostit Rugăciunea Domnească "Tatăl nostru" și au strigat, cu toată puterea și convingerea că, "vom muri și vom fi liberi!"

Auziți, ce perspectivă duhovnicească, eshatologica, asupra vieții, morții și, nu în ultimul rând, asupra libertății, mărturisită, atunci, de ei și, călcată, astăzi, în picioare, de noi, cei care ne-am vândut și ne vindem, pentru un "blid de linte?!..." În altă ordine de idei, pe lângă apărarea libertății, unității și demnității noastre, mai avem de împlinit, cel puțin, încă o datorie: aceea de a-i pomeni la sfintele rugăciuni, pe eroii noștri de atunci și de, oricând și (de) oriunde!...

Să ne rugăm, pentru ei și pentru noi: ca Dumnezeu să-i ierte, pe ei, că au fost uciși iar pe noi că, i-am ucis/omorât și-i omorâm, permanent, neîntrerupt și neîncetat, prin ignoranța, pasivitatea, lașitatea, indolența și indiferența noastră, după cum, pe Domnul și Mântuitorul nostru îl răstignim, pentru a câta oară, prin (toate) faptele noastre nedemne, ticăloase și viclene, pline de necinste și ocară, de păcate, vicii și (de)patimi!...

Și, deci, să ne rugăm, Lui și lor, tuturor, pentru felul/modul nedemn în care îi urmăm și îi moștenim; să ne cerem, adică, iertare!...

De ce?

Fiindcă le-am risipit moștenirea pe, un pumn de arginți, da, probabil, pe, treizeci de, arginți!...

Cinste lor, rușine nouă!...

Recunoștința lor, blamare nouă!...

Prețuire lor, ocară nouă!...

Nouă, adormiților, anesteziatilor și amețiților de astăzi, care, dacă și când ne vom trezi, mă tem că va fi doar pentru a concluziona că este prea târziu și, că, de fapt, ne vom putea culca, definitiv, la loc!...

Și, totuși, în pofida tuturor acestora, eu consider, că, mai este o salvare, o scăpare, singură, care și unde?...

La Dumnezeu, numai El mai poate fi șansa noastră: de izbăvire, eliberare, dezrobire și mântuire; așadar, nu ne mai rămâne altceva decât să alergăm la, către și, (în)spre El!... Altminteri, zadarnică jertfă și sacrificiul lor, zadarnică viețuirea și făptuirea noastră, pe aici, în acest veac și lume, pe acest pământ!...

Altfel spus: să nu cumva să fie, rătăcirea de pe urmă, adică cea de astăzi, mai rea decât cea dintâi, adică cea de acum treizeci și trei de ani!...

Dumnezeule Doamne, milostiveste-te spre noi păcătoșii și, ne mântuiește! Amin!...

Al. Florin ȚENE

Celula lui Dumnezeu sau conștiința de sine în contextul nașterii religiilor Bog 104

Mulți istorici ai religiilor, până și Mircea Eliade, s-au întrebat dacă este ceva acolo Sus. Răspunsurile au fost diferite. Majoritatea concluzionând că religia vine din mintea omului, adică tocmai din Celula lui Dumnezeu, pe care îndrăznesc s-o numesc așa. „*Dumnezeu își exprimă dorințele prin prejudecăți*”. Spunea Mircea Eliade. Dar prejudecățile le fac oamenii. Și atunci? Nu ne rămâne, decât, să tragem concluzia că, de-a lungul mileniilor, creierul uman s-a dezvoltat în asemenea măsură încât am căpătat conștiința de sine. Însă, e necesar să dăm înapoi alte milenii până la „ciorba primordială” a

oceanelor. Atunci, în această “ciorbă”, a luat naștere prima celulă vie care s-a transmis din generație în generație a omului, pe care o purtăm fiecare, ce prin procese chimice, s-a transformat în conștiința de sine.

Omul primitiv, sărac în cunoaștere, a început să își spună întrebări. Există ceva care l-a creat și a construit universul? Acest prezumtiv “necunoscut”, acest „ceva” l-au denumit Dumnezeu. Omul și-a mai pus întrebarea, după ce ne săvârșim, arzând ca o lumânare, asta să fie totul sau mai urmează și altceva? Și acel “alceva” cum este, cum va fi?

Tot ce ne înconjoară, în vastul univers a fost creat de o putere de dincolo de noi, pe care uni o numesc Dumnezeu și care continuă să fie interesată de creația sa Datorită acestui necunoscut a luat naștere religia.

Ceea ce descoperim din ritualurile funerare timpurii în mintea omului de atunci exista credința că cel mort se întoarce în lumea de dincolo, cea a spiritelor, lumea paralelă cu a noastră, nevăzută, reversul lumii în care trăim pe pământ. Era perioada când scrisul nu se inventase. Era perioada în urmă cu mii de ani înaintea erei noastre, un termen ce încerc să-l explic. Calendarul pe care îl folosim acum, este calendarul global, el a fost folosit și conceput de creștinism în secolul al VI-lea după Hristos, demonstrând cât de mare a fost influența religiei în istoria omenirii. Biserica Catolică a fost una din cele mai mari puteri de pe pământ, încât a pus bazele calendarului pe care lumea încă îl folosește. Nașterea lui Hristos a marcat Anul Unu. Pot să specific, privind unele practici religioase ce datează de circa 130.000 de ani înainte de era creștină și sunt legate de felul în care strămoșii noștri își îngropau morții, că ei erau convinși că moartea nu este decât trecerea într-o lume fericită.

A existat de-alungul mileniilor, un grup important în istoria religiilor, care au *ghicit* existența unei lumi de dincolo sau, mai precis, destinația sufletelor plecate. Cei care au făcut parte din acest grup au povestit că au vizitat lumea de dincolo sau că au fost vizitați de spiritele celor plecați. Aceștia au răspândit mesajul primit. Ei au atras mulți adepți. care credeau în cuvântul lor și au început să trăiască potrivit percepțelor propovăduite de aceștia.

ASTFEL A LUAT, ÎNCET, ÎNCET, MARELE SPECTACOL AL SLUJBELOR RELIGIOASE: Prin acești profeți sau înțelepți s-au născut noi și noi religii. Aceste povești ale profetilor, la început a fost transmisă pe cale orală, dar, cu trecerea anilor povestea este așternută pe hârtie. Apoi devine, cum o numim astăzi, Sfânta Scriptură sau scrierea sacră, pe care azi o numim BIBLIA: Cartea Sfântă! Aceasta a devenit cel mai puternic simbol religios. A fost scrisă de oameni ce îi putem urmări pe parcursul istoriei. Cartea a devenit o imensă punte ce unește clipa cu veșnicia. Cu eternitatea. Mircea Eliade spune despre această perioadă: „*Dacă nimic nu e real, dacă totul e o creație gratuită și absurdă, ca într-un mare vis, un joc iresponsabil repetându-se la infinit, existența noastră n-ar mai avea nici o semnificație și nici o valoare. Am fi definitiv pierduți*”.

Istoria religiei este, practic, istoria vieții acestor profeți. și învățători și a ideilor pe care ei le-au inițiat, dar și a scripturilor (din latina târzie *scriptura*, din latină, act sau produs al scrisului, din *scriptus*) care au fost scrise despre ei. Printre primii profeți a fost Moise, fondatorul religiei iudaice.

Însă, nici-un profet nu a vorbit despre *Celula lui Dumnezeu*. Să fi fost prea mult pentru înțelegerea lor?

Andrei BREABĂN

Răstignirea lui Horea, Cloșca și Crișan

Să ne aducem aminte de un episod în istoria martirajului neamului românesc, iar, odată cu el, numele a trei mari eroi care s-au jertfit pentru libertate și pentru apărarea limbii și credinței strămoșești. Este vorba de **Horia, Cloșca și Crișan**, care au fost trași cu o cruzime de neînchipuit pe roată, trecând prin suferințe neomenești, asemenea lui Iisus cel răstignit pe cruce. Făclii veșnic aprinse a neamului românesc...

Cei trei bărbați nu au fost nici regi, nici voievozi și nici nu s-au născut din zei sau în castele, cum suntem obișnuiți din legendele anticilor de demult. Pesemne că acesta este și motivul pentru care ne plecăm mai greu urechile la povestea lor și ne lăsăm ușor amăgiți de valurile de venin împrôscate asupra lor de unii sau de alții dintre dușmanii nației române care ar vrea și azi să le păteze memoria sau cel puțin să-i scoată de istorie, la fel cum fac cu toți marii noștri eroi. E vorba de aceiași prigonitori înverșunați și plini de venin care de sute de ani tânjesc după vatra strămoșească a înaintașilor noștri daci, din care se trag și cei trei martiri, Horia, Cloșca și Crișan.

De loc din Țara Moților, o regiune unde au rămas nealterate până în zilele noastre tradițiile dacilor din vechime, Nicolae Ursu, poreclit Horea pentru că prin fluierul său horele prindeau viață ca la nimeni altul, pe nume Nicolae Ursu, născut prin 1730 (avea 55 ani când a fost tras pe roată), era un fiu țăran din Abac, satul Arada, de pe Dealul Fericetului. Nu avea școală, dar știa să scrie și să citească, el fiind *diacul* care punea pe hârtie plângerile moților năpăstuiți de nobilii maghiari, ba chiar îi reprezenta și în instanță, fiind un bun cunoscător a legilor imperiale. Ca mulți dintre moți, trăind în țara pădurilor nesfârșite ale Maramureșului, Horea știa să lucreze lemnul și să facă din el adevărate opere de artă. Își făcuse o echipă de lucrători pricepuți, cu care lucra mai ales biserici din lemn, una din ele fiind cea din satul Cizer de pe Dealul Coaste, azi în județul Sălaj, care îi poartă semnătură, păstrată până în zilele noastre. O adevărată bijuterie a arhitecturii bisericesti din acea vreme.

Un alt conducător al răscoalei a fost Ioan Oargă, iobag ceva mai înstărit care se trăgea din satul Cărpeneș. Poreclit Cloșca pentru felul hâtru

de a fi, plăcându-i să glumească și să pună porecle celor din jur, cel care a devenit locotenentul lui Horea, avea doar 37 ani când a izbucnit revolta.

Marcu Giurgiu din satul Vaca, comuna Ribița, Țara Zarandului, azi în județul Hunedoara, avea 52 ani când i s-a alăturat lui Horea, fiind poreclit Crișan pentru că locurile natale erau scăldate de apele tumultoase ale Crișului Alb. Eroul venea din o familie ceva mai educată, mama sa, de la care a luat numele, a fost fata preotului Giurgiu din Bulzești. Ajuns cătană imperială s-a mutat cu soția și copilul în satul Cârpenișn de unde era Cloșca. Din cauza lipsei de pregătire militară a celorlalți doi, Crișan a fost adevăratul lider militar al răscoalei.

Pornită în 31 octombrie 1784 de la biserica din satul Mesteacăn unde, la chemarea lui Horea, s-au adunat peste 700 de țărani din Zărand și Munții Apuseni, nemulțumiți de asupririle pe care le îndurau din partea grofilor maghiari care nu respectau nici legile imperiale, răscoala avea să cuprindă în luna **noiembrie** toată Transilvania și să zguduie din temelii Imperiul Austro-Ungar. Semnificațiile ei profunde se răsfrâng puternic prin ecoul avut în presa internațională, și mai ales în rândurile elitei intelectuale europene, preluat apoi de mișcarea pașoptistă din Transilvania și celelalte țări române. Prin răsunetul produs de acea răbufnire fără seamăn a mesajului dus de suferințele unui popor odinioară mândru, acum îngenuncheat și obidit în propria lui țară, dar mai ales prin cruzimea martirajului liderilor revoltei, toată Europa a reușit să afle că acel frumos podiș împrejmuț ca într-o covată de Munții Carpați, Țara Pădurilor sau Transilvania, era locuită de români sau vlahi, cum le spuneau unii, urmași ai dacilor din vechime care au avut centrul de viețuire pe aceste locuri de vis, trăind laolaltă cu zeii, cum reda în versurile lui nemuritoare marele nostru poet Mihail Eminescu (în poemul *Memento mori* și în altele).

Amploarea răscoalei i-a înspăimântat pe nobilii maghiari și pe cei din casa imperială de la Viena, care au primit vestea pe 12 noiembrie 1784. Prima reacție a împăratului Iosif al II-lea a fost să trimită trupele imperiale pentru reprimarea cu cruzime a revoltei. În acest scop s-au mobilizat regimentele De Vins și Wurtemberg,

artileria din cetățile Buda și Timișoara, cât și forțele imperiale ce se aflau în Transilvania, iar pe capul răsculaților s-a pus un premiu de 300 ducați pe fiecare. Fiindu-le teamă de români, detașamentele de grăniceri români de la Orlat și din Caraș, despre care au primit informații că ar vrea să treacă de partea fraților lor, au fost plasate sub pază militară.

Înțelegând că face o greșală care ar putea avea efecte greu de controlat, după câteva zile Iosif al II-lea își schimbă hotărârea și renunță la folosirea forței, preferând să meargă pe calea vicleniei. El dispune amnistia generală dacă răsculații predau de bună voie armele și se întorc la casele lor, le interzice nobililor să aplice orice fel de pedepse răsculaților, iar o comisie imperială condusă de contele Anton von Jankovich, numit comisar imperial, se va deplasa în Transilvania pentru a lămuri cauzele răscoalei. De la amnistie sunt exceptate căpeteniile, pentru prinderea cărora se pun mai departe premii mari.

Nu se știe dacă adevăratele intenții ale împăratului au coincis cu planul de amnistiere pe care l-a propus ulterior, dar cert este că trupele imperiale au vrut de la început să-i reprime crunt pe răsculați, o adevărată teroare pornită pe criteriile etnice având în vedere caracterul profund național al răscoalei. Având în vedere personalitatea lui Iosif al II-lea, Împărat al Sfântului Imperiu Roman, rege al Ungariei și Boemei, cunoscut ca un monarh cult, cu o gândire înțeleaptă, înclin să cred că reprimarea cu cruzime a răscoalei țărănești din Transilvania s-a făcut mai ales prin voința nemeșimii maghiare care nu voia ca țărani români să ridice capul și să se facă auziți la Viena, și mai ales în Europa. Potrivit unei legende în 13 aprilie 1784, când Horea a mers cu jalbele la împărat, ar fi primit de la acesta o cruce de aur și o scrisoare, semn că acționează în numele lui, Iosif al II-lea fiind interesat în slăbirea puterii nobililor maghiari care tindea să se opună puterii imperiale. Chiar dacă nu avea să recunoască niciodată acest lucru și nici nu s-au păstrat dovezi scrise în acest sens, cert este că anchetele dispuse de împărat și măsurile luate după înăbușirea în sânge a răscoalei aveau să reducă autoritatea grofilor și să dea un impuls mișcării naționaliste, acțiunile lui Horea fiind apoi continuate pe un alt plan de intelectualii români din Transilvania. Pe de altă

parte, tocmai această încredere în împărat și frica de Dumnezeu, care l-a făcut pe Horea să aibă o încredere oarbă în preoți, acceptând prin ei tot felul de compromisuri, au fost între cauzele care au dus la sfârșitul răscoalei și a prinderii liderilor ei, trădați atât de împărat cât și de o parte din preoții ortodocși din Transilvania (mulți de ei de etnie sârbă).

În acest scop, în seara zilei de 17 noiembrie 1784 se întâlnesc în taină generalul Pfeferkorn, consilierul Michael von Brukenenthal și vice-colonelul Schultz pentru a stabili împreună un truc prin care să înăbușe revolta fără a se acorda țăranilor români din Transilvania unele drepturi promise de curtea imperială. Ei propun ca vice-colonelul Schultz să-i convoace pe capii răscoalei undeva între Cricău și Tibru, unde să pună mâna pe ei prin înșelăciune. Acesta se va deplasa la Abrud, unde pe 19 noiembrie se bucură de un prim succes, niște trădători din Lupșa îl predau pe Ursu Uibaru, unul din căpitani răscoalei.

La numai două zile, vice-colonelul Schultz, ajuns cu o zi înainte la Câmpeni pentru a se întâlni cu Horea, a fost întâmpinat, spre surprinderea lui, nu numai de cel pe care voia să pună mâna prin vicleșug, ci de 600 de răsculați având în frunte 12 bătrâni, după Sfatul bătrânilor care conducea satele și cetățile în vremea regelui Decebal, obicei păstrat de altfel în toate țările române în perioada medievală (exemplu: în Moldova satele erau conduse de un cneaz cu 12 bătrâni, iar târgurile de un șoltuz și 12 pângari, aleși dintre bătrâni și cei mai înțelepți oameni din oraș, cu atribuții administrative și mai ales judiciare). Vice-colonelul Schultz le cere țăranilor să predea armele iar cei trei comandanți să-l însoțească la Sebeș. Înțelegând viclenia, Horea și locotenenții lui se amestecă în mulțime și, fiind mai mulți, reușesc să se retragă. În aceste condiții, Horea le cere țăranilor, care încă așteptau milă de la împărat, să se ridice din nou la luptă.

O altă capcană a fost întinsă de căpitanul Richard, aflat cu trupele la Zlatna. El promite că Horea și Cloșca nu vor păți nimic dacă vin la Câmpeni pe 30 noiembrie să-i predea plângerile sale către împărat locotenentului Hofman, în prezența protopopului de Abrud, cu care a pus la cale să-i prindă cu ajutorul preoților și al unor

credincioși fideli protopopului. Dar și această strategie mârșavă a fost evitată de cei doi eroi.

Cum în toată istoria omenirii Iuda este de nelipsit, trădarea nu putea să lipsească nici în martirajul celor trei mari eroi ai românilor. Ei vor fi prinși și predați dușmanilor de preoți și de propriii lor tovarăși de luptă, pretextul fiind tot lăcomia, cei 30 de arginți cu care a fost vândut Iisus.

Astfel, după marile lupte care au zguduit Transilvania, în final fiind învinși în bătălia de la Mihăileni din 7 decembrie, venind iarna, Horea și Cloșca se retrag în munți plănuiind ca în primăvară să reia răscoala. Pe 27 decembrie, în timp ce se aflau sub un brad găunos unde au făcut foc să se încălzească, vin pe rând și se așază lângă ei vreo șapte țărani, din care patru aveau puști. După ce s-au adunat, pun mâna pe Horea și Cloșca, pe care îi leagă și îi predau soldaților, nu înainte ca Horea să scoată de la sân și să arunce în foc un sul de hârtii pe care le avea la el. Cei doi sunt duși la Abrud, iar la 2 ianuarie 1785 la Alba Iulia.

Crișan a fost prins tot prin trădare, pentru aceiași arginți murdari, în timp ce rătăcea deghizat ca cerșetor prin Munții Apuseni. Vrând să treacă din satul Lupșa spre Vința, în 30 ianuarie 1785 a fost prins împreună cu fiul și soția sa de nouă țărani, având în frunte pe popa din Cărpiniș, fiind predați soldaților pentru recompensă. Nu este primul caz de preot care își uită credința și alege să joace în viață rolul lui Iuda, deși predica învățăturile lui Iisus. Ni-l amintim pe preotul de la Neamț care avea să facă la fel când marele nostru voievod Petru Rareș, trădat de boieri și părăsit de oaste, a fost nevoit să se refugieze din fața păgânilor. Iar asemenea exemple sunt nenumărate, pentru că indiferent de haina pe care o poartă omul e predispus păcatului și mai ales banului. Așa a fost de când este lumea, așa va fi până la sfârșitul ei...

După ce a fost prins, Crișan este dus la Alba Iulia și întemnițat. Pe 13 februarie va fi găsit spânzurat cu șireturile de la opinci, dar dușmanii se vor răzbuna și pe cadavru. Capul este tăiat și expus în țeapă la Cărpiniș, iar trupul sfărțecat în patru, fiind expusă la Abrud, Brad, Bucium și Mihăileni, unde au fost cele mai mari lupte ale răsculaților. Semn că dușmanilor le era

teamă de el și când era mort, pesemne că pe acei călăi îi înspăimânta până și numele de român.

La **26 februarie 1785** se pronunță sentința cu privire la Horea și Crișan. O adevărată răstignire a neamului românesc, pronunțată cu aceeași mârșăvie și lipsă de dreptate ca în cazul lui Iisus. O pedeapsă cruntă cu care dușmanii voiau să îngenuncheze dorința de libertate a unui popor, să bage spaima în el pentru a-l convinge să nu ridice niciodată capul și, mai ales, să aibă curajul să spună că acel pământ este al lor, ca lumea să nu cumva să afle că ei l-au furat fără nici un drept. Cei doi au fost condamnați la moarte prin tragere pe roată de jos în sus, începând cu frângerea picioarelor, iar trupurile lor despicate să fie expuse la fel ca trupul lui Crișan în locuri unde s-au ridicat țărani români la luptă. S-a interzis aplicarea de lovituri de grație pentru a le curma suferința.

Execuția a avut loc pe un deal situat la sud de cetatea Alba Iulia, care părea să aducă aminte de Golgota de la Ierusalim. După citirea sentinței cei doi sunt împărțășiți de preotul ortodox Nicolae Raț din Maierii Albei Iulii și dați apoi pe mâna călăului. Acesta îl ia mai întâi pe Cloșca, pe care îl leagă pe un pat de lemn în formă de X, forma crucii pe care a fost răstignit apostolul Andrei. Din loc în loc, sub mâini și sub picioare s-au pus bucățele de lemn pentru a spori suferința. S-a folosit o roată de car cu butucul plin și neferecată, prevăzută cu o lamă de fier ca un cuțit. Chinurile lui au durat o oră, dându-și sfârșitul după 20 lovituri de roată pe care le-a primit fără milă. După fiecare trecere cu roata se lăsau câte 3 minute, iar dacă cumva mai îndrăzne să leșine, erau aruncate peste el găleți cu apă până se trezea, și abia apoi se relua pedeapsa. Ultima lovitură se da în dreptul inimii, dar aceasta era intenționat amânată. Iar, după ce martirul și-a dat duhul, călăul cu ajutoarele lui îl despica în mai multe bucăți, ca pe un porc. O moarte mai groaznică nu se putea...

Mii de țărani au fost aduși cu forța să ia parte la execuție, iar pentru a evita vreun incident atât eșafodul cât și publicul sunt puse sub pază militară.

În timp ce Cloșca era torturat, Horea a fost obligat să urmărească execuția, apoi a fost și el legat pe patul năclăit de sânge de pe care a fost dat la o parte cadavrul tovarășului său de luptă.

Este torturat și el cu roata, în timp ce privea cum trupul lui Cloșca este ciopârțit de călăi. La ordinul lui Friederich Freiherr von Exkhard, membru al comisiei imperiale de anchetă, care a sesizat freamătul mulțimii nemulțumită de ce se întâmpla, după câteva lovituri care i-au frânt picioarele, Horea primește lovitura de grație. Așa a sfârșit și acest martir sfânt al neamului nostru, simbol al libertății poporului său.

Oare câți martiri trebuie să mai dăm ca să ne recâștigăm locul binemeritat în lume? Câți oameni trebuie să mai moară pentru ca sângele lor să ajungă la Cer și să strige că vrea răzbunare asupra celor care ne-au năpăstuit? Câtă durere, câtă suferință mai are de îndurat neamul nostru pentru a înțelege cine i-au fost strămoșii și să-și respecte cum se cuvine martirii? Iar între ei se înscriu cu litere de foc acei mari eroi răstigniți pe roată asemenea lui Iisus pe cruce, care și-au dat sfârșitul spre nemurire în ziua de 28 februarie 1785. O zi de neuitat pentru români, pentru că ei s-au jertfit pentru libertatea noastră și pentru că aparțineau acestui pământ, un pământ sacru moștenit de noi încă de la facerea lumii pe care mulți au vrut să ni-l ia, iar unii încearcă și în zilele noastre! Să le aducem recunoștința noastră, iar cei care pot, să așeze cu pioșenie o floare la locul jertfei. Să ne rugăm ca bunul Dumnezeu să-i ierte și să le găsească loc în Împărăția Cerească, unde să fie alături de Hristos și să se adape din apa vieții! Iar, prin ei, și prin ceilalți martiri pe care i-a dat acest pământ de-a lungul veacurilor și mileniilor, să binecuvânteze poporul nostru, să-l apere și să-l ajute să treacă prin toate încercările până la Judecata de Apoi, păstrându-și vatra strămoșească, limba, credința și identitatea națională! Iar în aceste zile, când ne comemorăm eroii, să fim mândri că suntem români, că suntem urmași ai dacilor din vechime, cei mai dreپți și mai viteji dintre traci cum spunea cândva Herodot.

Trezește-te popor român! Cinstește-ți eroii și martirii, ei sunt cea mai mare bogăție pe care o ai! Iar când dușmanii îți vor lua tot și vei simți că nu mai ai nimic, să nu te lași pradă deznădejdiei, pentru că ei te vor salva! Poartă-i în inimă și în suflet și du-le mai departe amintirea! Așază o făclie la mormântul lor și roagă-i să vină să te ajute! Numai prin ei vei putea răzbi și duce mai departe țelul pentru care au luptat și s-au

jertfit pentru ca tu să te mântuiești! Stai treaz, române, nu dormi, clipa biruinței tale este aproape!

Radu BORCEA

Fragment din Monografia comunei Răstoaca Din cap 23: Jafurile comise în comună de trupele de ocupație ruso-germane

La începutul lunii februarie 2021, când am început cercetarea în fondul de documente vechi de la Arhiva Națională Secția Vrancea (ANSVn), pentru această monografie, în colecția arhivistică a comunei (Fond 154 Primăria Răstoaca, 1859-1968, Dosar 314/1862, de 52 de file, la fila 11 am găsit un tabel cu mari cantități de alimente și băuturi alcoolice pe care autoritățile Moldovei fuseseră obligate să le pună la dispoziția armatei ruse de ocupație începând cu luna mai 1853 (când a fost declanșat Războiul Crimeii), produse pe care Principele Cuza insistase în mai multe rânduri ca Rusia să le plătească (după aproape 10 ani!). Evident că soldatul rus fusese hrănit pe gratis și de către sătenii noștri!

Pe parcursul cercetărilor am dat de alte și alte dosare în care am văzut dimensiunea uriașă a pagubelor produse statului român de către invadatori, suportate, în fapt, de conaționali și concetățenii noștri.

În timpul Primului Război Mondial, la Răstoaca, pagubele materiale și bănești au echivalat cu bugetul pe un an! În plus, a fost distrusă și arhiva comunei.

La nivel de țară (Moldova, Muntenia și Dobrogea), pagubele însumează sustragerea a peste 1,4 milioane tone de petrol, benzină și produse petroliere, rechiziționarea a peste 550.300 cai, 641.000 vite, aproape 4 milioane ovine și caprine, 570.000 porci, 3 milioane de

tone de grâu, porumb, ovăz, secară. (Sursa: Timpul.md).

Între august 1916 și octombrie 1917 trupele „aliatului” rus de pe Fontul din Moldova și o parte din Muntenia s-au dat și ele la jafuri, substituindu-se fără drept Armatei Române în procedura de rechiziții.

După 23 august 1944, ocupația României de către armata sovietică a fost și mai păguboasă, mai cumplită. Despre cele 16 SOV-ROM-uri care au spoliat economia țării noastre am scris într-un capitol anterior. Acest fapt s-a întâmplat cu complicitatea Guvernului Petru Groza impus de sovietici. Dar arhivele din toate județele conțin mii de dosare cu furturile ostașilor sovietici în staționările lor prin satele românești de la Prut și până la granița de vest a României, în timp ce se grăbeau să ajungă la Berlin.

În zilele în care trupele sovietice au fost încartiruite la Răstoaca (până după Armistițiul din 12 septembrie 1944), comenduirea sovietică a luat de la 17 consăteni, fără forme legale, 10 vaci și 17 cai, pe motiv că animalele ar fi fost „aduse din Transnistria și trebuie returnate”.

În același timp, tot fără forme legale, au fost ridicate din gospodăriile sătenilor 53 de oi și 37 de cai, din care 21 de bovine și 6 cai au fost luate de la ferma lui Gheorghe Dudescu. Din Județul Putna au fost luate, tot cu japca, 1.856 de bovine, 2.365 de cai și 9.401 oi, furturi certificate și de prefectul de Putna. Dar cel mai mare jaf din comună, comis individual de soldații sovietici, este consemnat însă în Dosarul 399/1945, numerotat de la fila 1- la106. În acest document se găsesc procese-verbale care consemnează furturi de la 104 consăteni: mari sume de bani și bunuri de familie și personale. Pentru constatarea abuzului făcut sub amenințarea armelor a fost constituită o comisie de anchetă din care au făcut parte primarul, notarul, perceptorul, seful de post și martori (de regulă, vecinii săteanului păgubit și alți localnici). Sunt în posesia tuturor celor 104 procese-verbale de constatare a bunurilor materiale și bănești rechiziționate de ostașii sovietici, documente asumate prin semnătură de toți membrii comisiei, dar din motive de spațiu tipografic am încredințat tiparului doar una dintre ele, redată în Figura 112 (sursa – ANSVn.), care nu mai are nevoie de comentarii.

De la cei 104 săteni au fost luate, sub amenințare, următoarele:

1 cabaline = 692.000 lei
 47 bovine = 1.240.000 lei
 127 ovine = 254.000 lei
 21 porcine = 230.000 lei
 1 acordeon = 30.000 lei
 2 biciclete = 45.000 lei
 46 căruțe = 2.025.000 lei
 5 trăsuri = 13.500 lei
 122 hamuri din piele = 92.000 lei
 5 hățuri piele = 13.500 lei
 200 kg Grâu = 6.000 lei
 7 aparate radio = 210.000 lei
 23.400 kg orz+ovăz = 467.000 lei
 23.200 kg porumb = 4060.400 lei
 24 ceasuri = 104.000 lei
 10.000 litri țuică = 308.000 lei
 103.300 litri vin = 1.326.000 lei
 9 rochii de damă = 34.000 lei
 47 cămăși bărbați = 117.500 lei
 11 costume haine B = 157.000 lei
 3 haine de damă = 36.000 lei
 39 cearceafuri = 136.000 lei
 25 ghetete bărbați = 193.000 lei
 2 plăpumi = 20.000 lei
 9 covoare lână = 92.000 lei
 3 pături = 10.000 lei
 17 alte obiecte casnice = 353.000 lei
 Bani numerar = 522.000 lei.
 Total valoare = 9.310.000 lei.
 Comuna nu avea un buget anual de asemenea mărime!

Din august 1944 și până în lunile iunie-iulie 1958, când armata sovietică de ocupație și-a retras efectivele din România, localitățile rurale din jurul Focșanilor au fost obligate să asigure militarilor sovietici și familiilor acestora, încartiruite în clădirile din oraș, alimentele produse în gospodăriile țărănești; carne, lapte, brânzeturi și alte derivate din lapte, ouă, mălai, făină ș.a. La Jorăști a fost organizat un centru de colectare a laptelui de la producătorii din localitate, din Vânători, Petrești, Mircești, Rădulești, Măndrești și Răstoaca. Fiecare comună avea de predat o anumită cotă de ouă, așa cum se poate vedea și în imaginea de mai jos. (sursa – ANSVn.). Primăria din comună era avertizată că nu se admite nici o întârziere la predarea cotelor de produse alimentare. Sursa: ANSVn.

Din multitudinea de documente cercetate mai dau două exemple:

1. La 28 septembrie 1945, la cetățeanul Ion V. Turbatu se prezintă doi soldați ruși și unul român ca să încarce două căruțe cu fân pentru caii armatei ruse. Când să încarce și a doua căruță, proprietarul s-a opus, motivând că are nevoie și el de furaje pentru animalele din gospodăria sa. Soldatul rus l-a amenințat cu pistolul și a tras un foc de armă în sus. S-a alertat vecinul D. Soare, a venit și primarul Grigore Vasile să vadă ce se întâmplă, luând apărarea săteanului. Dar el a fost pedepsit cu reținerea salariului pe 8 zile, deoarece nu a colaborat cu ocupantul!

2. La 11 iunie 1953 s-a făcut un control la 53 de săteni care nu au predat cota de fân armatei sovietice. Toți au fost amendați!

Surse bibliografice:

ANSVn.

Fond 154 Primăria Comunei Răstoaca

Dosa 14/1876 fila 151

Dosar 1/1945 fila 13

Dosar 1/1954 fila 272

Fond 13 Prefectura Județului Putna

Dosar 314/1862 fila 11

Dosar 20/1877 fila 151

Dosar 17/1917 fila 22

Dosar 60/1917 fila 82

Dosar 399/1945 filele 1-106

Dosar 259/1945 filele 32, 33, 35, 536

Notă: În timp ce redactam această lucrare monografică, am intrat în posesia unui fascicul din cartea istoricului român stabilit în SUA, Aurel-Sergiu Marinescu, intitulată „1944-1958, Armata Roșie în România, jafuri, violuri, furturi, tâlhării, devastări, rechiziții, sechestrări de persoane” (două volume, 1.100 pagini, Editura „Vremea”). Un capitol din carte tratează cronologia prezenței militare rusești pe teritoriul României de la începutul sec. al XVIII-lea (în Moldova domnea Dimitrie Cantemir) și până în 1958. Din fasciculul despre istoria recentă, redau doar o statistică de 15 rânduri referitoare la cantitățile uriașe de alimente livrate forțat de statul român Armatei Roșii de ocupație în perioada 23 august și 31 mai 1945:

„- 15.357 vagoane de cereale,

- 10.407 vagoane legume,
- 1.885 vagoane carne,
- 387 vagoane de conserve de carne,
- 163 vagoane de grăsimi,
- 88 vagoane de pește,
- 124 vagoane de lactate,
- 27 vagoane de delicatose,
- 155 de vagoane de băuturi spirtoase,
- 1.023 vagoane de sare,
- 4.902 vagoane de furaje,
- 279 vagoane de tutun,
- 528.647.000 țigări,
- 35.134.000 cutii de chibrituri..."

Pentru a se dovedi credibil, istoricul pomenit mai sus menționează, în final, că „datele provin din Arhiva Marelui Stat Major (al Armatei Române n.a.), Dosarele 1554, 1555 și 1556 și din Arhiva Secției 2 Informații a aceleiași instituții militare”.

Prof. Geo Călugăru

Să ne gândim adesea la Mihai Eminescu

La 27 de ani, într-un articol din ziarul „Timpul”, la care era prim-redactor, întrebându-se asupra unor probleme fundamentale, **Eminescu** încerca să afle, dar să și propună posterității să mediteze asupra lor să afle răspuns, pentru a nu se pierde niciodată starea de veghe a unui neam:

„Ce au fost românii pe când eu n-am fost? Ce vor fi ei când eu n-oi mai fi? Oare eu, tu, el, nu e tot una? Oare atunci acestea nu se confundă într-un întreg, într-un individ? Oare trecutul și prezentul nu sunt pedestalul viitorului? Eu e Dumnezeu. Națiunea mea este lumea. Cum fără eu nu e Dumnezeu, astfel fără națiunea mea nu e lumea. Națiunea, acest complex de euri.

Dacă n-ai exista tu, n-ar exista finitul, umbra destinului, destinul, Dumnezeu.”

Pe firul amintirilor, din negura vremurilor

Ajuns la vârsta amintirilor, regretatul poet **Dumitru Dumitrică** simțea nevoia ca, aducând în prim-plan ființe dragi care au lăsat postum amintiri, adică n-au trăit degeaba, să încredințeze, la rându-i, dovezi de netăgăduit, ce vor dăinui, când el însuși va fi devenit o frumoasă aducere aminte.

Așa-mi explic gestul de prețuire și admirație, așa zice, de pioșenie, față de rădăcinile cu suflet, al căror destin l-a continuat. Este vorba despre Radu Dumitru, bunicul dinspre tată al poetului, vestit vânător și singurul tâmplar din comună la vremea lui, cum, cu mândrie, afirmă nepotul scriitor Dumitru Dumitrică, despre cel imortalizat pe prima copertă a volumului de povestiri „Din negura vremurilor.”

Grijuliu, autorul relatează cu duioșie și recunoștință și despre celălalt ascendent, dinspre mamă, „autentic plugar al unor apuse vremuri”, prezent într-o mândră atitudine de lucrător și iubitor al țarinei, pe coperta a patra. Tot aici sunt inserate și titlurile celor 15 volume de poezie, proză, cugetări, un roman, dovezi de necontestat ale unui scriitor care s-a luat în serios

Pentru a crea, nu întâmplător, o simetrie temporală, Dumitru Dumitrică și-a intitulat prima și ultima din cele 28 de povestiri ale cărții: „Era în primăvară” și „Cu ultimii cocori”, debut și final de viață.

Creator înzestrat cu har, acesta și l-a potențat răbdător, cu migală de bijutier, logodind cuvintele, încât să fie icoana vie a trăirilor sale, încercate într-o tulburătoare zi de primăvară, născute de exploziile florale și vegetale din jur, umplându-l de fericire, dar și de revolta simțită, când, prinzând un iepure, pe care l-a luat în brațe cu dragoste, oamenii maturi din jur, dragi și apropiați, i-au cerut vehement să-l ucidă: „Câmpul îmbrăcase primul său veșmânt de verde crud, în timp ce zărilor își redeschiseseră porțile să năvălească acea atât de așteptată invazie de albastru și lumină, de extaz și de viață. „De cum m-au văzut, ai mei au exclamat într-un glas ca la o poruncă meschină:

– Taie-l, ia cuțitul și taie-l!” (Era primăvara, pag. 5) Prin fiorul cu care exprimă ceea ce a simțit după primirea poruncii de a curma viața

nevinovatei vietăți, căreia nu i se putea opune, copilul de atunci, Dumitru Dumitrică mi l-a amintit, tulburându-mă, pe Nicolae Labiș, autorul atât de fraged al capodoperei „Moartea căprioarei.” Aflat împreună cu tatăl său la „vânătoarea secetei în Munții Carpați”, când, neștiutoare, o grațioasă căprioară s-a ivit în bătaia puștii tatălui său, adolescentul, bănuind ce se va întâmpla, se rugase în gând ca pușca acestuia să dea greș pentru prima oară.

Iată cum înfățișează Dumitru Dumitrică vâlmășagul de simțiri din clipa când primise implacabila poruncă. „La auzul acestui implacabil îndemn respingător, parcă m-am lovit în mersul meu de o stâncă nevăzută, parcă asupra mea căzuse deodată o grea povară, povara unei învinuiri care mă copleșea. Nu mă așteptasem la o astfel de reacție aspră din partea lor. Speram, în viziunea mea de atunci, neștiutoare, desigur, de copil, care nu dăduse piept cu durerile vieții, pentru a putea înțelege ce-i rău și ce e bine, ce-i milă și dreptate, să-l cresc, să-mi aparțină totuși... Trupul lui cu blană mângâietoare s-a așternut molatec pe mâinile mele, iar ochii aceia curați, nevinovați și adânci, încât păreau niște fântâni ale infinitului, care, ca pe o pedeapsă neîndurătoare, meritată și nicidecum definitiv ispășită, au rămas privind fix, nemișcați în privirile mele de călău crud. Murise. Nu știu cum de am mai avut putere totuși să-l mai țin în brațe. Mă ancorase o stare de hipnoză, parcă, de sub forța căreia nu puteam să mă desprind.” (Era primăvară, pag. 5)

Am insistat asupra acestei povestiri, apreciind că este edificatoare pentru capacitatea scriitorului Dumitru Dumitrică de a-și fi păstrat puritatea sufletului de copil în pofida trecerii inexorabile a timpului. Filonul acestei trăiri depline a bucuriei vieții îl aflăm în toate povestirile din acest volum. Paleta de subiecte abordate de autor este de o mare varietate: drumul de la cum locuiau și trăiau oamenii ieri pus față în față cu cel de azi, mama și grija sa de a-l educa pe viitorul om matur în a-și afirma personalitatea prin efort propriu, prin voința de a se autodepăși („să ne învățăm cu greutate, să ne putem descurca.”), viața nefericită a celor lipsiți de ocrotirea și iubirea părinților din varii motive, la o vârstă când pot fi zdrobiți de asprile vieții, de nemila oamenilor fără suflet, dragostea pentru animale, câinele văzut ca întruchipare a fidelității acestora față de

om, amintirea lui Eminescu, poetul căruia i-a închinat anterior o memorabilă cinstire prin volumul „Răsărit de Luceafăr”, reportaje vii din trecutul apropiat, apărute, unele dintre ele în SLAST (Suplimentul Literar și Artistic al Scânteii Tineretului), etc.

Reușitele scriitoricești ale lui Dumitru Dumitrică își află explicația în faptul de a fi găsit pentru fiecare crâmpă de viață, împrejurare înfățișată, tensiunea generată de desfășurare a evenimentelor, limbajul adecvat, tonul cel mai potrivit, totul într-o curată limbă românească pe care o iubește, iar scrisul său o confirmă – „patria sa” – cum inspirat și-o asumase în această vitală dimensiune și marele Nichita Stănescu.

Aceste calități îi conferă scriitorului Dumitru Dumitrică „dreptul la timp” (Nichita Stănescu), între granițele bine conturate ale literaturii române contemporane.

Ovidiu Tuțuianu

UMORUL LA MIHAI EMINESCU

Motto: *A te tăvăli pe jos de răs este o expresie foarte adevărată. Cine râde din toată inima, aceluia-i vine gustul să se tăvălească pe jos. - Mihai Eminescu*

Mihai Eminescu

(15.01.1850-15.06.1889)

Opera unui spirit enciclopedic de geniu cum a fost Mihai Eminescu este aproape imposibil de catalogat și de compartimentat. După eminescologul contemporan, acad. Eugen Simion [1]: „*poezia lui Eminescu se*

concentrează în jurul a opt mituri... care comunică între ele și adeseori fără de veste își schimbă locul”...: a) Mitul nașterii și morții universului; b) Mitul istoriei; c) Mitul dascălului (înțeleptul, magul); d) Mitul erotic; e) Mitul oniric (al spațiilor cosmice); f) Mitul întoarcerii (la „recosmicizarea” omului); g) Mitul creatorului; h) Mitul muzicii, (incorporate în limbaj).

Elemente de satiră și umor se întâlnesc în multe din creațiile eminesciene, dar în cele ce urmează, accentul se va pune numai pe poeziile din cea de a doua categorie.

Opera de meditație istorică a lui Mihai Eminescu se desfășoară pe cel puțin patru tonuri: *elegiac, satiric, idilic și umoristic*.

Tonul elegiac predomină în poemele care crează un puternic sentiment al zădărniceii, determinat de convingerea că totul se repetă în lume, că nimic nu e statornic și nimic nu rezistă în timp [2].

Tonul satiric este foarte prezent în proza jurnalistică dar și în poemele care reliefează protes-tantismul romanticului Eminescu. Atent analist și exigent cunoscător al istoriei trăite, Poetul satirizează întreaga gamă a racilelor prezentului în antiteză cu măreția trecutului: „devitalizarea tineretului prin desfrâu și lipsă de idealuri-**Junii corupți** [3/p.21-23]; *scepticismul, superficialitatea și impostura –Epigonii* [3/p.28-31]; *imitația snoabă-Ai noștri tineri* [3/p.366-367]; *înjosirea dragostei –Scrisoarea IV* [3/p.114-118] și *Scrisoarea V* [3/p.118-121]; *corupția și demagogia-Scrisoarea III* [3/p.107-114], *formalismul și concepțiile denaturate despre artă –Criticilor mei*” [3/p.164-165], [7].

Tonul idilic este legat, în mod firesc, de viața patriarhală.

Tonul umoristic, utilizat ceva mai rar în poezie, apare mai ales în proza jurnalistică. Un prim exemplu este chiar portretul moral al aceluiși Ștefan cel Mare: „*Bietul Ștefan Voievod! El știa să facă fărâme de Turci, Tătari, Leși și Unguri, știa nițică slavonească, avusese mai multe rânduri de neveste, bea bine la vin vechiu de Cotnar și din când în când tăia capul vre unui boer ori nasul vr’unui prinț tătăresc. Apoi descăleca târguri de-a lungul râurilor, dăruia paștilor și dărăbanilor locuri bune pentru pășunarea hergheliilor de cai moldovenești, a turmelor de oi și de vite albe, făcea mânăstiri și*

biserici, și apoi iar bătea Turci, și iar descăleca târguri, și iar se însura, până ce și-au închis ochii în cetate la Suceva, și l-au îngropat cu cinste la mânăstirea Putnei. Ce-și bătea el capul cu idei, cum le au d’alde gazetari de ai noștri, ce știa el de subțietura de minte din vremea de astăzi?”[5].

Tot cu umor este evocată în poezia *Umbra lui Istrate Dabija Voievod* [4/p.30-33] figura lui Dabija, domnitorul însetoșat de vin care ieșind din mormânt, își amintește de petrecerile din vremea sa la Cotnari, de timpurile când ignora astfel, pericolele de la granițele Moldovei. La cheful invocat de Dabija sunt evocați „toți” domnii Basarabi și Mușatini, în frunte cu Ștefan domnul sfânt! Poezia cuprinde un amestec de măreție și veselie, de sentiment patriotic și haz:

... „*Moldova cu stejari și cetini/Ascunde inimi mari de domn,/Să bem cu toți, să bem prieteni,/Să le vărsăm și lor în somn*”...

Prin 1874, aflat la studii în Berlin, Eminescu schițează adaptări, traduceri sau simple sugestii de natură umoristică. Ele au fost publicate parțial, în: Mihai Eminescu, *buletin*, I,3, 1930 și apoi în M.Eminescu, *Opere*, IV, *Poezii postume*, 1952, p.503. Iată cum sună aceste perle umoristice:

EPIGRAMATICE [6]:

„*În somn nici Crösus nu-i bogat cu tot tronul-i regal/Și jumetă din viața lui cu Lazăr egal.*”

*

„*Lungești prânzu-ți până-n noapte,/Tot mă-nânci, mânănci, de-arândul,/Cin’te vede poate zice/ Că cu dinții-ți sapi mormântul*”.

*

„*Vrei să fii Pallas Athena!./O, fetiță, fii cuminte.../Tu ai pierde frumsețe/Dar n-ai câștiga la minte*”.

*

„*E vinul de-azi mai rău ca cel de ieri, amicii mei-/Mai bun ca orice vin băut e cel pe care-l bei*”.

George Călinescu mai semnaleză în [7] însemnări epigramatice și glumețe în manuscrisele eminesciene, ca de exemplu:

Pentru o Liză (mss.2261,f.99)

„Când aduce blonda Liză/ Socoteala unei vedre,/ Universul cristaliză,/ În Hexacontetraedre!”

<Catren> (mss.2306, f.106)

„Nu faci efect. Nesimțitori/Rămân cu toții? Fii pe pace:/Când piatra cade-n mlaștină/Ea nici un cerc nu face”.

La Quadrat -pentru un jucător de biliard, băutor. (mss.2259,f.139)

„Înger în patru colțuri, o stea cu barbă lungă/Cine-a știut vrodată că tot ce eu iubeam/E-un dramaturg puternic dar fără bani în pungă,/Un paralelogram?

E-un om a cărui visuri la bere tot țintează,/Ce se consumă-n asuri și joacă la hazard,/Un om, dorința cărui e pe biliard să șază,/Să doarmă pe biliard.

Adeseori în noapte văd umbra lui fatală,/În mână cu o halbă, în gură c-un cârnat,/În buzunări cu chifle și subsuori o oală/Și râde-până-i beat.

Visarea <sa> un șnițel, gândirea sa o bere,/Să bea etern, acesta e visul lui ciudat-/Ș-odată auzi-vom că-n cruda lui durere/În bere s-a necat... ”

<Anecdotală -imitație sau traducere după un text german (Mss.2258,f.20 v.)

„De-a născoci noi ipoteze doi filosofi s-au dus/Ca să găsească ce căutau în aer gol, în sus/ Ast-o făcuse ei ades și fără de balon,/Acuma însă despărțiți de-a lumii mare zvon/Pământu-ntreg li se părea un plan pestriț departe./Și fericit unul din ei exclamă: -Frate, frate,/Mă simt acuma desfăcut, **deasupra** noastră nime,/Cellalt se uită supărat la goala adâncime:/ Eu zic că nu, zisei apoi,/ Nu văd pe nime nici **sub** noi.”

Merită să fie amintite și unele începuturi de parodii (toate după Homer), care „ chiar dacă n-au peste tot haină cuviincioasă, sunt pline de interes pentru înclinarea de răs a lui Eminescu, în potrivire cu literatura germană” [7].

În **O Prescurtare din Odissea**, sunt înșiruiți principalii junimiști cu porecele lor - dezvăluite de Panu și Negruzzi - de la Theodor Rosetti până la N.Gane (Draganelos). Odisseu e firește Titu Maiorescu (Mss.2256,f.50v.-48v).

Combinția „satură și umor” destul de prezentă în opera eminesciană este întâlnită și în conflictul de tristă amintire dintre Mihai Eminescu și Alexandru Macedonski.

Alexandru Macedonski (14.03.1854-24.11.1920) rămas în istoria literaturii române, mai ales ca „poet al rondelurilor”, a manifestat un talent real dar ca om a fost dificil, dominat de mândrie, egoism, invidie și lipsă de diplomatie. În consecință a intrat în conflict cu multă lume dar mai cu seamă cu „junimiști” celebri precum: Caragiale, Alecsandri, Eminescu.

În 1875, Macedonski a fost arestat la Craiova acuzat de defăimare și rebeliune împotriva Partidului Conservator și a ministrului Lascăr Catargiu. A executat trei luni de închisoare la Văcărești, fiind eliberat în urma unei campanii întreprinse de liberali.

Invidios pe faptul că Alecsandri a primit un premiu din partea Academiei Române, Macedonski a demarat o polemică împotriva acestuia. Se spune că „bardul de la Mircești” i-ar fi răspuns prin intermediul dramei „Fântâna Blanduziei”, în care îl transpune pe Macedonski în figura invidiosului poet Zoli pus în antiteză cu Horațiu (Vasile Alecsandri).

Macedonski se apară cu o epigramă acidă la adresa lui Alecsandri: „Coprins de-al gloriei nesațiu/Albit de ani, dar tot copil/ E lesne să mă faci Zoil/ Când singur tu te faci Horațiu”.

Eminescu sare în apărarea „regelui poeziei, veselul Alecsandri,” cu un atac în proză: „Dacă ar exista o înaintare absolută în omenire - un spor real de puteri - atunci Homer ar trebui să fi fost un măgar și Macedonski un geniu - pe când tocmai contrariul e adevărat”.

În 1882, cel de-al doilea volum de poezii al lui Macedonski a fost criticat de junimiști iar Eminescu a explicat motivele, în stilu-i doct dar și cu „scânteia de umor”, inserată în multe din creațiile sale: „Poeziile lui Macedonski... nu-s frumoase prin aceea că-s naționale. Avem atâtea modele nobile în poezi mai vechi și mai ales poezia populară, încât insuficiența cu care sunt privite asemenea anomalii literare te umplu de spaimă lesne de justificat”.

În 1883, chiar în perioada când Eminescu, după prima cădere nervoasă, a fost internat în sanatoriu (în condițiile samavolnice care au fost aduse la cunoștința publicului de abia în ultima vreme!), conflictul atinge punctul culminant. Atunci apare în presă următoarea epigramă:

„Un X pretins poet-acum/S-a dus pe cel mai jalnic drum/L-aș plânge dacă-n

balamuc/Destinul său n-ar fi mai bun/Căci până ieri a fost năuc/Și nu e azi decât nebun”.

Coincidența evenimentelor cu ideile exprimate în aceste versuri „nefericite” inflamează opinia publică, exacerbată de ziaristul Grigore Ventura (fost colaborator al lui Macedonski la revista *Literatorul* !), care-l identifică pe X cu Eminescu.

Atacat „cu toate tunurile”, Macedonski începe să se disculpe, încercând să convingă opinia publică cum că epigrama respectivă nu se referă la „marele poet” și că el nici măcar nu este autorul acesteia. Chiar dacă trimite astfel de „desmințiri” la mai multe ziare, niciunul din ele nu le publică. Din acel moment, nu i se mai tipăresc creațiile literare, fiind ignorat chiar și de prieteni. În câțiva ani ajunge într-o groaznică stare de decădere materială, fizică și psihică. Pentru o vreme pleacă din țară și se stabilește la Paris, încercând să-și publice poeziile la momentul când, simbolismul, curent cultural la care aderase și el, prinsese teren. La revenirea în țară (1885) „s-a bucurat” de aceeași ostilitate care-i cauzase plecarea.

Ion Luca Caragiale l-a ironizat pe Alexandru Macedonski în revista „Ghimpele”, sub numele de Aamsky, aluzie la presupusa origine lituaniană a „poetului rondelurilor”. La rândul său Macedonski a reacționat violent și chiar s-a implicat într-un proces de calomnie intentat de „dramaturg” tânărului publicist, Constantin Al .Ionescu (Caion) în 1901, ca urmare a acuzațiilor de plagiat lansate de acesta.

La procesul respectiv, celebru în epocă, avocatul acuzării a fost Barbu Ștefănescu Delavrancea iar avocatul apărării chiar Alexandru Macedonski. În final Caion (discipol al lui Macedonski) a fost achitat dar Caragiale, scârbit de nedreptatea ce i s-a făcut, a părăsit definitiv țara. Atacurile lui Macedonski asupra operei lui Caragiale au continuat și după proces! [8].

Iată cum satira și umorul utilizate exagerat au contribuit la conflicte neprincipiale între mari scriitori, în detrimentul culturii românești!

P.S. Se cunoaște că Mihai Eminescu, „sfântul preacurat al ghiersului românesc” cum l-a văzut Tudor Arghezi a avut, atât în timpul scurtei sale vieți cât și după dispariția sa pământească, chiar și în zilele noastre, numeroși

detractori. Pe de altă parte o uriașă masă de scriitori, români și străini, consacrați sau amatori, i-au adus elogii în proză sau în versuri. Din multitudinea acestora, am ales la finalul eseului să reproduc o epigramă, care pare a fi mai degrabă un madrigal închinat „Luceafărului”, pe care Leonida Bodnărescu a semnat-o cu pseudonimul SENECA [9]:

„Lui Eminescu

Poet! - urâtă meserie!

Părinte de literatură!

Aveai și tu statui-o mie

Dacă erai o secătură!”

Bibliografie

- 1.Eugen Simion, *Introducere la Mihai Eminescu, Opere, Poezii* (sub îngrijirea lui Nicolae Georgescu), Editura Fundației Naționale pentru Știință și Artă, București, 2013.
- 2.Floarea Necșoiu, *Mihai Eminescu-emblema spiritualității românești*, Editura Dacoromână, București, 2013.
3. M.Eminescu, *Poezii, proză literară* (sub îngrijirea lui Petru Creția) vol.I, Editura Cartea Românească, 1978.
- 4.M.Eminescu, *Poezii, proză literară* (sub îngrijirea lui Petru Creția) vol.II, Editura Cartea Românească, 1978.
- 5.Dumitru Murărașu, *Naționalismul lui Eminescu*, Editura Pacifica, București, 1994.
- 6.Eminescu, *OPERE, Poezii*, Editura Fundației Naționale pentru Știință și Artă, București, 2013, p.745.
- 7.George Călinescu, *Opera lui Mihai Eminescu*. (vol I). Editura pentru literatură, București, 1969.
- 8.Elisabeta Bouleanu, *Cel mai orgolios intrigant și pus pe ceartă contemporan al junimiștilor-Alexandru Macedonski* [adevărul.ro] -accesat la 6 septembrie 2022).
- 9.Leonida Bodnărescu (SENECA), *Lui Eminescu*. Cele trei Crișuri/Oradea Mare, An.VI, nr. 8-9, aug. - sep. 1925, p.12

BEN TODICĂ (Australia)**CONȘTIINȚA - o poveste, plictiseală sau IZBAVIRE?**

Când ne naștem, venim dintr-o altă lume, poate undă magnetică, fum sau praf ori câmp magnetic. Suntem eterni și ajunși aici din acea dimensiune, sigur că va trebui să ne adaptăm la noua experiență, și ca să funcționăm trebuie să o înțelegem, învățăm limbajul și simbolismul tuturor formelor și culorilor în care ne-am trezit. Să nu uităm nici de mirosuri, emoții și senzori termali. Conștiința are misiunea cea mai grea pentru că trebuie să se împartă între minciună și adevăr pentru a funcționa. Descoperi că specia om funcționează și comunică datorită unui mecanism numit poveste. Omul crede în povești. Istoricii sunt parte din cei care confecționează povești, însă cea mai mare poveste, care e motorul civilizației de azi, este BANUL. Omul e singurul animal care funcționează astfel, ne spune istoricul Yuval Harari. Tot domnia sa ne spune că și democrația tot pe poveste se bazează, însă ca să funcționeze bine, specia trebuie să fie bine informată/educată. Când se întâlnesc în senat, partidele trebuie să vină cu idei diferite pe care să le dezbată. Azi nu e o problemă așa de mare că populația de la căderea blocului sovietic s-a lăsat pe tânjală în amândouă taberele și nimeni nu a mai învățat mare lucru, așa că nu prea mai au ce dezbate și când nu se înțeleg scot ciomegele și se bat.

Democrația avea șanse mari de împlinire în 1989 când ambele blocuri puneau mare accent pe educație și se putea ajunge departe, însă din comoditate și lenevie s-au apucat de distracții, distrugând tot ce au construit predecesorii ca legi și mecanisme de echilibru al civilizației și acum din neștiință și plictiseală au ajuns să se amenințe nuclear. L-am ales pe Yuval Harari să ne explice fenomenul plictiselii pentru că el l-a trăit cel mai bine ca om însingurat și

dezamăgit de soartă; zic asta pentru că anunță în fiecare interviu - ce noroc a avut cu inventarea internetului găsimu-și soțul??? (I found my husband) și s-a însurat, altfel ar fi fost și azi nefericit. Deci, el ne spune că plictiseala este starea care ne apropie de senzația de pace, calm, liniște etc., un fel de echilibru, o stare de zero absolut. Nimic rău, nimic bun nu se întâmplă în acest moment. E extraordinar. Pentru că nu înțelegem ce se întâmplă cu noi în acel moment, pentru că nu-l pricepem, în loc de liniște și calm dintr-o dată tensiunea îți crește, te neliniștești, începi să improvizezi și dai de necaz. Această stare, Harari o numește zona absolută a conștiinței. Deci, nu uitați că ne naștem conștiință și ca să funcționăm, învățăm lumea în care am intrat. De ce ne plictisim? Ce se întâmplă în acel moment? Oare, nu e posibil s-o luăm și pe căi greșite???!!! Nu-mi îngăduie să pun etichete, să categorisesc... Las fiecăruia să înțeleagă povestea viații conform propriei conștiințe. Doamne ajută-ne!

Într-o poveste nu te poți plictisi întrucât e interesantă, proaspătă. În special povestea banului. Banul e cea mai mare poveste din lume. Toți credem în bancnote și monede, tot pământul crede. Dacă vrei să cumperi ceva din Japonia sau China, persoana care-l deține, îți dă produsul în schimbul bancnotelor de hârtie. E o hârtie de o sută de dolari. Nu poți s-o mănânci, nu poți să te încălzești cu ea, însă datorită poveștii ei deținătoare de putere, poți cumpăra orice de pe pământ. Lucru pe care nu-l poți folosi cu o altă specie. De exemplu, să-i arăți unui câine suta spunându-i că poate cumpăra câteva oi cu ea ca să renunțe la os. Te halește imediat.

Deci într-o poveste bună nu te poți plictisi pentru că e interesantă, mereu proaspătă. Normal, nimic nu se repetă, întotdeauna ceva nou se întâmplă în jur și atunci de ce ne plictisim? Aici vine povestea digitală despre înregistrarea analogă a sunetelor și imaginilor din lucrările noastre. Când înregistrezi în analog, înregistrezi și lucruri de care nu ești conștient pe moment că ele sunt prezente. Deasemeni cu filmul, imagini pe celuloid. Sunt anumite frecvențe de sunet și lumină care nu sunt percepute de conștiința noastră însă fără să realizăm, ele participă la starea noastră de bine. De aceea, în Egiptul antic medicii faraonilor foloseau camere de tratament

prin vibrații și sunete produse de ape și vânt. Animalele percep o bandă mai largă a spectrului de sunet și lumină. Noi nu reușim acest lucru pentru că nu ne-am antrenat în acest câmp. De exemplu, câinii văd/simt mirosurile amprentelor lăsate în urma vânatului prin schimbarea frecvenței luminii afectată de evaporarea mirosului lăsat de urmă. Întregul univers vibrează, sâsâitul pe fundalul sunetului sau așa-zișii purici de pe ecranul televizorului când nu are semnal este vibrația universului. Vibrația atomilor și electronilor în continuă mișcare. Dacă vibrația ar înceta, totul s-ar preface în fum.

Tehnologia digitală nu e spectrul infinit al vibrației, este un perete ales care ne servește interesul pentru a reda muzica și imaginile din spectrul nostru. E un fel de decor al unor clădiri de pe scena unei piese de teatru, e doar fațada nu întreaga clădire în spațiu. E un fel de a pretinde că tu ești Hamlet sau Ofelia pe scena shakespeariană, deși nu sunteți adevărații eroi din epoca trăită. Deci, era digitală ne-a introdus într-un spațiu restrâns și ne-a izolat de larghețea posibilității de evoluție liberă a conștiinței. Suntem într-o cușcă în care ni se trasează viitorul. Animale de Circ. Nu râdeți, că e serios. Întotdeauna oportuniștii începând în istoria cunoscută de la Nefertiti încoace ne-au izolat ca să ne exploateze în beneficiul lor (vezi istoria). Noi, ca specie suntem izolați și în spectrul numit timp. În zona noastră care diferă de cea a mai multor ființe trăim în iluzia optică, lucru neperceptibil de păsări și o gamă largă de insecte. Specia umană pentru unele din insecte e aproape nemișcată. Sunt anumite specii care trăiesc viața noastră de o sută de ani doar într-o singură zi și ne percep ca statui împietrite. De ce am spus toate astea? Ca să vă aduc să înțelegeți și să explic fenomenul de plictiseală pe care eu îl consider momentul în care poți aluneca imediat în locul de unde te-ai născut ca suflet și conștiință. Ați trecut vreodată prin momentul leșinului când totul se întunecă dintr-o dată și dacă nu e cineva lângă tine să te ia la palme să te readucă la realitate te scurși în origine, mori. Sufletul se retrage repede de unde a venit. E același fenomen care se întâmplă când te naști și te lovește doctorul peste funduleț ca să te salveze, să te ridice din adânc.

Plictiseala e momentul alunecării și atunci ca un sistem de protecție te aruncă în sus și faci prostii. Te apuci de năzdrăvenii.

Când intri în casă, imaginea cunoscută dinainte o suprapui cu cea pe care o găsești și zici că nimic nu-i nou și cazii în plictiseală. O soție inventivă decorează întotdeauna casa cu flori proaspete, vii și chiar în ghivece ca în fiecare zi să fie totul proaspăt. Noi am observa diferența când plantele au crescut, culorile s-au schimbat, lumina e alta, însă noi ca primitivi în evoluția conștiinței nu le vedem. Normal nimic nu se repetă în viață. Întotdeauna ceva nou se întâmplă în jur. Atunci de ce ne plictisim? Ce nu observăm sau de ce nu observăm? Yuval ne spune că suntem precum calculatorul. Suntem programați de mici și suntem dotați cu simțăminte, emoții și instincte. Pe acestea le exploatăm și înțelegem viața. Eu adaug la părerea lui Yuval că plictiseala poate fi produsă de programul nostru original care ne-a adus în această lume. Din cauză că proiectăm în afară ce știm, ce am învățat în această viață despre lume și nu percepem prospețimea vieții din jur sub influență ecologică. Deci, ne plictisim întrucât nu percepem schimbările de fiecare zi din jur. Nu sesizăm aceste noutăți aduse de timp și vremuri. Pentru a sesiza aceste schimbări avem nevoie de aducerea conștiinței la o formă mai avansată, un fel de definiție înaltă a percepției. Poate că acesta e motivul pentru care suntem aici pe pământ. Să ne avansăm conștiința, să o ridicăm la rangul divin. Doar prin conștiință poți deveni la rang de Dumnezeu, nu prin ciomag cum o propagă cei de azi care conduc omenirea și ne aduc la războaie.

Mihaela-Mariana Cazimirovici**Talentul și alegerea lui**

Despre talentul înnăscut, se face presupunerea că ar trebui folosit. Așa să fie? Sau o opțiune poate fi și lipsa utilizării lui?! ...Și s-ar numi ratare. Poate pentru că orice altă alegere, în afara propriului talent, ar fi ceva artificial; ceva ales din alte motive, pe alte considerente, în circumstanțe care-l invalidează.

Cum așa? De ce ar arunca cineva la gunoi ceva ce îi aparține prin naștere, obținut fără niciun chin, fără nicio zbatere? Se poate astfel? Sigur că da. Și, culmea, în cele mai multe cazuri. Puțini au șansa ori, mai bine zis, puterea de a-și folosi talentul – sau talentele. De teamă, din neputință sau, de cele mai multe ori, din cauza ascultării celor din jur. De parcă ar exista altcineva – în afara propriei persoane – a cărui gândire ar fi infailibilă, fără cusur și numai bună, întotdeauna, de urmat! De parcă ar putea cineva din afară să cunoască în totalitate persoana altcuiva și să aleagă mai bine decât ea!

S-ar părea că punem prea mult preț pe zgomotul exterior, când am avea nevoie să ne auzim propriile gânduri. Nu avem încredere în ele pentru că, în mod tradițional, ni s-a implementat ideea că avem de ascultat de cei care sunt mai experimentați decât noi. Însă, înainte de toți aceștia, noi înșine suntem acea instanță supremă, indiferent de situație.

Sigur, în copilărie și adolescență, este evidentă nevoia de îndrumare, însă, când creșterea s-a terminat, hotărârea ne aparține. Ea se bazează, deja, pe învățarea modului de a alege ceea ce ne împlinește.

Chiar și când avem nevoie de o părere exterioară, aceea este exact ce am spus: o părere. Decizia ne aparține. Avem această capacitate de a fi decidenții noștri și a face noi înșine alegerea potrivită. Fără să ne simțim vinovați sau

incapabili de o astfel de poziționare. Și e vorba chiar de fiecare dintre noi: noi suntem stăpânii noștri și ai vieților noastre.

Cu cât înțelegem mai repede și mai corect acest lucru, cu atât mai bine pentru noi, ca persoane independente și libere sau, mai precis, deținătoare a liberului arbitru. Și nu e doar o expresie repetată peste tot, dar care și-a pierdut valoarea – deși, pe cât se pare, tocmai de aceea merită discutat despre acest lucru, mai ales, în contextul folosirii darului primit natural.

Prin urmare, legătura dintre talent și alegere este una puternică, iar a prefera respectarea ei duce la îndeplinirea menirii fiecărui om. Când drumul este deviat de la aceasta, omul nu se poate simți împlinit, chiar dacă se măgulește singur, fie spunându-și că e bună, ușoară și liniștită calea impusă de lume, fie că viața nu i-a oferit ocazia să facă ceea ce știe în mod natural.

E o luptă aici. E zbaterea pentru a fi cine suntem cu adevărat sau a folosi o personalitate de împrumut, pe linia pe care ne înscrie oricine altcineva în afară de noi înșine. E lupta dintre adevăr și minciună, dintre realitate și iluzie. Iar această luptă e continuă și grea, dacă lipsește curajul impunerii propriului drept la viața personală.

NICOLAE DINA**ÎNVINGĂTOARE ÎN LUPTA CU TIMPUL**

Deși aflată la o vârstă venerabilă, într-o luptă acerbă cu inexorabila trecere a timpului, Doamna ELENA BUICĂ este o scriitoare extrem de laborioasă, una dintre cele mai active „ambasadoare ale culturii românești” pe toate meridianele globului, publicând, în doar puțin peste un deceniu de activitate scriitoricească, nu

mai puțin de 12 volume de proză, fiind prezentă în peste 15 antologii colective și cu sute de contribuții personale în paginile multor reviste din țară și din diaspora.

Prolificitatea Domniei Sale se concretizează, în acest an, 2016 (după două cărți publicate în 2014 și alte trei în 2015), prin volumul „Pe cărările vieții” (Editura Anamarol din București) cuprinzând, așa cum se menționează în subtitlu, „scrieri publicate în diferite reviste”.

Volumul este structurat în trei capitole, anticipate de un „Cuvânt-înainte”, o adevărată profesiune de credință despre preferința pentru proza scurtă, având în vedere faptul că aceasta poate „surprinde instantaneele vieții” mult mai atent pornind de la realitățile existenței diurne, uneori prozaice, în care oamenii obișnuiți devin „personaje sau martori discreți, cu aspecte rupte din viața cotidiană”.

Un prim capitol (*Dus-întors pe cărările vieții*) are o tematică diversificată, relevând preocupările unui om care privește viața, istoria, apartenența etnică, problemele stringente ale umanității, ca fiind și ale sale și pentru rezolvarea cărora încearcă să găsească sau să sugereze soluții eficiente, pornind de la bunul-simț ce-o caracterizează.

Cele mai multe proze (articole, eseuri, note) au un caracter autoreferențial, surprinzând evenimente din propria familie, cum ar fi momentul absolvirii colegiului de către nepoata sa, Mara-Elena, un fericit prilej de rememorare a evenimentului similar din viața sa (*Sărbătoarea terminării studiilor universitare*), reușind să transmită lectorului întreaga emoție și să-l îndemne la retrăirea momentului respectiv din propria existență. Emoția, căldura sufletească și evocarea afectivă a unor asemenea momente cruciale din viața fiecăruia sunt trăsăturile scriiturii Elenei Buică, de care te apropii fără să vrei, întrucât ai senzația că tu însuși ești scriitorul, nu cititorul. În aceeași ordine de idei se înscrie și proza „*Chemări din tainele vieții*”, referitoare la opțiunea aceleiași nepoate pentru cariera didactică, urmând exemplul mamei și al bunicii, o adevărată „dinastie” de dascăli, fapt ce îi oferă autoarei ocazia de a pleda în favoarea profesiei de cadru didactic, o adevărată „artă înăscută” pe care o poți profesa numai dacă „simți chemarea interioară” ca să ai darul de „a deschide ferestrele

sufletului și ale minții copiilor”. O altă scriere (*Tatăl meu*) este închinată, în general, părinților care își vor avea întotdeauna „un cuib cald în inima fiecărui copil”, cu deosebire, însă, tatălui său, Spirea I. Buică, „om de mare prestanță” în Țigăneștiul teleormănean, pe care „hărnicia, voinicia, istețimea”, trăsături moștenite de predecesorii săi, oameni aprigi și muncitori din zori și până în noapte, l-au propulsat la un „alt nivel de civilizație”, burghezia rurală, superioară clasei țărănești căreia i-au aparținut părinții și strămoșii. Este o evocare caldă, plină de dragostea și respectul filial, de întreaga grațitudine pentru cel care n-a pregetat, nicicum și nicicând, să lupte pentru binele și fericirea copiilor.

Viața sub toate aspectele ei îi oferă Elenei Buică prilejul de a-și exprima gânduri și idei personale privind schimbările produse de-a lungul zecilor de ani, regretând Europa de altădată care promova „mitul culturii, al subtilităților și rafinementelor”, acea *la belle époque* din metropolele întregului continent unde „arta era în plină înflorire, cultura era la preț mare, multe școli înalte erau celebre”, iar oamenii se caracterizau printr-un „aer de noblețe, de aristocrație spirituală”. Este remarcată ascensiunea țărilor de pe alte continente, cum ar fi America, unde se promovează „mitul bunăstării, al societății libere, al democrației”, țările din Orientul Mijlociu, a căror forță o constituie petrolul, China, devenită „o forță economică”, iar Japonia este uluitoare prin disciplina și organizarea vieții și a muncii (*Gânduri despre mersul lumii*). Cu toate acestea, optimismul funciar al scriitoarei o încredințează că „saltul gigantic al tehnologiei care a revoluționat toate domeniile activităților umane” are o contribuție majoră în schimbarea existenței oamenilor sub toate aspectele, mai ales în domeniul artei cuvântului, literatura, de a cărei revelație nimeni nu se poate lipsi și care „nu poate fi suprimată de rațiune, de lupta pentru realizări material [...], de lipsa de timp și nici de tehnologie”, aceasta din urmă devenind chiar indispensabilă în lumea literelor (*Schimbarea e singura constantă*).

România, țara-mamă, și Canada, țara-adoptivă, se află în centrul preocupărilor scriitoarei în egală măsură, aceasta îndreptându-și gândurile și

urările de bine, de prosperitate, de cultivare a adevăratelor valori și fapte frumoase (*Un gând pentru Canada și România de Anul Nou – 2015*), firea sa „solară, dornică de armonie și frumos” pledând pentru eliminarea urii, „cea mai dezolantă și mai periculoasă dintre toate trăirile omenești” (*Ucigătoarea ură*), precum și viclenia, acea trăsătură de caracter având la bază invidia, setea de putere și de avere, prin „inducerea în eroare a semenilor”, prin eliminarea adversarilor prin orice mijloace, inclusiv prin violență (*Viclenia umană*), tare pe care le respinge categoric și pe care le combate oriunde și oricând.

Capitolul al doilea (*Elogiul limbii și literaturii române*) pleacă de la o „mărturisire de credință” a scriitoarei în care își exprimă dragostea pentru literatură și pentru creatorii ei, deoarece scrisul este un „spectacol al inteligenței”, cartea potolește „nestăvilita sete de a trăi emoții izvorâte din frumos și adevăr”, iar „scriitorii sunt flăcări vii care ard pentru semenii lor cu flacăra de sine”, sunt cei care, prin înzestrare, prin exercițiu, prin puterea gândului, pot „să dea viață și să denumească ceea ce cititorul percepe și ar voi să-și exprime”. Fără a face o pledoarie *pro domo sua*, Elena Buică nu dorește ca scrierile autoreferențiale să vorbească neapărat despre Domnia Sa, ci ele conțin „acele aspecte durabile și statornice, cu forță de generalizare, dând posibilitatea și altor persoane să se regăsească” în ceea ce scrie. În final, scriitoarea își expune, fără echivoc, „mărturisirea de credință”, conform căreia „între cer și pământ, scrisul este [...] un punct de sprijin, iar literatura este respirația adâncă” (*Despre scriitori și scrierile lor ca o mărturisire de credință*).

Cronicile unor cărți aparținând, îndeobște, unor scriitori români din țară și din diaspora (Rodica Elena Lupu, Milena Munteanu Lițoiu, George Roca, Dora Alina Romanescu, Gheorghe A. Stroia ș.a.) evidențiază rigoarea, relevanța, acuratețea, obiectivitatea și acribia documentaristică a criticului literar, Elena Buică exprimându-și impresiile de lectură din pasiune, interes și dragoste pentru literatură și pentru creatorii ei, subliniind, la fiecare în parte, valoarea scrierilor, talentul indeniabil al tuturor și contribuția la dezvoltarea limbii și a literaturii române, la promovarea acestora pe mapamond.

Și, pentru că nu și-a uitat niciodată originea teleormăneană, pentru că în numeroase ocazii a avut prilejul să constate că și în acest colț de țară există activitate spirituală, există scriitori valoroși, criticul literar se ocupă și de scrierile unora dintre ei. Apar, astfel, cronici ale volumelor de versuri aparținând Domniței Neaga, poeta despre care Elena Buică afirmă că este pusă în lumină de o „natură poetică prin excelență”, că „răscolește rostul misterelor greu accesibile ale universului uman”, fiind dăruită cu lăruđiție, bogăție spirituală încărcată de idei scăpărate, iar poeziile sale, „încărcate de candoare și delicatețe, adevărate bijuterii lirice” și care, în vecii vecilor, vor răsună „ca o melodie caldă, suavă, lină, care pătrunde în fiecare fibră a inimii”.

Daniela Popescu, o altă poetă de origine teleormăneană a cărei fire este „o împletire de lirism și realism [...] însetată de frumos”, îi reține atenția, o dată la debut, ca „o poetă în plin avânt, cu multe promisiuni pentru viitor”, a doua oară la publicarea celei de a treia cărți, ale cărei creații lirice au ca principale împliniri „forța de a sugera vibrația interioară, originalitatea expresiei” și, nu în ultimul rând, „efervescenta trăirilor unui adevărat român în lupta pentru „reînvierea spiritului național, pentru reîntoarcerea la valorile strămoșești”.

Debutul editorial al Virginiei Vini Popescu este salutat cu toată simpatia, deoarece evidențiază complementaritatea „omului de știință” cu poetul care „a ținut inima cu emoțiile și vibrațiile ei în lumea de frumusețe” a Universului. Versurile sale sunt „mici depozite de suflet scrise cu inima curate [...] și mustesc de frumuseți simple și de bucurie de viață”.

Mai vechiul său prieten, prozatorul Constantin T. Ciubotaru, rămâne „același fin umorist, mereu cu zâmbetul pe față, cu aceeași poftă de viață și mereu egal cu sine însuși”, inclusiv în ultima carte de „Convorbiri (in)discrete”, apreciind „replicile scilpitoare, umorul copios, nota ludică, vorbele în dodii” cu care răspunde întrebărilor conlocutorului său, Nicolae Dina, precum și cronicile acestuia din urmă, referitoare la multe dintre creațiile scriitorului, care le subliniază „valoarea neștirbită de scurgerea timpului”. Capitolul al treilea (*Opinii despre omul și scriitorul Elena Buică*) însumează mai multe

cronici ale cărților sale, părerea unanimă a autorilor lor fiind aceea că principalele trăsături ale Omului și Scriitorului sunt „compasiunea, dragostea față de semeni, altruismul, credința în Dumnezeu, spiritul civic, condamnarea nedreptății” (Domnița Neaga), prezente nu numai în comportamentul cotidian, în atitudinea față de oameni și față de evenimente, ci și în filele tuturor cărților sale, oglindind fidel o artă scriitoricească fără cusur, precum și „crezul său artistic, închinat țării, limbii române pe care a slujit-o cu credință” (Cezarina Adamescu).

Noua carte a Elenei Buică se înscrie în fluxul firesc al scrierilor de până acum, evidențiind nu numai talentul incontestabil al unei prozatoare cu mare forță creatoare, ci și înalta sa ținută morală și spirituală, dragostea față de oamenii cărora le dedică rodul inimii și sufletului său, devenind, astfel, o adevărată „ambasadoare a sufletului românesc” (Cezarina Adamescu) pe toate meridianele lumii pe unde au purtat-o pașii și pasiunea de călător. Cărțile sale plac nu neapărat prin genialitatea autorului, ci prin faptul că se adresează minții și inimii cititorului, căci acesta se regăsește în ideile, gândurile și afirmațiile scriitoarei, în bucuria și fericirea pe care i le oferă scrisul, în înțelegerea și dragostea pentru tot ceea ce înseamnă viață.

.....

Pe data de 03 ianuarie 2023 distinsa și draga noastră scriitoare Elena BUICĂ-Buni din Canada a împlinit noăzeci de trepte de lumină și iubire. Vă dorim multă sănătate, binecuvântare cerească și numai bine! Primiți și îmbrățișările noastre.

LA MULȚI ȘI FERICIȚI ANI!

Redacția revistei Bogdania

Ion I. BRĂȚIANU

Crunt rechizitoriu, cruntă profeție!

Articolele despre politică și istorie ale lui Mihai Eminescu reprezintă o adevărată Biblie a neamului Românesc, necercetată încă, așa cum s-ar cuveni, de cei în drept. Spunând aceasta, nu mă refer, desigur, la criticii și istoricii literari, ci mai ales la cei mai mulți dintre politicienii noștri, despre care, pe bună dreptate, se spune că sunt lipsiți de o cultură adecvată „meseriei” căreia i s-au dedicat, nesiliți de nimeni.

Astfel, dacă în fiecare dimineață ei ar citi câte un articol, dintre sutele pe care Marele Eminescu le-a scris în perioada 1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880, adică în mai puțin de 3 ani cât a fost redactor la ziarul „Timpul”, ar descoperi idei demne de a fi preluate, cu folos, în întreaga legislatură pentru care au fost aleși, mai cu seamă că istoria și politica românească, de-a lungul vremii, par, din nefericire, a se repeta cu obstinație.

Scriind, de pildă, despre eternele luări de poziție, ca să nu le spun ciorovăieli inutile, din Parlamentul țării, de acum mai bine de un veac, Eminescu reușește, în numai câteva rânduri, să pună la colț aserțiunea unui deputat neinspirat care, vorbind despre unele însemnări gazetărești, se războiește cu obrăznicie la un ilustru om politic și un critic de necontestat. Scria Eminescu: „Cel mai elegant scriitor român – care este fără contestare dl. Maiorescu – se mișcă în genere pe un nivel pe care dl Holban nu e de găsit și fiindcă dl. Maiorescu nu avea nici o trebuință să se coboare, precum nici dl. Holban nu are putința de a se urca, rolul de a se ocupa cu filozofia d-lui Holban cade asupra altcuiva, mai puțin însemnat decât dl. Maiorescu. Dl. Maiorescu se află, din contră, în poziția vrednică de invidiat, de a nu trebui să se ocupe deloc de ceea ce dl. Holban, sau alții de aceeași teapă, zic sau fac.” În articolul „Ca la noi la nimeni”, publicat la 12 septembrie

1878, Eminescu prezintă în puține rânduri o tristă și parcă veșnică (pentru noi) realitate: „proverbul acesta, moștenit din moși strămoși, e rezumatul unei dureroase istorii, în cursul căreia poporul nostru, pierzând orice speranță de îndreptare, ia lucrurile mai mult în bătaie de joc, ca și când lui Dumnezeu i-ar fi plăcut să drapeze tragedia sorții noastre cu foarte multe scene comice”. Apoi, după această succintă dar amară introducere, în câteva fraze (care ar trebui să fie învățate pe de rost de politicienii noștri), el scrie: „realitatea tragică a vieții noastre de stat e nespusa mizerie a populațiilor de jos, e stoarcerea lor prin nemăsuratele clase improductive, compuse mai cu seamă de străini, e ușurința și lipsa de caracter în viața publică, e putreziciunea bizantină a puilor de fanarioți care, sub masca interesului general, fură de sting, fie pe calea diurnelor și lefilor nemeritate, fie prin arendarea moșiilor statului, fie prin alte mii de căi” (s.n.).

Iar concluzia, demnă de pana marelui ziarist care a fost Eminescu, este parcă mai valabilă azi ca niciodată: „Autori care nu știu a scrie o frază corectă ... oameni de stat care nu pot justifica nici săvârșirea școlii primare, avocați fără știrea lui Dumnezeu, pictori orbi și sculptori fără mâini, generali care nu știu citi o hartă, subprefecți ieșiți din pușcărie, legiuitori recrutați dintre stâlpi de cafenele, jucători de cărți și oameni cu darul beției, caraghioși care înaintea erei liberale vindeau bilete la café chantant, iată banda ocultă care guvernează astăzi România, bandă care, până mai ieri republicană până la comunism, astăzi creează decorații, împărțindu-le între ei cu profuziune”...Crunt rechizitoriu, cruntă profeție.

Eminescu

Să îmi ascund tristețea după versuri?
Ca-n Eminescu dorul mă omoară,
Privind norocul altora: afară ...
„Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri”.
Să-mi fie, oare-așa, sortit în viață,
Să văd numai obidă și durere?
Azi cei puternici sunt fără putere
„Cu chipul lor isteț de oaie creață”.
Crucificate nopți, ucise zile!
Purtăm, adânc, blestemul de la Yalta
Și-otrava picurată-n noi la Malta ...
„Nu-nvie morții – e-n zadar, copile!”

Ion I. Brătianu

Dedicați poetului Mihai EMINESCU

Dedicație specială -Ioan Miclău-Gepianu (Australia)

„DUHUL LUI MIHAI EMINESCU”

Dedicație specială închinată Poetului geniu **Mihai Eminescu**, la-173 de ani de la nașterea sa – 15 Ianuarie, 1850 - și 134 de ani de la moartea și învierea sa (1889 -2023), în veșnicia culturii neamului său românesc.

DUHUL LUI MIHAI EMINESCU

“Dintre neguri argintoase o făptură se desprinde,
Ca fantoma peste codrii și ca aburul se-ntinde,
De se plec codrii Moldovei este umbra lui Ștefan,
Dar de luna și izvorul îngân șoapte de alean,
Atunci veșnicia-aduce din basmul lui Ispirescu,
Peste codrii de aramă geniul Mihai Eminescu!”
Căci din dorul multor vise ce-au trecut înspre morminte,
Reînvie Duhul geniu cu chip candid și cuminte!
“Auziți foșnete-n codru, genii melodii eterne?
Este Codrul ce în taină un altar duios așterne!”
“Auziți clipotul dulce al izvoarelor ce murmur
Pe când raza lunei blonde vălurelele le tulbur?”
“Oh, acum ascultați șoapta cea de noapte ca un
șuier,
Pare-a fi cornul lui Tepeș sau a Iancului viu
fluier!
Fâlfâit de aripi multe bat în aier născând duh;
Da! priviți cum pe o rază se coboară din văzduh,
Blândul și etern Luceafăr în izvor să se
privească!
Pare trist cuprins în neguri, însă ochii-i sunt de
foc,
Iar pe buze ca marmora versul își săpase loc!
Codrul cetina și-o pleacă cu frunza pân-la
pământ,
Doar știa bătrânul Codru a lui Eminescu, Cânt”.

Duhul luând chipul lui Eminescu, zise:

“...Ce te legeni, codrule,
Fără ploaie, fără vânt,
Cu crengile la pământ?”

Codrul răspunde:

“De ce nu m-aș legăna,
Daca trece vremea mea!
Ziua scade, noaptea crește,
Si frunzișul mi-l rărește!
Bate vântul frunza-n dungă,
Cântăreții mi-i alungă;
Bate vântul dintr-o parte,
Iarna-i ici, vara-i departe!”

“Vuiet lung purtat pe măguri duc ecourilor vești,
Trezind codrii ce-mpresoară un sătuc, la Ipotești!
Apoi spre Ardeal dau semne să-l anunțe pe
Vulcan,

Ce domnește peste Crișuri și în sângele-ardelean!
Marea valurile-si umflă, iar oglinda lor albastră,
Zugrăvea blândul Luceafăr, sfânt în poezia
noastră!

Pe al Crișului mal verde răsări un monument!
Putna-n clopotul de-aramă îl vesti într-un
moment!

Iar Suceava se trezește la a Codrului chemare,
Presimțind mărimea clipei ce străfulgera prin
zare!”

Cerul stelele-și aprinde ca-n vremi de odinioară,
Luna după brazi si-arată chipu-i alb ca de
fecioară,

Văile-și revarsă ceața și-o întind peste câmpie,
Pregătind-o pentru Soare, s-o prefacă-argintărie!
Însfârșit, Codrul întreabă cu-a lui veșnică mărire:
“...Spune Duh frumos, în versuri, cea mai dulce
amintire!”

Duhul lui Mihai Eminescu șoptește:

“Fiind băiet păduri cutreeram,
Și mă culcam ades lângă izvor,
S-aud cum apa sună-ncetișor;
Un freamăt lin trecea din ram in ram,
Și un miros venea adormitor.
Astfel adesea eu nopți întregi am mas’
Blând îngânat de-al valurilor glas”.

*

În poieni izvoare susur cu-al lor glas chemând
simbolic,
Pe când cântul unei mierle suna grav si
melancolic!

O priveliște de noapte când doar îngerii și duhuri,
Se desfat l-al lunei raze prin înaltele văzduhuri,
Căci Poetul nostru geniu un Luceafăr v-a rămâne;
Iată! Duhul se îndreaptă spre știutul izvor tainic!

Ajuns lângă izvor, Duhul întreabă:

“Ce șoptești atât de tainic,
Tu izvor de cânturi dulci,
Repezind bălaia undă,
Floarea țărmlui o smulgi;
Și o duci, o duci cu tine,
Vâjâind încet pe prund;
Ale tale unde floarea,
Cine știe unde-o ascund?”

Tăcere. Duhul lui Eminescu zice iar:

“Se bate miezul nopții în clopot de aramă,
Și somnul vameș vieții nu vrea să-mi ieie vama,
Pe căi bătute-adesa vrea mintea să mă poarte,
S-asamăn într-olaltă viață și cu moarte,
Și cumpăna gândirii și azi nu se mai schimbă,
Căci între amândouă stă neclintita limbă”.

Izvorul răspunde:

“Tu niciodată n-ai lipsit, ca luna ce lucește,
Lumini in noapte aducând prin albele ferestre,
De vrei aminte să-ți aduci, -ci știu că n-ai uitat-
Mai spune-mi versul tău frumos ce eu l-am
ascultat”.

Duhul lui Mihai Eminescu, cutremurându-se:

“Când amintirile-n trecut,
Încearcă să mă cheme,
Pe drumul lung și cunoscut,
Mai trec din vreme-n vreme.

Deasupra casei tale ies
Și azi aceleași stele,
Ce-au luminat atât de des,
Înduioșării mele.

Și peste arbori răsfițați,
Răsare blânda lună,
Ce ne găsea îmbrățișați,

Șoptindu-ne-mpreună.

A noastre inimi își jurau,
Credință pe toți vecii,
Când pe cărări se scuturau
De floare liliicii.

Putut-au, oare, atâta dor,
În noapte să se stingă,
Când valurile din izvor
N-au încetat să plângă?

Când luna trece prin stejari,
Urmând mereu în cale-și,
Când ochii tăi, tot încă mari,
Se uită dulci și galeși?

Poezia, în chip de Porumbiță:

“Oh, simt codru cum învie, văile-s de farmec
pline,
Zarea-i înmuiată-n farmec și-n parfumuri de
sulfine,
Râuri și izvoare picur cercând marea simfonie,
Pregătind divina orgă a maestrului ce-nvie,
Căci asemenea luminii stelei cea de mult apusă,
Azi ajunge, se răsfrânge trezind româneasca
muză!
Tu, Luceafăr, ce lăsat-ai viața l-al meu sân să
steie,
Veșnic peste Țara-ți dragă ca lumina să scânteie,
Hai, arată-te-n mărire, să-ți privesc ochii tăi mari,
Spune-ne povești cu zâne, cu păr blond și buze
tari;
Cu averi ce măcinară multe suflete hoinare,
Când nebuna și trudită viața omului dispare!
Apoi, de la Nistru mare pân-la Tisa cea română,
Neamul nostru să se țină strășnicește mână-n
mână!
Iar ceasornicul urmându-și lung a timpului
cărare,
Tu, cu gene ostenite sufla-i seara-n lumânare,
Și dormeai la sânu-mi dulce ca-n câmpii la
Ipotești,
Visând versul, ochi albaștrii ca și stelele cerești.
In poem dăltuiai boiul cel mlădiu ca de fecioară,
De-am rămas și azi întocmai cum eram
odinioară!
”Hai, șoptește-mi, că mi-e sete și de dorul tău mă
pierd,

Tu să-mi spui povești cu zâne și eu fruntea să-ți
dezmiere!”

Duhul lui Mihai Eminescu răspunde:

“O, dulce înger blând,
Cu ochi uimiți de mari,
La ce mai reapi,
Să-ngreui al meu gând?
Că no-i mai auzi,
Că-mi amintești v'o zi,
Din viața mea de sat!

Mai poți să-ți amintești,
Cum noi îmblam desculți
Și tu stăteai s-ascuți,
Duiioasele povești?
Spuneam cum au umblat,
Frumos fecior de crai,
În lume noua ai,
Iubita de-au aflat.

Dar azi, când se părea,
Că-n veci eu te-am uitat,
Tu iar te-ai arătat,
Ca-n tinerețea mea,
Suflarea ta ușor,
Zburat-au răcorind,
Si reântinerind,
Întâiul meu amor”.

*

In argintul dimineții auroase raze scapăr,
Tremurând de dor se urcă înspre cer blândul
Luceafăr,
El privind cu nostalgie cum străluce valul Mării,
Reânsepe melancolic, genial versul Cântării:

“A fost odată ca-n povești,
A fost ca niciodată,
Din rude mari împărătești,
O prea frumoasă fată;

Și era una la părinți,
Și mândră-n toate cele,
Cum e Fecioara între sfinți,
Și luna între stele.

Din umbra falnicelor bolți,
Ea pasul și-l îndreaptă,
Lângă fereastra, unde-n colț,
Luceafărul așteaptă.

Privea in zare cum pe mări,
Răsare si străluce,
Pe mișcătoarele cărări,
Corăbii negre duce.

Îl vede azi, îl vede mâni,
Astfel dorința-i gata,
El iar, privind de săptămâni,
Li cade dragă fata.

Cum ea pe coate-și răzima,
Visând ale ei tâmple,
De dorul lui și inima,
Și sufletu-i se umple!”

Pentru cititor:

Toate versurile cu care “Duhul lui Mihai Eminescu răspunde, sunt versuri reale ale Poetului **Mihai Eminescu**.

Ecaterina CHIFU

MIHAI EMINESCU

MIHAI EMINESCU vine din nemărginirea timpurilor,
Inimă lui de aur strălucește mereu în inima Românilor,
Hainele au culoarea cuvintelor șoptite-n lumina nopților,
Adunate mii și mii în paginile frumoaselor sale cărți,
Iubirea fierbinte semănând demult între Români Frați.

Eminescu rămâne pe veci o cruce a destinului nostru,
Mereu însetat de a face dreptate tuturor Românilor,
Iubindu-și puternic țara, cea mai presus de sine,

Nicicând, nicicând obosit în a sa mare, profundă iubire.
Eminescu va fi totdeauna lumină-n sufletul Românilor,
Scrisă cu litere de foc în cartea de aur a neamului,
Cu marea sa jertfă, va rămâne înscris în eternitate,
Cu unire-n cuget, în simțiri, în inimi și-n mărețele fapte.

DOMNULUI EMINESCU

Printz iubitor al limbii române,
Tu i-ai dat hainele strălucitoare,
Și-ai făcut din dulcele nostru grai,
Carte iubită, sfântă pe-o gură de rai.

Suflet ales în sufletul Românilor,
Rămâi Luceafărul iubirii nemuritor!
Tu ai fost, ești și vei fi o speranță,
Ești flacăra luminând a noastră viață.

Te rugăm să vii din înălțimi albastre,
Să dai un destin măreț nației noastre,
Că ne-am rătăcit și nu mai găsim cale,
Să facem toți Români România Mare!

Nicolae ROTARU

Dor de El

Mai am un singur dor
La ceas îngeresc,
Să fiu recitator,
Să eminescuiesc.

În albul ghenar,
Cu-omături stelare,
Al Său sacru har
Să-mi dea înălțare.

În liniștea serii
Când cat căpătâiul,
Să-L văd nins de glorii
Pe Mișu Întâiul.

Și să visez lucid,
Chiar în pandemie,
Sfidându-l pe Covid
Cu-a lui poezie.

Sub clarul de lună,
Ca un atlant antic
Sub bolți de lumină
Cu stihu-i romantic

Sosească solemn,
În limba română,
Cleștar de poem
Din sfânta fântână.

Sonet la Luceafăr

Te-ascult, fiind băiat, cum ipotești,
Te văd și-ți adresez cald la mulți ani,
Spre nordul tău de taină, Botoșani,
Brav Eminescu cel ce ne iubești.

Din bolta-naltă unde strălucești,
Noi, epigonii, sincerii tăi fani,
Din veac în veac, mereu contemporani,
Te-avem aproape, zeu ce dăinuiești.

Iubit Luceafăr, sfânt de viță veche,
Ctitor rostirii sacre, românești,
Întruchipat din visuri strămoșești

Ești stea polară, bardul nepereche,
Culturii noastre-îngerul de veghe,
Cu scrierile-ți vii, dumnezeiești.

Ion FORCOȘ

STEA DIN STEA NEMURITOARE

Eminescu-i Eminescu, „Coloană fără sfârșit”
Ce-a-nălțat în panteonul culturii universale
Opera-i de mare geniu rod al gândurilor sale
Construită din cuvântu-i modelat la infinit
Intru-n mod în care nimeni n-ar mai găsi acea cale
Să o-nalțe-ntre luceferi – stea din stea
nemuritoare!

Eminescu-i reflectarea unui spirit, nalt, Divin
Ce va-nsufleți poporu-i peste ani fără sfârșit
Luminându-i conștiința, ca un far în infinit,
Și pulsând în fiecare viață, suflet de Român
Ce respiră-n vatra-n care s-a născut, și a trăit
Împăratul, proletarul neamului său cel creștin.

Eminescu ni-i izvorul din care ne-mpărtășim
Cu lumina-i învierii ce ne-nvăluie angelic
Și cuminecăm cu slova spiritului său Homeric,
Steaua, stelelor din artă și din cer ce-o moștenim
Ca luceafăr ce ne este închinat în mod feeric
Și-i slăvim eternitatea și-l cinstim și preamărim!

Eminescu-i Eminescu, monument fără egal
Ancorat în conștiința neamului ca stea în cer,
Și Apostol al culturii, simbolul Românilor
Farul cel ce strălucește în spirit universal
Simfonie a iubirii cu ecou nemuritor,
Rege al literaturii, pe al lumii, pedestal!!!

Statuia lui Eminescu din Iași

Poeți și poezia lor ...pe cărările timpului

Mihai EMINESCU
(15.01.1850-15.06.1889)

Singurătate

Cu perdelele lăsate,
Șed la masa mea de brad,
Focul pâlpâie în sobă,
Iară eu pe gânduri cad.

Stoluri, stoluri trec prin minte
Dulci iluzii. Amintiri
Țârâiesc încet ca greieri
Printre negre, vechi zidiri,

Sau cad grele, mângâioase
Și se sfarmă-n suflet trist,
Cum în picuri cade ceara
La picioarele lui Crist.

În odaie prin unghere
S-a țesut păinjenis
Și prin cărțile în vravuri
Umblă șoarecii furis.

În această dulce pace
Îmi ridic privirea-n pod
Și ascult cum învelișul
De la cărți ei mi le rod.

Ah! de câte ori voit-am
Ca să spânzur lira-n cui
Și un capăt poeziei
Și pustiului să pui;

Dar atuncea greieri, șoareci,
Cu ușor-măruntul mers,

Readuc melancolia-mi,
Iară ea se face vers.

Câteodată... prea arare...
A târziu când arde lampa,
Inima din loc îmi sare
Când aud că sună cleampa...

Este Ea. Deșarta casă
Dintr-odată-mi pare plină,
În privazul negru-al vieții-mi
E-o icoană de lumină.

Și mi-i ciudă cum de vremea
Să mai treacă se îndură,
Când eu stau șoptind cu draga
Mână-n mână, gură-n gură.

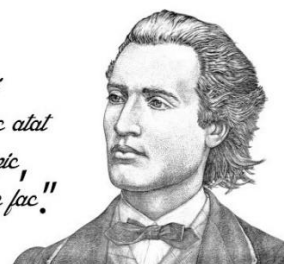
O, mamă...

O, mamă, dulce mamă, din negură de vremei
Pe freamătul de frunze la tine tu mă chemi;
Deasupra criptei negre a sfântului mormânt
Se scutură salcâmi de toamnă și de vânt,
Se bat încet din ramuri, îngână glasul tău...
Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu.

Când voi muri, iubito, la creștet să nu-mi plângi;
Din teiul sfânt și dulce o ramură să frângi,
La capul meu cu grijă tu ramura s-o-ngropi,
Asupra ei să cadă a ochilor tăi stropi;
Simți-o-voi odată umbrind mormântul meu...
Mereu va crește umbra-i, eu voi dormi mereu.

Iar dacă împreună va fi ca să murim,
Să nu ne ducă-n triste zidiri de țintirim,
Mormântul să ni-l sape la margine de râu,
Ne pună-n încăperea aceluiași sicriu;
De-a pururea aproape vei fi de sânul meu...
Mereu va plânge apa, noi vom dormi mereu.

*"Oamenii
nu se deosebesc atât
prin ceea ce zic,
ci prin ceea ce fac."*
Mihai Eminescu

Adrian ȂUNESCU
(20.07.1943-05.11.2010)

Doamne, ocrotește-i pe Români!

Noi în cel dintâi război
Am ajuns prin moarte, noi,
Doamne, ocrotește-i pe Români!
Am dat sânge și sudoare
Pentru România mare,
Doamne, ocrotește-i pe Români!
Am dat viață și soldați,
Pentru-o patrie de frați.
Am dat fapta și-am dat zisa
De la Nistru pân-la Tisa.
Dar pe urmă-n patruzeci,
Anul mării fără-de legi,
Două fiare ne-au mușcat,
Ultimatum și Dictat.
Biata lume nu știa
Că-ntr-o zi la Moscova
Au semnat un pact neghiob,
Molotov și Ribbentrop.
Iar fascismul mondial
Ne-a luat parte din Ardeal
Și lui Horthy i l-a dat,
Fi-le-ar numele spurcat.
Stalin cu teroarea sa
Ne-a luat Basarabia
Și cu Hitler în acord,
Bucovina de la nord.
Cei mai răi tâlhari ne-au frânt,
Ne-au luat țară și pământ.
Nimenea n-a auzit
Plânsul nostru răstignit.
Astfel am intrat și noi
În al doilea război.
Haideți, dom-le Mareșal
În Moldova și-n Ardeal.
Noi de dor de noi luptam
Pentru țară, pentru neam,

Pentru vechile hotare,
Pentru România Mare.
Și-am pierdut și-am fost răpuși
Și-am fost ocupați de ruși.
Aliații au tăcut,
Stalin a făcut ce-a vrut
Și-am murit de mii de ori
S-avem iarăși Trei Culori,
Și-am plătit cât nu se poate
Sfânta noastră libertate.
Țara-i mică, vremea grea,
Ce-o mai fi om mai vedea,
Doamne, ocrotește-i pe Români!
De uitat nu vom uita
Țara noastră cum e ea,
Doamne, ocrotește-i pe Români!
Cât o fi român – român,
Pruncul va primi la sân
Adevăru-adevărat
Despre tot ce s-a-ntâmplat.
Ține minte fiul meu,
Că există Dumnezeu
Și un jurământ te leagă,
Țara noastră nu-i întregă
Însă asta doar până-ntr-o zi,
Uite cum a fost și cum va fi
Când vei fi și tu bărbat,
Să te simți mereu soldat
Pentru vechile hotare,
Pentru România Mare,
Doamne, ocrotește-i pe Români!"

Harta României interbelice

Grigore VIERU
(14.02.1935-18.01.2009)

Salvați-vă prin limbă

S-au otrăvit pe văi izvoare
Și mierea adunată-n floare.
S-a otrăvit barbar văzduhul
De ce s-a otrăvit și duhul,
De ce și graiul?!
Sculați-vă, sculați-vă, sculați-vă
Din somnul cel de moarte!
Salvați-vă, salvați-vă, salvați-vă
Prin limbă și prin carte!
S-a otrăvit privighetoarea
Și firul ploii și ninsoarea.
S-a otrăvit barbar văzduhul
De ce s-a otrăvit și duhul,
De ce și graiul?!
Sculați-vă, sculați-vă, sculați-vă
Din somnul cel de moarte!
Salvați-vă, salvați-vă, salvați-vă
Prin limbă și prin carte!
S-a otrăvit dulceata poamei
Și laptele din sânii mamei.
S-a otrăvit barbar văzduhul
De ce s-a otrăvit și duhul,
De ce și graiul?!
Sculați-vă, sculați-vă, sculați-vă
Din somnul cel de moarte!
Salvați-vă, salvați-vă, salvați-vă
Prin limbă și prin carte!

Limba română la sine acasă e o împărăție bogată, căreia multe popoare i-au plătit banii în aur. A o dezbrăca de averile pe care ea le-a adunat în mai bine de 1000 de ani, înseamnă a o face din împărăteasă cerșetoare...

-Mihai Eminescu

Apostu PANAITACHE VULTUREANU
(04.07.1952-14.07.2017)

Lacrima deplină

Se zbate umbră în adânc
Împrăștiind în jur lumină
Purtată-n ea precum un prunc
Se naște fără nicio vină
Și umblă strigătul prin nori
Scăldat în lacrima deplină
Cum numai pana de cocori
Se clatină, ușor, să vină
Iar cântecul născut în vers
Se deapănă urmându-și cursul
Ca o petală-n univers
Pe chipul tău cum stă surâsul.

Am adunat

Adunate pentru foc
Se clătinău
Prinse în chingi.
Mai este mult.
Sus
Tocmai sus
Ne așteaptă
Răsăritul
Dar a rămas de trecut
Noaptea,
Cu tot cu spaimă
Cu tot cu vise
Cu tot cu somn
Dar pentru asta
Am adunat vreascurile

Ion PANAIT
(01.03.1941-08.09.2009)

Devastatoare, granița veșniciei...

Întotdeauna ți-am ascuns această nefericire,
cioclu pe două străzi paralele – surâsul
și necredința, alunecam în smârcul unei
îndoieli prevăzătoare, un instinct artificial
și adorabil a impresiei pe care-o lăsau
fotografiile tale la pian ca într-un imperiu
nomad al existenței, Doamne, devastatoare
granița veșniciei străjuită de centauri
în ceață...

Simțeam că muream, lăsam totul afară
lângă antilopa rănită a dimineții, a unui
coșmar de gheparzi și curcubeie în clocot,
un monolog al prudenței era gura ta, religia
unei zile pe care n-am trăit-o, antichitatea
duhului și în această roșie amiază a desfrâului
definit mă cuprinde teroarea amară
și castă a urii.

Regret

Pe acolo dansam, pe o plajă
unde aveam locuri de vis puțin,
dar ziua cum trece, cum ne apasă
dantela ei înlăcrimată și ce era inimă și ce
fericiți am fi fost din greșeală,
dar pe acolo vin cerbii în turme, dragostea mea
și nu e nimeni să-i mai privească –
regretă această regală iluzie...

Trist, pe sub lună se despică meduzele
și lacrima lor albă e un diamant ce se risipește
cu nesăbuintă, pe acolo dansam
dar moartea lor nu ne privește, ca un imperiu
pe care-l calcă o herghelie de cai în picioare,
frumoasa herghelie de cai de la Mangalia, nu-i
așa,

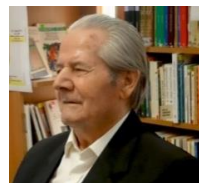
și de ce te-am lăsat să vezi șerpii pe stânci
ca o altă enigmă?

Pentru toate-am să vreau, sălbăticită înșeninare

să mă privești drept în față, la capătul
pământului.

Oh, fericită e această prinsoare...

Hristache LUNGU
(20.02.1933-04.02.2022)

În câmpia disperării

Nu prea se găsesc cuvinte
Și nici căi de multe plângeri,
Când vezi cum mai marii țării,
Din palatul nepăsării,
Calcă suflete de îngeri.
De un sfert de veac aleșii
Dorm în scaune plușate
Și gândesc ce să mai fure,
Se gândesc la noi palate...
De fapt, nu-s aleșii țării,
Se aleg ei între ei.
Ei duc țara și poporul
În câmpia disperării,
Ne conduc niște mișei...
Nu prea se găsesc cuvinte
Și nici căi de multe plângeri
Când vezi cum mai marii țării
Calcă suflete de îngeri.

Colegilor mei

Eu v-am spus că-n plete anii
Ne-au pus flori de ghiocei,
Și că-n ochi nu mai scânteie
Focul dragostei dintâi.

Și v-am spus că lăstărișul
Codrului crescut odată,
De-i tăiat ori ars în flăcări,
Alți lăstari pădurea saltă.

Și de-aceea, dragi prieteni,
Nu fiți triști cu bătrânețea,
Fiindcă rodul pus din vreme
Ne menține tinerețea!

Florentin SMARANDACHE (SUA)

Poeme

SPERANȚE

Razele curate
ale unor speranțe
trag perdelele sufletului,
ochii se-așează să viseze.
Se aprinde
lumina interioară
și arde în afară
pelerina nopții grea
ce înfășoară ziua.

SUFLETUL USCAT AL FOCULUI

O amiază dizolvată-n liniște
de sufletul uscat al focului,
ne scaldă c-o privire fixă
și obositoare.

În clocot fierbe soarele –
murdar de răs pe piept,
printre păduri de ființe
își pieptănă bogate pletele,
și varsă aurul topit
prin pâlnia zilei de vară.

Se-nmoaie-n galben pajiștea
și arde în lumină
cu țipete de orgă electronică,
florile băut-au primăvara
și-acum se coc în culoare,
pe retină se imprimă
semnătura de mătase
a porumbului,
grâul își potrivește chipul
într-o cămașă curată
și călcată.

Dezbrăcată de adâncuri

marea-i ca o față goală,
ceru-i semănat cu păsări.

Orele vin să vegheze
și sunt primite
cu zâmbetul ferestrelor deschise.
Eu tare-aș vrea să fac
o baie de soare!

DE DINCOLO DE SIMȚURI

Stau într-o amorțire
vecină cu somnul pietrei,
printre felii de viață uitate –
iar simțurile se întrepătrund.
Flacăra mea umană,
abia mai pâlpâie,
ca într-o lampă fără gaz.

Vagaboande închipuiri
mă poartă la întâmplare
în lumea absolută
de dincolo de simțuri,
unde oamenii se îmbracă
în culorile vii
ale fericirii.
Și în dansul florilor aceste
- sărutate de fluturi -
parcă îmi prelungesc ființa.

MORMINTE ÎN CER

De ce alergăm mereu
(chiar în contra-timp)
să ne limpezim fruntea
în fluviul de aer
al cosmosului?
De ce toți
căutăm mormânt în cer?
(deși nu ne împăcăm niciodată
cu sfârșitul!)

Privește chipul meu întârziat,
obosit de atâta goană,
fără nume,
abandonat de Chronos,
strivit în picioare
de caii de fier
ai Apocalipsului!

IOAN MICLĂU-GEPIANU
(Australia)
poeme

CÂNTEC DE LEAGĂN

*(Dedic aceste versuri soției
mele Florica, în Anii
Domnului, 2022, la 57 ani de
când ne-am unit viața.)*

Cântec de leagăn

”O! nani, nani, floricea,
Tu ești a noastră mică stea,
Nu plânge, tu, iubirea mea!”

De-un blestem dulce-am fost
legat
De când eram copil în sat!
Știți cum? Vă spun acum,
acum:
Cu alți copii sculptam praful
din drum,
Când dintr-un geam aud arar:
”Ioane, tu n-ai nici habar,
Că-n leagîn plânge fata mea?
Ți-am spus doar să-ngrijești de
ea!”

Eu speriat, intrai în curte:
”O! nani, nani, floricea
Tu ești a noastră mică stea,
Nu plânge, tu iubirea mea!”
Dar prea jucai leagănul mic,
Eram și eu pe-atunci pitic,
Cu susu-n jos se-ntoarse dar,
Iar dedesubt, steluța cu amar
Plângea de să ridice satul;

Iar mama ei lăsându-și aluatul:

”Tu vrei să îmi omori fetița?
O! pupe-i mama ochii și
gurița”.
Și-mi zise iar: ”Să ai grijă mai
bine”.
Ți-n grijă-o am și astăzi lângă
mine!
”O! nani, nani Floricea
Tu ești a noastră mică stea,
Nu plânge, tu, iubirea mea!”

Mândra mea-i cu ochelari!

Mândra mea, când erai mândră,
Erai roză pe răzor,
Erai dulce, erai blândă,
Tinerică și cu dor.

Eu am pletele albite,
Tu în păr fulgi de zăpadă,
Dar cu inimi oțelite,
Ce n-au gând încă să cadă.

Mândra mea-i cu ochelari,
Eu cu genele albite,
Dar ni-s sufletele mari,
Nesupuse, ne-nrobite.

Și ne tot răsar nepoții,
Celor trei fiice ce-i seamăn,
Iisus e cu noi cu toții,
Cîci românu-i sfânt din leagăn,

Nici nu s-a născut vreodată,
Așa ochi cu raze tari,
Dar, cu timpul nu-i de șagă,
”Mândra mea=i cu ochelari”.

MEDALION LIRIC

Cristian Petru BĂLAN

Lumea în care azi trăim...

Lumea de-azi? Privește-o bine! Este bâlciul tragi-comic

Ce-și simte sfârșitul-i jalnic între pietrele de moară.

Este-un talmeș-balmeș straniu, precum un delir atamic

Scăpat din convertizoare cu accelerări pe-o șfoară...

Doar fumul din ea rămâne, plinul trece, spaima crește

Printre umbre blestemate cu ruini și vechi nimicuri,

Ar fi bună și-o speranță chiar timid de se ivește,
O scânteie cât de mică ne-ar sălta ca niște cricuri.

Secolul anostității, poarta către perisabil,
Cintea-n el nu mai există, dar cu măști de-onestitate,

Ea deschide mari portaluri spre spre-Adevărul onorabil

Și de el înnobilită, joacă rolul de Dreptate!

Dar otravă are-n vine și-n priviri Infernul roșu
Nu e ce vedem afară, veacul nostru-i plin de trape.

Stăpânirea-i interesul iar cel laș este codoșul,
Scorpion cu colți de viperi scos din vechile hârtoape.

Cam așa-i orânduirea descrisă de-Apocalipsă,
De bătrânul Nostradamus și de-atâția „nu știu cine”,

Tonul meu ce pare sceptic are însă-o frază lipsă:
„Dacă Dumnezeu conduce, atunci totul VA FI BINE!...”

Marcel MIRON

Trepte

Cuibul tău de pasăre
Printre cărți și limbi străine
Tot mai mic, atât de mic
Înfrunzește-n piept la mine.

Cade-o stea din cer la mine
Luminează-n ochi descântec
Lângă floarea de pelin
Tremură o șoaptă-n cântec.

Ară-un plug peste cuvinte
Răsturnând sămânț-amară
Buruieni făloase urcă
Întunericul pe scară.

Treizecișitrei de trepte în față
Și un ceas neprihănit
Bate gongul pentru viață
Înainte de sfârșit.

Tăinuita comoară

Im memoriam Nicolae Dabija

Acoperim comoara
cu flori și pânze curate
scoase din cufere vechi
și lăzi de zestre
bătute în ținte de argint.

Tragem perdeaua
peste un veac de zbucium amar
unde moartea a lucrat
cu program prelungit
fără concediu de odihnă
în grădinile dintre Prut și Nistru
de unde a smuls florile
și le-a plantat în permafrostul

câmpiilor arctice
într-un experiment criminal.

Acoperim comoara
cu pânze văduve
și ramuri plânse
de doine și balade
rămase orfane de cântăreți.
Peste veac
flăcări albastre
vor juca horele
vecilor comori.

Oare coasa morții
va ocolistejarii seculari
dintre Nistru și Carpați?

Geo CĂLUGĂRU

RONDELUL DORULUI

Lângă Jiu mi-e leagănul de vis,
Acolo mă-ntorc, când nu mai pot...
Să port în inimă îmi este scris
Oglinda lui, în viață, peste tot.

Că mi-e frate geamăn eu socot,
Același dor în suflet am închis,
Lângă Jiu mi-e leagănul de vis,
Acolo mă-ntorc când nu mai pot.

Dorul casei viscolit de flori
E-n orice cuvânt rostit sau scris,
Focul sacru-n inimă e-nchis;
De câte ori îl văd mă trec flori,
Lângă Jiu mi-e leagănul de vis.

Dor de NICHITA

Bătea vântul dintr-o parte
Rău prevestitor de moarte,
Își menise ea, ispita,
Blondu-nalt și bun – Nichita –
A venit să ni-l răpească
Ea, cu trup de fum și iască.
Ni l-a smuls așa, deodată,
Într-o iarnă prea curată...
Carte izvodind din carte,
E NICHITA în nemoarte
Și-i va fi dat să rămână
Cât va fi LIMBA ROMÂNĂ.

Mircea Dorin ISTRATE

AȘA DE-AR FI

Nimic n-a fost și nu e, ca timpul cel odată
Când n-aveam grija lumii și-a zilei care vine,
Când tu pe astă lume erai iubirea-mi toată
Și-n ale tale brațe, era atât de bine.

Nu eu, ci lumea toată, întreb-o și-ți va spune
Că doar acele timpuri au fost adevărate,
Venit-au din simțire, din pura cea minune
A tinereții noastre, atunci neîntinate.

Primit-am ca răsplată la dorurile mele,
La cele jurăminte ce ți l-am spus în noapte,
Pământu-ntreg și cerul străluminat de stele
Și zilele mângăiate ce fost-au miere-lapte,

Divinul unei ore cuprinși în sărutare
Și clipa despărțirii, visare-mbrățișată,
Iar urma ta trecută prin iarba din cărare
Făcutu-mi-s-a rouă, pe geana-mi lăcrimată.

*

De ce nu lași Tu Doamne, în vârsta cea de aur
Să-mi steie omenetul viață lui întregă?

În loc de spini pe frunte cununile de laut
Ți-or măreții 'nălțatul în lumea asta largă.

N-o fi pe lume ură, războaie, pustiire,
Ci-o veșnică iubire de-acum pân' la apus,
Un rai ar fi pământul cu-a Ta dumnezeire
Aici în humea noastră, ca-n lumile de sus.

Ionel MARIN

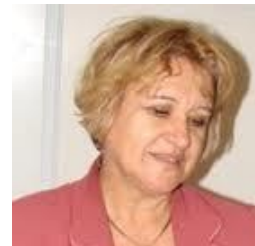

Dorul, călătorie în timp

Dorul călătorește trist, nesigur prin lume,
Gândurile curate sunt știrbite de colți veninoși,
Iar Adevărul este dezbrăcat de haina de lumină...
Tremură clopote de-ntristare, plutesc negre
cuvinte,
Lovind în frumusețea raiului dintr-un început,
În fascinația netimpului, în sublimul
anotimpurilor...
Războaie, violență, ură și nedreptate
Fac prăpăd și ne-ndepărtează de Noi,
De rostul și menirea Omului pe Pământ.
De milenii rănilile fărădelegilor nu sunt vindecate
Oare când vom îmbrățișa Planeta cu iubire?
Privind la roata istoriei, călătorind prin ultimile
milenii
Vedem răutatea din Noi, semne ale decăderii,
O democrație amăgitoare și cu Adevărul în
derivă,
Sluțit, umilit, batjocorit de monștri cu chip de om
Însă fără suflet, conștiință ori bunătate...
Doar pacea, dragostea, responsabilitatea
Vor înflori în lume petalele iubirii,
Zâmbetul vieții și al mântuirii.
Se va naște, cu certitudine, o nouă lume,
Cu trainice punți de iubire între popoare,
O lume în care omul va fi liber și fericit.
Când vom cunoaște și urma negreșit pe

Domnul Hristos, Purtătorul de lumină,
Izvorul cu apă vie, al cuvintelor vieții,
Vom călători prin timp și spațiu,
Fără griji, pașapoarte, vize ori...bani.
A sosit vremea aprofundării și respectării,
Poruncilor dumnezeiești, a trăirii,
În curățenie sufletească și cu privirea către,
Porțile sfinte luminate de însuși Dumnezeu!

Elena ARMENESCU

Semințele iubirii

Când merg de mână cu tine,
Îmi place să te găsesc mereu
înfrățit cu lumina, cu Dumnezeu,
De aceea-ți caut privirea
să te văd nedespărțit de taina
ce-o porți de la naștere,
ascunsă sub pleoape
dar când privești spre zare,
ea, radiază din ochii tăi
lumină și culoare
Cicoare din răzoare...
Între ierburi, ochii tăi
iau culoarea ierbii
iar lângă cer, împrumută surzând
culoarea seninului blând...

Alteori, îmi place să mă fac mică
să mă lipesc de respirația ta
să-ți simt în adânc, vraja-ți unică
iar în șoaptă să-ți aud transfigurată
vibratia de iubire, înaltă,
la ora când soarele-n apus
răspândește ultimele raze, supus
Împărației cerești, tot tănuite,
peste capetele noastre rânduie,
dăruite luminii,
și cerne... cerne împărătește

peste întregul din care facem parte
peste crinii odihnei și mătasea grădinii,
peste liantul vieții care ne unește,
cerne risipind cerește
Semințele iubirii.

Mihai MERTICARU

POETUL

Cu fiecare vers pe care-l scrie,
Arzând mocnit pân-la incandescență,
Din fenomene, extrăgând esență,
Poetul moare și mereu învie.

Prin transă, până la incoerență,
Trăind intens o tragicomedie,
Pe cititorul fidel îl îmbie
Și-l molipsește cu-o dulce ardență.

Ades s-aprinde o flacără vie,
Din care-apare tot mai transfigurat
Și-n urmă-i curg râuri de poezie,

Că bezna nopții pare-o feerie.
În lume, el e omul cel mai bogat,
Cu tot ce-a înțeles, s-a împovărat.

CITITORUL

Apleacă-te, cititorule, cu drag
În descifrarea gândurilor mele,
În care-am filtrat ghera de filomele
Și seva pădurilor de brad și fag.

În pântecoase corăbii cu vele,
Ți-am ridicat o-ntreagă lume în prag
Și am înșirat-o pe ramuri de frag,
Printre crizanteme și vioarele.

Adesea te-am plimbat peste mări și țări
Și pe autostrăzile astrale.
Cu flori, te-am întâmpinat în astrogări

Și-am talmăcit din cronici și anale.
Am vrut să te transport pe-un tărâm de vis,
Măcar reține un vers din tot ce-am scris!

Cătălin Ioan Vega

Soluri și cer

de ce privim atât de des pământul
turiști prin vremuri de apus
și iarba înflorește către sus
în verticala ce lumina o crește
și nu-și plânge mila
îmbrățișată-n coasa rece
doar noi simțind fiorul
când frica ne petrece
jefuitori de vieți
și-o clipă ne-ar ajunge
să căutăm scăparea
în mâna ta
dar nu vedem orbirea
din propria mândrie
pământ uscat
și reavăn.

Acasă

Am mai pecetluit o coajă lăsată în odihnă
lângă părinți aproape de izvoare
căci aripile cresc încet, prin suferință și așteptare
și poate prea târziu migrăm din cuibul morții
noastre
modelul îngeresc de dor spre veșnicie
îl ținem strâns lipit de oase, în cușca cea din
coaste
ca nu cumva să iasă o lumină vie, un vârf de
aripă
să ne mai tundă din mândria pământescă...
fără să știm redevenim copii, la minte, la purtare
și-n așteptarea-n riduri simțim plecarea,
când îngerul desface sfoara din ancora înfiptă-n
năsălie
peste puțința omenească reîntregim cărarea
în cârduri de cocori...
din nou acasă

Așa cum n-o să știi

Tropote de cai în fereastră
fulgii aștia zbânțuiți ca niște copii
în roiuri oameni de zăpadă cresc
nu mă mai salută, sunt în război cu mine
și frigul din interior anestezie generală
în facturile plătite la zi rătăcesc
unde o fi ușa? să cobor și să cresc
rănindu-te pe mine mă rănesc
bat pasul pe loc ca un soldat cuminte
de veghe în avampostul ultimei priviri
și nici nu știi
și nici nu crezi
cât foc am să topesc
să caut urmele plecării tale
atât de aproape o să cad încet
să nu îți tulbur pacea.

Maria FILIPOIU

CHEMAREA STRĂBUNILOR (sonet patriotic)

Când pe români îi bântuie necazul
Și pe ogor vin prădători de țară,
În rugă chem eroi de-odinioară,
Cu duhul de-a le tempera extazul.

Să nu fure a patriei comoară,
Cei ce-au îndrăznit și-au sărit pârliazul,
Îi strig spiritul lui Mihai Viteazul,
Din țară s-alunge hoardă barbară.

Și în tranșee, străbunii au visat
Să aibă țara, doar urmași de seamă;
Dar visul lor în coșmar s-a transformat.

Că nu toți fiii de aceeași mamă
Au spiritul patriotic dezvoltat,
În luptă să-și dea viața fără teamă.

VREMEA UNIRII

Prin veacuri, multe ai pățimit,
Cu năzuințe îngropate!
Dar vremea Unirii a venit,
Să te trezești, române-frate!

Că pentru patrie te-ai jertfit
În bătăliile purtate
Prin veacuri, multe ai pățimit
Cu năzuințe îngropate!

Tributul morții de-a fi plătit,
Ți-aș fi dat viața, jumătate!
Vrând să fie neamul fericit,
Unit în pace și-n dreptate,
Prin veacuri, multe a pățimit!

BASARABIE SCĂLDATĂ ÎN LACRIMI!

Basarabie în lacrimi scaldată,
Te-au rupt străinii de pământul țării
Și te-au izolat cu sârmă ghimpată,
Să-ți duci crucea cu birul depărtării!

România nu te-a uitat vreodată,
Că-n suflet ți-a simțit rana trădării;
Basarabie în lacrimi scaldată,
Te-au rupt străinii de pământul țării!

În sufletul trist și pustiu te poartă,
De-a fi Centenarul aniversării
Marii Uniri – izbândă neuitată;
Până în veci duc ecoul chemării,

Basarabie în lacrimi scaldată!

Mihaela MIRCEA

CHEMAREA GÂNDURILOR

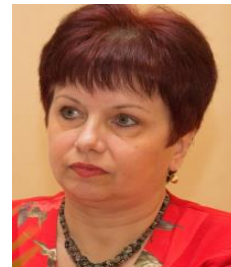
Mă întorc de la școală
și mă întâmpină
cu brațele întinse
la marginea orașului
un apus rupt din necunoscut
Te dezleg de pe geană, timp
și te așez în tăcere undeva
în seară, ca mâine
să te arăți imens, ca Olimpul
în chemarea gândurilor!
Acest spectacol
îmi trece pe dinainte
până când crește o lună nouă
micșorând distanța
dintre mine și timp...

...atât de mult timp!
Chemările răsună
în prezentul meu aspru
nepierzând timpul
însuflețindu-mă
ca într-un vis din zori.
Respir și încep să trăiesc!

POEM

Sufletul meu...
Sufletul meu e un poem
În care șoaptele se-ntrec
Din clipă-n clipă să-nflorească
Și dintr-o adiere să îți dăruiască
Pe rând, din ce alții se tem.
Sufletul meu!
Ei, sufletul meu e un poem
Unde poți să revii de câte ori vrei,
Dar nu poți niciodată să-l împarți
E liniștea de care cu greu te desparți
E templul pe care scrie: Je t'aime!

Sibiana Mirela ANTOCHE

Colivia de iluzii

îți asemăn genunchii
cu trovanții rotilați și-n crustă văcsuiți
de șmirghelul nevăzut al vântului
umerii, cu stâncile pleșuve ale lunii
tălpile, cu brazda învârtoșată a cerului
brațele, cu razele fervente ale soarelui
ochii, cu afinele zețuite-n altarul luminii
părul, cu spicele grâului pârguit

compus din materia dumnezeiască a universului
îți mai rămâne vreme
să picuri agheazmă din lacrima ploii
în Călcâiul lui Ahile

te-am descris ca pe Ulise în Cetatea Troiei
numai să pornești cu zâmbetu-ți calin
inegalabila cruciadă a iubirii

i-am pus speranței gaj
colivia de iluzii
atârnată pe terasa de sticlă a rațiunii...

Fatalitate

armele ce-aruncă în aer liniștea
nu-s mașini de război
ci cuvinte
ce mușcă cu viteza luminii
aerul din plămâni
expirându-l pe unicul horn
obosit de rafale de muniții
îngurgitând
glonț după glonț
activând scutul neputinței
violat mișelește
de rânjetul strecurat
printre caninii ghiftuiți
de roiuri de suflete...

Nicu DOFTOREANU

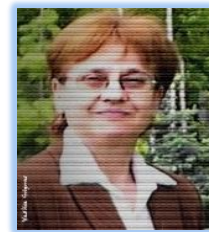

Tangou de îngânat

Dacă cineva mă-ntreabă
Ce fac eu când nu am treabă,
N-am de gând să mă ascund!
Surâzând răspund... oricând:
**„Ia, eu fac ce fac demult
Iarna viscolu-l ascult”**
Dar, de simt în întrebare
Urme de invidie clare,
Fiindcă am gustat iubirea
Ce aduce împlinirea,
O să-ncep să mă feresc

Și nu am să mai greșesc
Să spun ceea ce gândesc!!
Toată lumea vrea să știe
Ce-am luat din copilărie!
Oare, cine-ar fi crezut
C-am să cresc atât de mult?!
Toată lumea vrea să afle...
Biete suflete bolnave!
Doamne!
Ce priviri hulpave!
Însă eu sunt doar... **dorință**
Închisă-n această ființă
Condamnat a suferi până când se va sfârși...
Plictisul de zi cu zi!

Vasilica Grigoraș

Dorul de a râde românește

*Poetei, traducătoarei și editoarei
Valentina Teclici*

Născută în viscolul iernii
te-odihnești într-un vulcan aprins.
În ochii tăi purtând seninul,
roua ce arde pe pleoape
adapă visul călătorului
spre orizonturi de lumină
și-adâncuri diafane.
Clepsidra timpului tău
deapănă stropi
de-aghiasmă fierbinte...
Într-un colț tainic al ființei
cultivi cu tandrețe și dăruire
pomi roditori,
adunând în cămara-ți sacră
fructul pasiunii
pentru cuvânt și poem.
Inima plină de dragoste
debordează de fiorul metaforei.
Aici și acolo strălucești

precum scoica paua
 cu irizații multiple
 în versuri bilingve.
 Gândurile bune, visări albastre,
 călătoare dar statornice păsări
 își au cuibul în sufletul tău curat,
 iar moara creației macină
 cuvinte cernute cu dibăcie
 în stihuri înmugurite
 pline de mireasma
 harului divin.

Ziditor de **Poduri lirice**
 peste maluri la mari depărtări,
 semănător de bună sămânță
 în pământ fertil
 unde ploaia credinței
 și iubirii de rădăcinile strămoșești
 sub zaimful unui sentiment
 neostoit, veșnic verde,
 mărturisit cu sinceritate
 dezvăluie năvalnicul
 „dor de-a râde românește”.

Ancuța CHIRILĂ

Mai bine simpli

E doar un simplu mod
 Să fii sub soare trist.
 Și fericit c-o să revii
 Frumusețea lucrurilor mici
 Mă fac să cred că tu ești.
 Chiar mi-ai dat Doamne

Un suflet mare,
 S-ajut tot sufletul din ea,
 Dacă Tu ai vrea ți-aș da,
 Toată ascultarea mea,
 Doar un simplu suflet să rămân.
 Să ne iubim în bucurie.
 Și la necaz să fim uniți.
 Toată dragostea din cer,
 Ne-ai dat nouă, lumii, ieri,
 Ca să iubim tot ce e viu.
 O clipă să deschizi urechea,
 S-auzi tot binele din ea.
 Ne-ai dat dragostea de vis,
 Să ne duci în paradis,
 Și să fim pe veci noblețea Ta.
 Tot ce speram în fericire,
 Mi s-a deschis o floare-n zbor,
 Și lucrul cel mai bun din mine,
 A reieșit ca dup-un nor,
 Dreptatea Ta a fost cu spor.
 A trebuit să cad o clipă,
 Ca să renasc puternic iar.
 Dar totul nu se va sfârși ,
 Chiar dacă ceața-și va dori,
 Să spele-a ființei nor de fum,
 Dar totul nu se va sfârși,
 Am coborât ca să revii,
 În suflet, ființă și simțiri,
 Că doar noblețea ochilor,
 Ne va spori-ntru ajutor,
 Ca să murim multicolor.
 Mai bine simpli și smeriți
 Și de Dumnezeu iubiți.

Catrene patogene

Liviu ZANFIRESCU

STATUL LA... STAT
30 ani în Parlament

În misiuni ostași, în lume
Avem eroi, devotament...
Vechime au însă, pot spune
Cei "veterani" din Parlament!

EMPATIA UNOR ALEȘI
Mulți săraci "neadaptati"
Sfaturi au primit, apatici:
"Învățați să fiți bogați
Și cinstiți, nu fi-ți sălbatici?!"

CRIZĂ DE MIJLOC
Să fac economie îmi asum
Dar prețurile tot mai dau năvală
Și am aflat ce m-a băgat în boală
O criză între prețuri și consum?!

UNIRE ÎN ... DEZBINARE
Abureala domină-n Guvern
Și-o simțim ca într-un șah etern
Criza energetică mare ambiție
Stinge întâi becurile din... coaliție?!

LA VREMURI NOI...
A demolat modelul comunist
Tot criticând dar, tănuindu-și furtul
Și-a dovedit, neocapitalist
Cum e s-o rupi, temeinic, cu trecutul?!

ANALFABETIZARE
Ca să ocup un loc după cerințe
Bibliografia mea s-o judecați
Posed nivel uriaș de cunoștințe

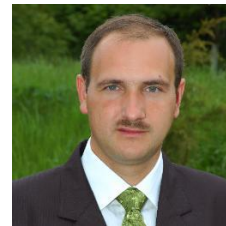
Vreo trei miniștri și doi deputați!!

PREVIZIUNE

De mult ne-a părăsit norocul
Băieți miloși sporesc nevralgia
Vor ieftini, negreșit, energia...
"Când va zbura porcul?!"

Ionuț ȚENE

-HAIKU-

Bob

Pâinea crește
Omul pământului bun
Floare de sare

Insomnie

Greierii torc
Fuiorul nopții albe
Cămașă stelei

Creăție

Gândul alb
Înnegrește hârtia
Poem vertical

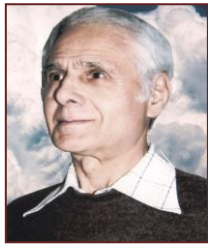
Naufragiu

Pământ de apa
Călăuzește viața
Care stă pe loc

Brâncuși

Pasărea măiastră
Columnă Infinitului
Zborul ideii

Florea CONSTANTINESCU

O FRUNZĂ ÎN VÂNT (Fabulă – pamflet)

Frunza verde-aurie¹, pe pulpana unui vânt
Până ieri de bun augur,
Cu prăjina arogantă se trezi în calea-i stând
Care, fără înconjur,
Îi ceru desfolierea iar foița aurie
Grabnic să i-o înmâneze, altfel bine n-o să-i fie!
Stă stupefiată frunza! Își revine după clipă
Și, găsim într-însa forța, îi răspunde fără pripă:
- ”Am trecut cu brio probe după probe: cum s-a
vrut!
Încălcând tratatu-n viață, îmi impui un alt statut?
Câte veacuri, boată, câte mâna-și dau să se
îngâne
De când tragi de pe spinarea-mi aur, sare, lemn și
grâne?
Cu averea-mi și sudoarea-mi ai palate
suntuoase,
Drumuri străbătând coclauri, cai de fier fugind pe
șine
Și-alte bunuri despre care-abia mai știu dar știi tu
bine!
Toate-aceste adevăruri ai făcut să fie scoase
Din context și așezate sub obroc împărătesc,
Să n-apară-n fața lumii chipul tău real...grotesc!
Când, de crunta-ți asuprire-am răbufnit, ai dat cu
plumbi,
Trimițându-i în țărână pe-ai mei fii frumoși și
scumpi!
Mi-ai tăiat în carne vie și mi-a curs atâta sânge
Că nu-s vase-n lumea-aceasta să-l cuprindă
de l-aș strânge!
Dărumatu-mi-ai bordeie și lăcașuri dragi și sfinte
Și cu cizmă țintuită răscolitu-mi-ai morminte!
Pentru crime, pentru jafuri, pentru umilire-adâncă
Ai plătit vrun sfaț, prăjină,
Suferit-ai vreo pedeapsă?

Toți prietenii-ți de-o teapă, duri și ei precum o
stâncă,
Au avut pe ochi albeață și în pânii ceară groasă:
Nu s-au sinchisit prin vreme, nu dau semne că le
pasă!...
Vii acum, cu nesimțire, să-mi propui un târg...un
troc
Pentru-a-ți da consimțământul să ocup și eu un
loc
La o masă-mbelșugată, printre zâmbitoare stele,
Unde de demult tronează și bucate de-ale mele?
Ai obraz de-așa grosime c-aș putea săpa tunel
Și-aș ajunge până-n Soare, deplasându-mă prin
el!
Ca să fiu la masa-aceea, care nu e doar a ta,
Am dat tot ce-am bun în mine...și pe mai departe-
oi da!
N-am venit să-ți cer pomană ci să-mi recunoști
un drept
Pentru care-n fața lumii am stat și sta-voi drept!
Vreau să merg la vot și, basta!”
Mulți, în apărarea frunzei, au strigat
”RETORSIUNE!”
Dar... a fost un fel de-a spune,
Doar așa...să fie vorba
Căci la votul cu pedeapsa a ieșit...grețoașă
ciorbă!

Stă stupefiată frunza! Cu privirile-ntr-un grind,
Simte mare-amărăciune...gânduri negre o
cuprind...
”Mi-au pecetluit destinul se-nțelege: în ascuns –
Să am rol de vacă grasă și docilă pentru muls?
În pretinsa lume bună...multă, grea ipocrizie:
Adevărul și dreptatea stau îmbătrânind la ușă
Când domniile...*înalte* se-ngrijesc de a lor gușă!
Starea-aceasta să însemne marea lor
democrație?!...
Dar copiii mei de vază... fost-au sinceri și cumiți
Când mi-au pregătit terenul ca-n grădina
fermecată
Să acced cu mulțumire, stând cu ceilalți laolaltă?
Sau...vândutu-m-au cu totul pe un pumn murdar
de-argiți?
S-a mai întâmplat prin vreme, nu mi-ar fi o
noutate
Și durerea e cumplită, întrecându-le pe toate!
Greu s-accept că pot s-apară reziduuri pe-al meu
sol

¹ cratimă formală

Când, cu marea-mi bogăție, chiar și Raiul pare gol!"...

Își aduse-aminte-n silă de stupidul răcănel,
Care-n urmă cu o clipă îi sărise-n apărare,
Că VETO-ului prăjinei s-a alăturat și el...

"Cum să-i mai arăți obrazul când așa ceva nu are?!"

În loc de morală

Trece veselă prăjina. "Ce victorie măreață!"

Zise-n sine-i, când din mersu-i cercetă a frunzei față.

- "Rău îmi pare!" aroganței boate îi ieși pe gură.

- "Ești constantă!" zise frunza..."Ești ce-ai fost:
O USCĂTURĂ!"

Poezii POPULARE

Catrina DANCIU

Câte stele...

Câte stele sunt pe cer
Toate până la ziua pier
Numai steaua mea
Luminează și ziua.

Mândru, cerul prin de stele
Și câmpul cu viorele
Am și eu o viorea
Crescută sub steaua mea

Steaua mea este iubită
Printre stele strălucită
Tot așa luminez și eu
În Poiana, în satul meu

Doamne, Tu m-ai bucurat
Cu darul ce mi l-ai dat

Mi-ai dat darul cel mai sfânt
Să compun poezii din gând.

Îți mulțumesc Doamne
Mereu am să urmez
Poruncile Tale, divine
Și-n veci să Te binecuvânteț!

Scumpă Românie

Românie, plai cu flori
Unde sunt ai tăi feciori?
Au plecat haiduci în lume
În țară n-au de muncă și pâine

Românie, tu ești bună!
Nu-i mai lăsa,
Să plece pe alt drum,
Ocroțește-i și le dă de toate.
Dă-le voie bună, să le fie bine
Să nu mai plece pe mâni străine.
Decât să facă avere la străini
Mai bine în țara lor, stăpâni.

Românie, tu ai multe bogății
Munți înalți până la stele
Dealuri, câmpuri înfloritoare
De folos să fie vieții.

Românie, plai domnesc
Cu tine vreau să trăiesc
Pentru că eu te iubesc,
În veci am să te prețuiesc!

Frunza verde

Frunza verde, iarba mare
Am copiii în depărtare
Ma-ș duce la ei cu o floare
Să le-o pun la cingătoare

I-am crescut ca pe un crin
Acum încontinuu suspin
Eu suspin cu lăcrimioare
I-am crescut precum o floare

Vă scâldam noaptea cu stele
Cântăm din cântecele mele...
Dragii mamei, e bine că n-ați uitat
De bătrânii voștri rămași în sat...

Poezii, povești, fabule pentru copii și tineri

Vasile GROZA

Uite cât sunt eu de mic

Uite cât sunt eu de mic
dar să știți că sunt voinic
Sunt pisicul degețel
De trec și printr-un inel

Urechiușe și codiță
Uitați-vă ce lăbuță
Ochișorii ca mărșica
Mă pupa mereu mămica

Într-o zi un șoricel
Cât mine de mititel
A venit ca să se joace
Spunând că de mine-i place

I-am zis la a mea mămică
Șoricelu-i jucărică
Și de-atunci ea m-a lăsat
Să mă joc cu el în pat.

Vedeți cât sunt eu de nimic?
Vă dau la toți un pupic!

La Grădiniță

Grădinița din pădure
Unde puii se adună
Să mănânce fragi și mure
E închisă o săptămână

Zmeura încă nu-i coaptă
Fragii, murele-a culege
Puii lângă mama așteaptă
Să înceapă iar a suga!

Ursoaica e gânditoare
Despre soarta puilor
Răspunderea-i este mare
În taina pădurilor

Cu toții abia așteaptă
Să meargă la grădiniță
Când zmeura este coaptă
Să se joace-n poieniță
Iar ursoaica grijulie
Lângă ei mereu să fie.

Păunul

Pasăre cu mii de ochi
Răspândiți în evantai
Ochi ce nu sunt de deochi
Sau pe pânze cu răpirea din serai

Din penajul cozii boltă
Stelele se văd pe cer
Frumusețea te revoltă
Semănând a giuvaier

E o pasăre minune
Ce nu are asemănare
E cum soarele-apune
E cum soarele-rasare.

Maria Sturdza Clopotaru

PAȘII COPILĂRIEI

părinților mei Ecaterina și Constantin Clopotaru

Cum mieii zburdă primăvara în mândră turmă
întregită,
Biserica-mi părea palat, intram în ea frumos
gătită;

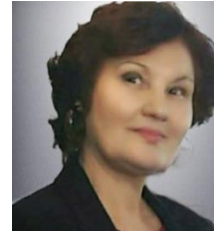
Emoționată treceam pragul, icoanele mă urmăreau,
De candelabru să nu cadă mă-nfricoșam fără să vreau.
Bătrânul preot, Doamne, iartă-l, avea un glas răscolitor,
În haina lui, sântă podoabă, părea chiar Ștefan Domnitor!
Mulțimea-n rugă-ngenuncheată, tare pioasă-l asculta
Și taina Liturghiei parcă în armonie ne-nfrătea.
Copiii ce-alergam în față, ne atingeau cu mirul sfânt,
Ieșeam împărtășiți afară, sub al tăcerii jurământ.
Cu lumânările aprinse pe la morminte ne opream,
Eu pe bunici nu-i țineam minte, dar lângă cruce lăcrimam.
Când mă apropiam de casă, gându-mi zbură voios la joacă
Și insistam așa gătită, printre copii să stau oleacă.
Îmi amintesc și de băbuțe, cum mă scuipau pentru deochi,
Voiau șuvițele-mi de aur și azuritele din ochi.
Fusta măicuței m-ascundea, iar de-i scăpam cumva din mână,
Țineam o fugă pân-acasă, mă furișam după fântână.
Nu mestecam prea bine prânzul, pe deal, pe șes, mă zbenguiam
Și numai seara la culcare, în veselie mă-ntorceam!

x x x

Acum, când am copii cât mine, emoționată intru-n sat,
Dar nu zăresc bătrâni la poartă, nici oamenii de altădat'.
Un câine zgribulit aleargă și nu mă latră furios,
Nu-i nimeni să mă recunoască, îmi las plângând privirea-n jos...
Deodată, văd biserița - nu e palatul uriaș,
S-au construit în jur atâtea mărețe case cu etaj!
Nici cimitirul nu-i același, împodobit cu flori alese,
Sunt cruci înalte și cavouri, din ce în ce mai reci, mai dese.
Mă-ndrept spre vale, la fântână, în casa noastră sunt străini,
Cat șesul, dealul și pâraul, mă dor pierdute rădăcini!

Doar vântul mi-a înțeles amarul: cutreierăm ai nimănui,
Pașii copilăriei mele - opriți la poarta dorului!

Iuliana DINU

MOTANUL ȘI MACUL

În grădină printre flori sta motanul plictisit.
– Ce-i cu tine,-ntreabă macul?
– Sunt puțin cam oboist!
– Dar de ce, ai făcut treabă, ai prins ceva șoricei?
– Nici prin gând nu mi-a trecut, tare milă mi-e de ei!
– Dar atunci ce ai pe suflet, de ești așa necăjit?
– Ieri m-am cocoțat pe masa, să fur un cârnat prăjit!
– Ș ce ți s-a întâmplat?, se adresă curios macul.
– M-a simțit câinele Biță, și-am sărit să-mi sparg și capul,
Am fugit prin toată curtea, să mă scap de individ,
Mare teamă mi-e de el, de-ai știi, cât e de perfid!
De-ar fi pus laba pe mine, ar fi fost o tragedie,
M-ar fi târât prin ogradă, ca pe-o simplă jucărie!
– Așa-ți trebuie, motane, de faci „glume nesărate”
Prinde șoricei mai bine, hrana asta ți se cade!
Dar, tu ești cam dolofan și nu poți s-alergi ca ei,
Și te scuzi că ești milos, că sun foarte mititei!...

Tocmai, când stăteau de vorbă, Biță trase un lătrat
Repede motanul nostru într-un pom s-a cocoțat.
– Te prind eu, motan șiret, să vezi bine ce pățești,
De vrei să mai stai prin preajmă, musai să te cumițești!

Morala

Când aleargă și nu-I prinde pe micuții șoricei,
Motanul se scuza-n grabă, că i-ar fi milă de ei!

Sfaturi pentru copilaș

Privind lung de la fereastră
Sta copilul gânditor.
Floarea de măr îi șoptește:
– Să te faci, copile dor!

Din colțul grădinii sale
Îi zâmbește-un liliac:
– Ar fi bine, copilaș,
Să fii nufăr alb pe lac!

Din văzduh,
Cucu-i grăiește:
– Cel mai bine și frumos,
E să fii, copile pește!

Îi stigă și un condor,
Ce trecea grăbit prin zbor:
– Îți doresc, voinicule,
Să te faci aviator!

Mierla-i spune
Dintr-un prun:
– Înțelept și bine este,
Să fii, copilule bun!

Dintre toate florile
Îi vorbește o lălea:
– Dragă băiețaș, să fii
Cântec sfânt în țara ta!

Îl salută de pe cer,
Licărind o mica stea,
Zâmbitoare îi urează:
– Să fii OM, în viața ta!

Nu se lasă mai prejos,
Floarea albastră de cicoare,
Ce-i dorește: – Copilaș
Să trăiești și să crești mare!

– Mulțumesc din inimioară,
Pentru sfatul ce mi-l dați,
Vă iubesc, prieteni dragi,
Îmi sunteți ca niște frați!

Morala
Sfaturi voi puteți primi,
Din natură, dragi copii!

Titina Nica Tene

Ce mai face Ștefanel?

Ștefanel are doi ani și doua luni. Niciodată nu s-a vorbit despre copiii născuți mai târziu, alături de surori sau frați mai mari. Nu s-a vorbit despre stresul celor mici sau a fraților sau surorilor mai mari. Ștefanel are doua surori; Anastasia de noua ani și Catnca de 16 ani.

La început a luat obiceiurile surorilor mai mari. Se împodobește cu mărgelile, se uita des în oglindă etc. Acum, la doi ani vrea să se joace mai mult cu ele. Anastasia se plânge că nu are timp, pentru că e ocupată cu temele. Catinca, fiind la Liceu, are și mai mult de învățat, așa că închide ușa la camera ei și Ștefanel mereu bate în aceasta.

-Pleacă! îi răspunde Catinca!

-Nu! nu zice Ștefanel, care știe să zică doar două cuvinte: da și nu. Și bate în ușe până se plictiseste.

Apoi se duce la Anastasia. Pe ea o simte mai aproape.. E mai apropiată ca vârsta și se joacă cu el la fel cum se joacă cu papușile. Cam dur, dar cu multă dragoste. De multe ori e pe o înțelegere cu el. Ii cere mamei să îi pună și ei lapte în biberon, să bea și ea din sticlă ca Ștefanel. Se asează lângă el în pătuț și simte ca e și ea, din nou, bebe. Acum nu îi place că a crescut. Are prea multe teme, sistemul de învățământ e bulversat. S-au perindat prea mulți miniștri pe la Educație și fiecare a adus ceva nou, dar nu neapărat în folosul elevului. E o amărăbură de ne descris. Nu se merge pe ce îi place elevului și, la fel ca în comunism, le dă multe teme, îi obligă să memoreze, îi transformă în roboți, nu se merge pe logică. Majoritatea învățătorilor și profesorilor sunt educați la școala comunistă, rămânând în paginile timpului trifoi uscat. Singura speranță este că vin din urmă educatori, învățători tineri, profesori care nu au studiat la școala regimului de tristă amintire, și au o altă viziune.

-Pleacă! zice Anastasia, am teme!

-Du-te de te joacă cu Titina!

Titina este bunica de 75 de ani care nu prea mai are chef de joaca. E obosită de vârsta își spune cuvântul., Nu mai poate duce în spate ghozdanele grele ca piatra, când o aduce de la școala pe Anastasia...Și totuși are răbdarea și plăcerea să se joace cu nepoții. Lui Ștefănel nu îi vine să creadă ce partener placut de joaca și-a gasit în Titina...

Când mă îndrept spre casă simt că sunt mai veselă și, în lumina soarelui calduț al primăverii, mă urmărește privirea curată a lui Ștefănel. Am întinerit....

Catinca și... E-urile

Era o dimineață de vară cu un cer albastru ca și ochii nepoatei mele Catinca. E o fetiță dulce, de trei ani jumătate ,cu gropițe în obraji. In această dimineață vine la noi, bunicii ei, cu o sacoșă cu haine și cu una cu mâncare. Cum intră pe ușa zice:

-Titina am venit la tine pentru atâtea zile

-Câte?

-Câte degete am la o mână, adică cinci zile.

Eram hotărâtă să o dezvăț pe Catinca de dulciurile din comerț și de iaurturile contrafăcute la care se făcea o reclamă asiduă la televizor. Ii spun:

-Uite, Catinca, pe acest iaurt scrie: E 33o, E243, E 221, amidon modificat. Deci nu e bun de mâncat și o să facem noi iaurt proaspăt din lapte de vacă așa cum este de la vaca bunii din Bobota. La fel o să facem și dulciuri să nu mai mănânci ciocolată că și ea are E-uri și îți strică și dinții.

-Ce înseamnă E-uri?

-Ceva ce strică la sănătate.

Când se duce acasă, mama ei îi pune ciorbă în farfurie. Catinca se repede, ia farfuria în mână și zice:

-Nu mănânc. Are E 1, E 3, E 5, E modificat

-Ce ai, dragă, cine ți-a băgat în cap prostiile astea?

-Titina, dar nu mi le-a băgat în cap că mi le-a citit.

Din acea zi Catinca mânca numai ce vroia. Ce nu-i plăcea spunea că are E-uri.

Mama ei mă sună la telefon:

-Ce ați făcut cu Catinca, nu mai mănâncă aproape nimic. Catinca smulge telefonul din mâna mamei:

-Titina, spanacul are E-uri?

PROZĂ SCURTĂ

Maria Sturdza Clopotaru

„PAȘII COPILĂRIEI MELE - OPRIȚI LA POARTA DORULUI!”

Îmi amintesc de ziua de Ajun, cum zornăiau veseloși zurgălăii pe drumul mare! Îi auzeam din casă. Aruncam iute o haină groasă pe noi și fugeam la poartă. Cei mai mici stăteau curioși cu năsurile lipite de geamurile pe jumătate încărcate cu flori de gheață. La câteva case mai sus de noi, se arăta pe drum ceata de copii îmbrăcați în alb. Erau ajutoarele preotului. Întotdeauna erau cu nasurile și obraji roșii ca merele coapte, și strigau din toți rărunchii: Nașterea Domnului! Nașterea Domnului! Atunci mama ne dojenea ușor să nu ne batem cu zăpadă, să nu ne îndepărtăm de poartă, ori mai verifica încă odată dacă eram bine încheiați la hăinuțe, să nu răcim. Tata, mândru, cu sumanul cel nou în spate, și cu zâmbetul său binevoitor, aștepta în ogradă. Din când în când mai striga la Voinicu - era câinele nostru cel mare- să stea liniștit, că doar urma să ne intre în casă părintele Petrovici (preotul care venea tocmai din comuna învecinată). Bucatele așteptau rumenite pe masă, ca să fie binecuvântate, turta cu julfă rotundă ca un soare, mirosea a rom, iar de la cozonacul tăiat felii îți lăsa gura apă. Nu mai zic de coșul plin cu colaci, pregătit anume pentru colindători. Avea mama vreo trei colaci mari de tot, ca cei pe care îi ducea la biserică. Erau migălos împlețiți, precum cositele fetelor. Aceștia erau pentru grupurile mari de flăcăi. Erau fala gospodinei. Când intra părintele să ne aducă vestea Nașterii Domnului și să ne binecuvinteze casa cu toate cele pregătite pentru întâmpinarea mării sărbători, și pe noi toți mici și mari, parcă mi se încălzea inima de bucurie! Simțeam că se întâmplă ceva neobișnuit, pentru că mama făcea

doar la zile mari așa bunețe. *Ce mare trebuie să fi fost acest Isus, dacă atâta lume îl sărbătorea!* Mă minunam în mintea mea de copil. (De atunci căutările mele nu s-au oprit.) Apoi, urmau zile în șir cu voie bună, când veneau rudele pe la noi sau ne duceam noi la ele. Iar când vecinii ne strigau peste gard, știam că urma să primim ceva bun, dar și câte un bănuț. De fiecare dată după ce primeam trebuia să mulțumim și să spunem așa: *din ce dați să vi se înmulțească!* Ei ne binecuvântau, ne puneau mâna pe creștetul capului și ne spuneau: *să creșteți mari și să nu ne uitați!*

Obiceiurile de Crăciun și de Anul nou erau tare frumoase! Cei mai mici mergeau prin apropiere cu colindul. De Anul nou, se spunea că se merge la urât. Cei mari își făceau din timp dobă și buhai, dar și măști mari din blană de oaie sau din carton colorat, iar pe cap își făceau câte un cozoroc țuguat, cusut cu mărele mai mici sau mai mari, cu oglinzi și în vârf puneau cordeluțe colorate. Lumea le spunea *ursari*. Ei mergeau întradevăr cu *ursul*, dar tot la fel de mândru gătiți mergeau și cu *capra* sau cu *cerbul*, nu numai prin satul nostru, dar mergeau și prin satele vecine pe unde erau fete de măritat. Cei mai curajoși ajungeau cu malanca peste deal la Ruginoasa, la *parada bandelor* din satele vecine. Aveau măști uriașe de blană pe față, dar le acopereau și tot capul până în spate, pentru că dedesubt purtau obiecte tari să-i ferească de lovături. Asta se întâmpla numai în ajunul Anul nou și avea loc în centrul comunei Ruginoasa. Fiecare grup sau bandă, când îi venea rândul, încingea o horă și jucau ca moșnegii, dar cu bătele ridicate în sus amenințător. Se întreceau în strigături vesele, apoi din ce în ce mai deochete până la suduituri, pentru că îi hărăteau membrii benzilor care trecuseră deja și stăteau pe margine spectatori. De multe ori ajungeau la violență. Se loveau exact cu acele ciomegele uriașe. Acest obicei de întrecere, de bărbăție, de măsurare a puterii grupurilor de mascați din zonă este vechi de pe vremea dacilor.

Un alt obicei era de pe vremea Sfântului Vasile, care, în prima zi a anului, arunca pe fereastră bani mărunți mascaților. Aici reprezentau întruchiparea răului, adică le dădeau ce le plăcea în timp ce el reușea să ducă Molifta la bun sfârșit. De atunci, oamenii abia așteptă

această zi, ca să le dea bani mascaților, în ideea că aruncă răul din casă și pășesc cu bine, eliberați în noul an. Aceștia sunt mascații de Sfântul Vasile care merg numai pe drum, nu intră în ogradă și nu își dau niciodată maștile jos. Se zice că sunt foarte glumeți și dacă te prind pe drum, îți cântă și îți urează de bine, dar se învârt în jurul tău ca și când te-ar descânta, până le dai bani. Cei care nu voiau să dea puteau rămâne fără căciulă sau fular, foarte rar fără cojoc. Apoi se făceau răi că pleacă, dar trimiteau pe câte unul un urma grupului să-i dea omului haina înapoi să nu înghețe de frig. După căciulă mai trimiteau vorbă că o găesc la fata lui „cutare” din sat.

Tot de întâi ianuarie, se zice că este de bun augur să-ți treacă primul pragul casei, un bărbat, că ar reprezenta puterea, protecția și bunăstarea familiei.

Ei, și tot așa până de Bobotează, de Sfântul Ion, o țineau tot în petreceri. Aveau și de ce și cu ce, pentru că trudeau tot anul să aibă de toate. Cât erau iernile de lungi și grele, cu troiene până la gard și ger de scârțâiau getele pe zăpadă, oamenii erau plini de viață, prietenoși. Nu stăteau izolați la gura sobei, ei își căutau mereu companie. La început se adunau câte două-trei familii, apoi mai multe, în funcție de cât de mare era locul pentru adunare. Așa se organizau șezătorile de iarnă sau clăcile. Femeile veneau cu lucru de mână, dar tot ele pregăteau dacă se putea acolo, tochitură de porc proaspătă sau din ciubăr de lemn sau garnită din metal, făceau mamăligă tare și bulz sau urs cu brânză. Uneori aduceau pe rând de acasă, plăcinte poale în brâu sau prăjituri. Bărbații care se pricepeau mai mult la vin sau țuică, după câteva pahare li se dezlegau limbile și începeau să cânte ori să spună glume sau povești din bătrâni. Tot acolo se puneau la cale și pețitul fetelor de măritat. Tinerii, cei necăsătoriți, se organizau și ei. Ba mai făceau o sezătoare, ba un bal, și uite așa puneau și ei la cale nunțile din toamna care urma. Într-un cuvânt nu se plictiseau, trăiau cu toții frumos, în armonie și respect. Iar cuvântul dat era lege pentru ei.

Îmi pare rău că eram prea mică pe când se mai păstrau aceste obiceiuri, dar știu că părinții mei erau tare mândri cu mine și mă puneau mereu să cânt și să spun poezii. Îmi aduc aminte de tanti Aglaia de la deal, care îmi aducea mie special, câte un pachetel cu prăjituri și mă

dezmiarda *Bălăioara*. Mereu îi spunea mamei: *Catincuță dacă aș avea un îngerăș de fată, așa mi-aș dori să fie, ca fata ta, că tare mi-i dragă!* După ce am plecat cu familia la oraș, am auzit că Dumnezeu i-a ascultat ruga.

Acum, la ceas de mare sărbătoare, când sunetul clopoțeilor trezește în sufletul meu emoții adânci, când aud colindele și le văd chipurile îmbujorate ale colindătorilor, mă răscolesc amintirile acelor vremuri, când oamenii încă mai aveau omenie, cuvânt și compasiune. Dar mai ales erau plini de viață! Le strălucea acea lumină christică în priviri și zâmbetul le era larg, plin de bunăvoință și nu de fățarnicie. Dacă ne întrebăm astăzi de ce sufletul ni se usucă, și nu ne mai găsim locul și pacea interioară-, atât nouă care am rămas în țară, dar mai ales celor plecați în străinătate-, înseamnă că ne-am cam îndepărtat nu numai de neam, ci mai cu seamă de cele sfinte, că am uitat că Pruncul Sfânt surâde în inima noastră. Că în fiecare an *Sărbătoarea Nașterii Domnului Isus Christos* este un nou legământ al sufletului nostru, de a ne reîntoarce la origini, la Sursa Dumnezeirii noastre. Că sintagma: „*Nimic fără Dumnezeu*” –este vie și crește în noi ca un pom nemuritor al vieții. Încă nu este timpul pierdut. Avem, rădăcini puternice. Să luăm aminte la pilda Mântuitorului: *"Dați Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este a lui Dumnezeu!"*

(Fragment din volumul *Pașii copilărie*)

Cristian Petru BĂLAN

Minunea din Patmos (povestire biblică)

Tabita era fetița unui pescar din insula Patmos, scăldată jur-împrejur de valurile albastre și îmbinate ale Mării Egee cu ale Mediteranei. Tatăl ei, un grec voinic și chipeș, care fusese înainte

corăbier, venise aici dintr-o insulă vecină. Mama Tabitei era o evreică, păstorită din Arimateia. Copila vorbea la fel de bine grecește ca și limba mamei, aramaica, deoarece, văzând-o atât de inteligentă, ambii părinți au dus-o mai întâi la templul zeiței Diana, unde a învățat să scrie și să citească destul de bine grecește, apoi au trimis-o zilnic la sinagoga din apropiere pentru a învăța scrisul și cititul în evreiește. Au primit-o foarte greu, mai mult ca însoțitoare a fraților ei mai mici, pentru că numai băieții aveau voie să învețe la sinagogă. Educarea fetelor se face numai în familie. De aceea s-ar putea spune că Tabita mai mult a furat tainele literelor de la alții, întrecându-i însă pe toți. Puțini copii se puteau compara cu ea la această vârstă de opt anișori și câteva luni. Toți localnicii o iubeau, pentru că Tabita era nu numai cea mai isteată, dar și cea mai frumoasă și mai blândă fetiță din localitate. Ochișorii ei iscoditori erau ca două mure coapte, iar gurița ca a unui boboc de trandafir ce înflorește în Basanul inundat de verdeață. Îi plăcea mai cu seamă să asculte povești cu minunatele călătorii ale lui Ulise, spuse de tatăl ei, dar și istorioare întregi din Tora, depănate seara, la lumina lunii pline, înainte de culcare.

Acum, înainte de a se întoarce cu cele patru căprițe și șapte oițe cu trei miei acasă, Tabita se oprise din nou pe vârful stâncii uriașe, privind în jos, dintre tufișurile de leandri înfloriți, cum apune soarele în Marea Egee. Parfumul florilor albe și roze de leandru, cu miros dulce, o îmbătau. O mielușică albă cu ciucuraș roșu de lână la gât i se culcă la picioare. Fetița îi vorbea cu căldură, adresându-i-se ca unei cunoștințe vechi, când în grecește, când în aramaică, iar mielușica parcă îi înțelegea fiecare cuvânt: "Uite, vezi? Colo, în vale, este locul unde stăm noi... Acolo și-au făcut pescarii locuințe... Ce mici sunt căsuțele lor! Atunci când coborâm și ne apropiem de ele, să știi că toate căsuțele par mai mari. Lângă pâlcul acela de palmieri, uite, vezi? Pata aceea albă este căsuța noastră...Uite și staulul vostru unde dormiți noaptea... Ba cred că mogâldețele acelea albe care se mișcă în grădina din spatele casei noastre sunt frățiorii mei mai mici, Ieronimos și Timotheon care aleargă peste brazde. Dacă i-ar vedea mama, i-ar zgâlțâi nițeluș, că prea ne turtesc toate lăptucile... Tu ce zici de trebușoara asta? Dar uite mai bine - ce

frumos apune soarele spre insula Delos!... În Delos s-a născut tata și de aceea mi-a pus mie numele Delia. Dar mama îmi zice totdeauna Tabita, căprioara sau gazela, căci asta înseamnă Tabita pe evreiește... Acuma știi și tu: eu sunt căprioară iar tu mielușică, un fel de rudă, dacă nu chiar surioară. De aceea mă iubești și vii mereu la mine, nu-i așa? Dar și eu te iubesc pe tine." Și Tabita se aplecă și sărută pușorul de oaie pe botișor, iar mielușica strănută și se ridică în picioare. "Ei, haide acum să coborâm cu toată turma spre casă, că trebuie s-o ajut pe mama la muls. Hai în brațe la Tabita... Așa... Ho-pa! Nu prea ești grea... După ce mulgem oițele, trec și în seara asta iarăși pe la prietenul nostru, moș Iochanan, care mă iubește ca și tine. El toată ziua stă și scrie, și scrie mereu pe un sul de pergament cam așa de lung. Uite, de aici se vede și căsuța lui, pitulită lângă țarm. Înainte locuia într-o peșteră, dar acum și-a zidit o căscioară mică. Nu stă prea departe de noi. Numai că tu nu poți vorbi să-l înțelegi, însă el îmi povestește multe, multe... Căci tu nu știi, mioriță mică, dar moș Iochanan mi-a spus că el a fost apostolul unui sfânt mare, mare de tot; al unui rabi din Ierusalim, pe care îl chema Ieșua Hamașiah și care era Mântuitorul omenirii, Fiul lui Dumnezeu Iehova. Mama crede în Dumnezeu și crede și în Fiul Lui... Tata însă spune că ar crede și el dacă L-ar vedea, dar tata nu crede nici în zeei din Olimp. Nu crede în nimic, decât că este bine să muncească pentru noi și să ne știe pe toți sătui și mulțumiți. Așa este el și n-avem ce-i face... În rest, el e om bun și puternic. Mă ridică într-o mână sus...

Dacă mai vine însă moș Iochanan odată pe la noi, poate, poate că-l va face și pe tata să creadă în Dumnezeu și în Fiul Lui despre care moșul spune că este tot Dumnezeu, întrupat pe pământ sub forma unui om care a trebuit să sufere și să moară pentru iertarea păcatelor noastre, dar că, după trei zile, a înviat și S-a înălțat la cer. Așa ne-a spus el mie și mamei mele când a fost la noi - și asta ne-a repetat-o de vreo trei ori. Eu și mama l-am crezut. Tata a râs și a zis că nu, el nu crede. Dar noi credem că este așa, mielușica mea... Și tu ar trebui să crezi, căci vezi tu? Dumnezeu ne-a făcut pe amândouă. Pe tine oiță, iar pe mine fetiță..." Cam în felul acesta vorbea Tabita coborând cu mielul în brațe. În amurg, după ce a ajutat-o pe mama ei să mulgă oile și să le dea de mâncare

frățiorilor mai mici, Tabita, însoțită de Harif, câinele curții, plecă prin vecini și ciocăni ușor la ușa lui moș Iochanan. Nu-i răspunse nimeni, dar ea a împins delicat ușa, cum a mai făcut și altă dată, apoi intră tiptil-tiptil în cameră. Harif a rămas înțelegător afară și s-a culcat în fața ușii așteptându-și credincios stăpâna.

Fetița îl găsi pe moș Iochanan rugându-se în genunchi, stând cu capul plecat și cu brațele întinse pe podea, sprijinit în coate și cu degetele ambelor palme încleștate strâns între ele. Se ruga încet, din când în când ridicând capul cu ochii închiși, vorbind parcă cu cineva de sus, invizibil. Ea îl privea cu atenție și căuta să înțeleagă ce spune, dar abia pricepu, când și când, doar câte-un cuvânt-două, căci se ruga mai mult în taină, deși bătrânul vorbea ca și ea tot în aramaică, limba comună a întregii populații evreiești. Moș Iochanan avea o barbă deasă și albă, albă, cu părul de pe cap la fel de alb; iar ochii lui erau de culoarea mării de peste care fusese exilat aici cu forța, din ordinul împăratului Domițian și al preoților evrei care nu fuseseră de acord cu religia și predicile lui despre noul Mesia. Când își termină rugăciunea, bătrânul se sculă încet în picioare frecându-și puțin genunchii și când întoarse capul, părea că avea ochii umeziți de lacrimi. Văzând-o pe fetiță, toată fața i se umplu de lumina unui zâmbet cald. Deschise larg brațele spre mica vizitatoare care, la rândul ei făcu câțiva pași și-l cuprinse pentru câteva clipe pe bătrân de mijloc.

- Tabita mea dragălașă, tu erai? Ce mai faci, gazelă mică?

- Eu eram, moș Iochanane. Adică noi eram, căci nu sunt singură. Mai e și Harif cu mine; el totdeauna mă așteaptă culcat la ușă afară... Îl știi și dumneata

- Spune ce să-ți dau, fetița moșului: miere din fagure ori smochine uscate?

- Miere avem și noi acasă. Aș vrea o smochină, două, că-mi plac. Am avut și noi smochine de la tufa din curte, dar le-au mâncat pe toate Ieronim și Timotheon, frățiorii mei mai mici.

- Ia strachina asta plină cu smochine, micuțo. Stai să-ți mai pună moșu câteva și ia loc pe lavița asta de lângă mine.

- O, dar nu pot să mânânc eu atâtea! spuse fetița așezându-se. Numai una, două. Sau poate trei...Hai, ia-le pe toate și du-le la frățiorii tăi, că

eu am destule. Uite, smochinele astea îmi aduc aminte de o întâmplare deosebită... Nu știu dacă ți-am spus-o vreodată...

- Nu, nu mi-ai vorbit niciodată nimic despre smochine.

- Eh, oftă bătrânul dând cu tristețe din cap. E mai mult de-o jumătate de veac de-atunci. Dar parcă a fost ieri... Eram cel mai tânăr dintre ucenicii lui Ieșua Hamașiah, cum îi zicem noi evreii Celui căruia grecii îi spun Iisus Hristos, iar romanii Mesia Jesus Christus. Așa... Și într-o dimineață, ne întorceam noi cu toții din Betania și urcam spre cetatea Ierusalimului. Eram tot grupul - cei doisprezece ucenici, cu învățătorul nostru Iisus. Nu apucaserăm niciunul să mâncăm nimic cu o seară înainte, așa că ne-a cuprins foamea pe toți. Deodată, lângă drum, vedem un smochin mare, falnic, frumos, cu frunze late și umbroase. "Învățătorule, I-am zis eu. Cred că am găsit ce să mâncăm". Iisus S-a oprit sub pom și a privit cu atenție în sus la fiecare creangă, după care a clătinat cu deznădejde din cap. Parcă Îl văd și acum cât de frumos era, la cei vreo 32 de ani ai Lui. Era înalt, mai înalt decât noi toți. Avea ochii blânzi și de culoarea alunelor coapte; barba dublă și tunsă frumos, cum poartă și acum flăcăii la țară, în Galileea...

Va urma

Adrian Nicolae POPESCU

Passo doble

Mugurel avea un testicul. O copită nervoasă îl rezolvase. Chiar și-așa, umplu casa de puradei. Slabi, cu ochi mari și negri, că așa le era soiul. Când se aliniau pe uliță, lângă gardul de lutunoaie de brad, ziceai că-s naiul lui Zamfir.

Nici nu mai știa cum îi cheamă. Mă făcuse să scot din buzunar ceva parale. Venise la dispensar cu vreo trei dintre ei. „S-o dus femeia la spital cu o parte. Cu ăștia am venit eu. Tușăște și se scurge mucii, da' nu capturi! Așa, mai apătoși!”. Când

mi-a sosit controlul după trei ani și m-au luat la puricat, îmi imputară rețetele. Mucoșii din cabinet, erau aceiași cu internații din spital. „Dacă-s mulți, îi mai încure!”, se scuză el. „Dacă mi-am luat femeie frumoasă...”. Nu spunea nimic neadevărat. Floarea lui, pesemne îi clipise din evantaie dincolo de poarta maică-sii, destul ca s-o fure într-o noapte. Copii amândoi, necopti încă, dar într-o minte.

Crescură împreună. Pentru a-și ridica un bordei, Mugurel prinse a lucra cu ziua. De multe ori mai pe nimic și pe-un blid de mâncare. Jumătate punea și în geantă, să-i ducă și ei. O gură, apoi alta, câte una an de an prinseră a scânci în odaia lor. Din zori și până-n asfințit el muncea, iar ea legăna. Fiecare naștere își punea amprenta asupra ei. Devenea tot mai femeie cu fiecare alăptare, cu fiecare unduit din bazin, atunci când mergea agale pe uliță, în drum spre magazinul din sat. Făcea liniște prin curți, amuțind preț de câteva minute zgomotul de topor sau ciocan. Și nu că nu ar fi știut, dar dacă avea cin' s-o petreacă de după gard, de ce nu? Femeia tot femeie, lucrul dracului!

- Dom' doctor, bună ziua!, năvăli el cândva, pe la prânz în dispensar. Nu stau, merg înapoi la lucru! Femeia, a venit acasă. Am venit să vă spun, atâta. Să treceți pe la noi. Tare vă rog, domnu' doctor!

După calcule, era de-a născutului. O ploaie mocnită de câteva zile se îmbibase în tot și în toate. Până și imprimanta de pe birou abia mai trăgea hârtia de umedă ce era. Se făcuse baltă în sala de așteptare de la atâtea umbrele lăsate să se scurgă. Oamenii nici nu se mai așezau pe scaun, să nu ude. Vremea câinelui.

Jumate piatră, jumate glod ulițele satului păstrau urmele adânci ale căruțelor. Căutam să potrivesc roțile mașinii peste cele ale calului putere, ca nu cumva să mă fure și să mă arunce spre șanț. De, suflam acum și-n iaurt!

- Alo, Mugurel! Floareo, sunteți acasă?

Fumul ce ieșea pe horn îmi răspunse. Două claxoane răgușite și ele de la umezeală, îl făcuseră pe capul familiei să scoată capul pe geam.

- Amu', domnu' doctor! Amu' vin, numa' să iau în picioare ciubotele de gumă!

Și eu care le uitasem pe ale mele! Triunghi reflectorizant, extingtor, trusă medicală, cizme

din cauciuc... dotarea standard a autoturismului medicului din rural.

Metrul șaizeci și cele cinzeci și trei de kile ale omului înfundau noroiul, cât să nu intre în încălțăminte. Darămite eu, doi Mugurei! Fără să mai socot geanta și cântarul pentru sugari. Săraca asistenta mea, abia venise la serviciu după trei luni de ghips la picior. Unde să mai iasă, pe-așa mocirlă?

- Rămâneți în mașină. Merg numai eu.
- Dar, vă descurcați?
- Trebuie, nu-i cum!

Mugurel îmi deschise portița. Folclorul zicea altfel parcă. Cu o mândruță ceva, dacă rețin bine. Mă rog, bun și-așa. Prea multe mofturi pe-asemena ploaie!

- Cum ajung eu în casă? Nu ai niște scânduri, să le întinzi până la ușă, să pot călca pe ele?
- De unde, dom' doctor? Suntem năcăjiți!
- Niște cartoane ceva, măcar să fac câte un pas...
- Nu-i de unde... Oleacă, acumă vin!

De după casă, Mugurel aducea trăgând după sine, ceea ce devenise inspirațional și alee și trotuar, ambulanță și sabot medicinal totodată, soluție salvatoare bunei desfășurări a activității mele de teren în acea zi de marți: calul.

- Hai, urcați! Numa' să pun o pătură pe el, să nu vă ude la..., la pantalonii.

Sunteți liberi! Închideți ochii și lăsați-vă slobodă imaginația... Roib, murg, cal alb înspumat, cu coama în vânt... Doctorul în halat, intrând triumfător în ograda lui Mugurel, cu stetoscop la gât în loc de colan de aur, cu seringă în loc de sceptru. „Asta-i pohta ce-am pohtit!” sau ce Dumnezeu vă mai trece prin minte. Și râdeți, da, râdeți! Face bine la ten și inimă.

Cu frică, să nu-i rup spinarea, urcasem în cele din urmă pe ceva-mai-mare-decât-un-poniei-ul omului. Constatam cu bucurie că nu înfipsesem animalul și mai mult în pământ. În pași de vals vienez, doi de passo doble și unul de cha-cha, sărmanul patrupele ajunsese la destinație. Scuturându-mi papucii pe țolul de la ușă, treceam a nu știu câta oară pragul casei lor, observând fără voie ce și-au mai schimbat înăuntru de la an la an. Floarea făcu ochii mari când mă văzu în ușa camerei. Mult mai mare-mi fusese mirarea, când o găsisem ținându-se de șale, cu ditai burtoiu și vopsită pe față și mâini cu var.

- N-ai născut?

- Da' nu acumă era sorocul, abia săptămâna viitoare...

- Păi, bărbată-tu ne-a chemat că ai venit de la spital...

- Da, am fost. Da' am avut vărsat de vânt, că m-am umplut de la ăștia mici. Și matale ați adus și cântaru'... Doar să-l lăsați la mine, până săptămâna viitoare, ca să nu-l mai purtați iară, nu-i bun?

„Mugurei și zurgălăi,
Rotiți plugul, măi flăcăi!”

Săptămâna ce urma să vină, trecu fără știre. Pe cântar, se perindaseră între timp și alte plânsete, nou-născuți sau până într-un an, veniți la măsurat și la vaccin. Apoi alta și alta... Nicio veste, până într-o zi...

- Bună ziua, dom' doctor. A plecat ieri dimineață femeia...

- Bine, Mugurel. Să ne spui când vine acasă, cu ăla micu'. Numa' vezi, poate găsești ceva să așterni de la poartă până la prispă, să nu pățim ca atunci...

- A plecat, da' nu la spital! A plecat cu altu'. Dumnezeu știe unde. Am auzit că în celălalt capăt de țară. Unu' bogat, tăt parfumat... Cântă pe la nunți, la acordeon. Am rămas cu o casă și goală și plină. L-a luat cu ea numa' pe cel din burtă. Oare e-al meu, domnu' doctor? E din oul meu?

Niciun răspuns, doar întrebări... și-acel citat celebru al lui Napoleon. Un scenariu perpetuu, doar alți actori. *O floare și doi grădinari...* Când viața bate filmul.

Mihail GRĂMESCU
(16.02.1951- 13.05.2014)

BINELE ȘI RĂUL

Genul polițist tratează lupta dintre Bine și Rău.
Ca și Religia sau Dreptul.

În acest conflict, este moral ca binele să iasă învingător.

Era cu câțiva ani înainte de Decembrie '89.

Sectoristul pornise în rondul de noapte. Legitimase câțiva cheflii și le solicitase autoritar să respecte liniștea publică; aplicase o amendă minimală unui tip cu buletinul de populație cu termenul expirat și fumase o țigară în părculețul de lângă liceu. Totul se petrecea conform programului uzual, fără nimic palpitant sau aventuros. De ani de zile ducea această existență cu care se deprinsese; îi plăcea liniștea nopții, iubea frunzișul stufos invadând garduri dărăpănate și ziduri crăpate, de case vechi, se amuza pe seama micilor ilegalități ale concetățenilor pe care îi penaliza însă ferm, consolidându-și în suflet sentimentul propriei importanțe ca factor de manifestare a activității legale. Fusese pregătit într-o școală specială să apere Binele de Răul care pândește criminal în umbră, și pe atunci i se păruse că toate sunt limpezi și indubitabile, că răul e rău și binele bine, iar el putea discerne fără emoție între unul și celălalt. Dar lucrurile se schimbaseră odată cu el. Unde era răul? Măruntele contravenții cu care-și trecea vremea? Arma pe care o purta la cingătoare reprezenta mai mult un simbol, și binele cu care intra în contact nu era nici el cel mai adesea chiar fără prihană; pledau în favoarea acestui verdict atâtea și atâtea cazuri despre care erau zilnic informații. Limitele certe între cele două principii se estompau, și el legitima, în virtutea uzanței, statistic, muncitori din tura de noapte, bișnițari, golani ieșiți la „agățat”, fără să știe, de cele mai multe ori, nimic despre oamenii care-i treceau pe dinainte, și fără să afle mare lucru din cărțile lor de identitate. Dacă actele erau în regulă, le permitea să plece; dacă nu, îi oprea până se clarifica situația, și era ca și cum ar fi încercat să ghicească pe pipăite culoarea unui tablou. Își făcea datoria, fără nicio legătură cu Binele și Răul.

În ultimul timp o cunoscuse însă pe ea. Ea era o puștoaică brunetă, 'năltuță, delicată, bine îmbrăcată, și cox de frumoasă. Într-una din nopți o oprise, părându-i suspectă, o salutase, îi ceruse să se legitimeze, și intrase în vorbă cu ea după ce fata izbucnise în râs, cu dezinvoltură. Îl frapase aerul degajat cu care se manifesta, și a fost ca pe vremea când, elev fiind, se plimba noaptea cu

colegele și le făcea declarații, ca un civil oarecare. Fata avea insomnii și ieșea pe stradă special să stea de vorbă cu el, fiindcă altfel nu avea cu cine vorbi, și se plictisea. Îi făcea plăcere compania lui și străbăteau cartierul de la un capăt la altul, pălăvrăgind verzi și uscate. Fata avea vreo 17 ani și era elevă. Când avusese teză a doua zi, fusese nervoasă și îi pusese tot felul de întrebări stranii. De obicei îi povestea însă despre părinți, despre profesori, despre prietenii ei, îl întrebuse dacă e căsătorit, dacă are copii, câți ani au, *dacă e fericit*, dacă îi place noaptea, și altele de genul ăsta. Și totul decurgea între ei firesc, fata nedorind nimic de la el, și nici el de la ea.. Era ca și când ar fi fost prieteni dintotdeauna.

Ultima dată, la despărțire îl invitase să vină cu ea la serbarea de sfârșit de an, și el îi promisese că o să vină. Cu ocazia aceea, ea îi destăinuise că nu mai cunoscuse niciodată un tip atât de simpatic, și el îi mulțumise pentru politețe, și se simțise măgulit.

Zilele până la următoarea tură de noapte trecuseră foarte greu. Gândurile îi fugeau mereu la fata cu insomnii. Simțea în ea un prieten sincer și abia aștepta să o întâlnească iar.

În ziua mult-așteptată, de cum s-a înserat, s-a dus direct la adresa fetei. La poartă, lângă un steag negru, o bătrână plângea. Când a întreat-o, i-a spus că fata era foarte bolbavă cu nervii și că, după câteva nopți de insomnie, s-a sinucis, cu calmante. „Ați cunoscut-o?” îl întreba întruna bătrâna. „Spuneți și dumneavoastră, tovarășu'milițian, nu-i așa că era o fetiță cuminte? Și ce frumoasă era, porumbița mamei! De ce a trebuit să facă asta?

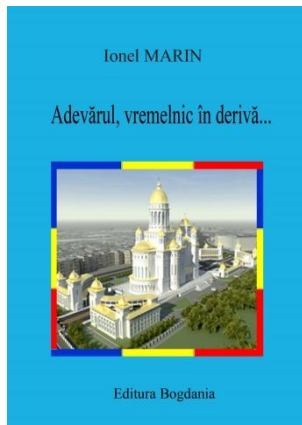
De ce? De ce?

În noaptea aceea sectoristul și-a făcut rondul plângând. Cine era Răul? Pe cine să se răzbune? Ființa aceea minunată îi devenise, în numai câteva nopți, mai apropiată decât toți oamenii cu care viețuia de ani de zile. Nimeni altcineva nu-l întrebuse niciodată și pe el *dacă e fericit*, dacă aspiră la ceva, dacă îi place să se plimbe noaptea, și, tocmai când, după ce se gândise bine și își pregătise răspunsul la aceste întrebări esențiale, fetița îl părăsise.

Există unele povești polițiste care nu se termină cu *happy-end* și despre care este totuși foarte greu de spus dacă sunt sau nu imorale (1979-1980).

Cronici literare, recenzii, comentarii

Al. Florin ȚENE despre vol. „Adevărul, vremelnic în derivă...”, autor Ionel Marin, Editura Bogdania, Focșani, 2022

Ionel Marin despre „Adevărul, vremelnic în derivă...” - speranța recâștigării demnității naționale

În România profundă există oameni talentați care creează și muncesc cu sudoarea inteligenței, uneori în anonimat, fără să apară pe primele pagini ale ziarelor, și nici pe sticla televizoarelor. Dar ei pun “cărămida” creației peste ”cărămida” operelor lor, construind panteonul culturii române pentru veșnicie.

Printre acești truditori ai condeiului, pe care îl consider apostol al culturii naționale, îl enumăr, în primul rând, pe scriitorul, publicistul, editorul și promotorul cultural Ionel Marin, ce editează revista „Bogdania“, prin care promovează literatura română autentică, fără ifose, așa zise academic, de gașcă, elitiste și rupte de realitate, cum o fac unele reviste bucureștene. În condițiile fenomenului globalizării, „topoganul” pe care, deja, alunecă și cultura română, exclusivismul practicat de unele reviste de cultură, organizații cultural-artistice, și Institutele Culturale Române, (care au abonații lor, clienți la bani publici), acestea fac mai mult rău culturii naționale, contribuind, inconștient, sau cu interes, la aglutinarea culturii române în pasta amorfă a anonimatului, așa zis, al universalității.

În contextual de care am scris mai înainte, am avut bucuria de a primi de la Focșani, cartea scriitorului Ionel Marin, intitulată „Adevărul,

vremelnic în derivă...”, apărută la Editura „Bogdania“, Focșani, 2022.

Cartea se deschide cu motto-ul, de 11 versuri semnat de autor, prin care se exprimă speranța ca „vechea glie strămoșească,/ România veșnic să înflorească!“, continuă cu editorialul „În lumina Adevărului“, semnat de Ionel Marin, în care autorul mărturisește că acest consistent volum cuprinde editorialele și majoritatea articolelor scrise de domnia sa și publicate în revista pe care o conduce, în speranța că neamul românesc va trăi în pace și armonie.

Concluzionând cu următoarele rânduri: „Munca, învățătura, onestitatea, solidaritatea, comportamentul civilizată, dăruirea, implicarea directă și afectivă ne vor ajuta să făurim un nou viitor liber și fericit în glia strămoșească, în România, patria tuturor locuitorilor ei. Dumnezeu să ocrotească și să binecuvânteze România!“ “Ce frumoase cuvinte încărcate de iubire și înțelepciune!

Autorul se apleacă în eseuri, cu înțelepciune, asupra Omului ca entitate ființială și a speranței de mai bine, diseacă etapele de dezvoltare a țării condusă de adevărați oameni de stat, precum Alexandru Ioan Cuza, Regele Ferdinand I, Regina Maria, care au contribuit din plin la Marea Unire. Nu este uitat, în alt studiu, Iuliu Maniu „supra numit“ sfinxul de Bădăcin“, sau Pantelimon Halippa, om politic și ziarist fondatorul Universității Populare din Chișinău, care a participat ca delegat al Basarabiei al adunărilor naționale de la Cernăuți și Alba Iulia, care au decretat Unirea Bucovinei și a Transilvaniei cu patria-mamă. În continuare în adevărate fișe de istorie, constituite ca medalioane, sunt publicate viața și activitățile următoarelor personalități: Sever Bocu, Nicolae Iorga cu memoriul său din 2 iulie 1940 cu privire la pierderea Basarabiei și a nordului Bucovinei, apoi autorul se apleacă asupra Rezoluției Universității de Vară de la Izvorul Mureșului, trăgând un semnal de alarmă pentru apărarea identității românilor de pretutindeni și a intereselor românești. Un interesant studiu este cel care analizează rolul școlii și al cărții în formarea omului contemporan, medalionul de scriitor despre viața și opera scriitorului Al. Florin Țene (poet, romancier, critic literar, eseist, promotor cultural), care a împlinit 80 de ani, ctitor de instituții culturale, înființând cenaclurile

Nord, din Baia Mare, Gib Mihăescu din Drăgășani, Artur Sivistri din Cluj-Napoca, Al. Florin Țene, tot din Cluj-Napoca și Liga Scriitorilor), - o viață în slujba culturii române, studiu care se încheie cu binecuvântarea lui Al. Florin Țene de către Înalt Prafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Cartea continuă cu medalioanele literare dedicate lui Nicolae Mățaș, lingvist, poet și publicist, cu ocazia împlinirii a 80 de trepte de lumină și dăruire, Nicolae Vasile la 65 de ani, prof. universitar, dr. ing. publicist, Cristian Petru Bălan, prozator, poet, dramaturg, publicist, editor, traducător și artist plastic, Florentin Smarandache, om de știință, scriitor, matematician, poet, romancier, dramaturg, profesor universitar, Geo Călugăru, poet, prozator, eseist, ambasadorul Vasile Soare, Mr. Gheorghe Pastia, născut la 1847 și decedat în 1929, participam ca ofițer la Războiul de Independență, mareșalul Constantin Prezan - erou al Primului Război Mondial, Alecu Russo - 200 de ani de la nașterea sa, poet, prozator, eseist, memorialist și critic literar, Ion Mincu, pionier al arhitecturii moderne din România, pictorul Dimitrie Berea, ale cărei tablouri se află în 473 de colecții private și regale, savantul Gheorghe Gh. Longinescu (12.09.1869-07.04.1939), chimist, scriitorul vrâncean Duiliu Zamfirescu, savantul Nicolae Iorga, Florin Muscalu, poet, critic literar și istoric literar, publicist și redactor TV, vrâncean, compozitorul Ciprian Porumbescu, acad. Valeriu D. Cotea, George Georgescu, scriitor, publicist și artist plastic, acad. Vasile Tărățeanu, poet și jurnalist, și Eminescu-taină, dor nestins, erou...

Cartea continuă cu mai multe studii și eseuri despre educație, libertate și armonie socială, simpozionul internațional „Cucuteni 5000 Rediviva“, despre lipsa fericirii la poporul nostru, arta de a trăi în armonie cu Universul, un reportaj despre muzeul viu al tradițiilor în comuna Surata din județul Vrancea, UZPR-continuitate și performanță jurnalistică și culturală, în care sunt amintiți ziarișii și scriitorii premiați de UZPR, printre aceștia fiind: Dumitru Buțoi, Ionel Marin, Antoneta Rădoi, Mihai Stan și Al. Florin Țene, într-un alt articol este analizată nevoia de calitate a educației, carte și cultură, România la răspântie de drumuri, subliniindu-se că omul este o ființă unică în

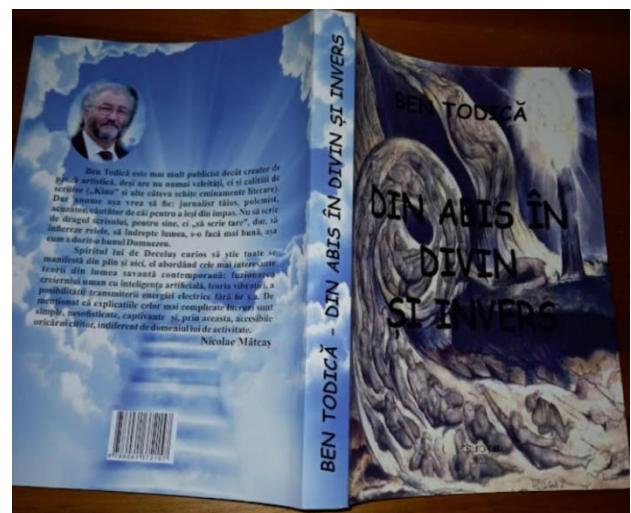
manifestare, și e necesar, în urma Covid-ului, ca zâmbetul să apară pe fețele oamenilor, un alt eseu dezbate problema nevoii de Pace și normalitate, iar în articolul următor autorul stăruie asupra faptului că oriunde ne aflăm trebuie să avem în suflet țara noastră, în contextul renașterii spirituale și al păcii în lume.

Consistentul volum se încheie cu profilul critic de autor al scriitorului, poetului, eseistului, editorului și promotorului cultural Ionel Marin, membru LSR și UZPR, cu o laborioasă activitate pe „frontul” culturii române.

Prezenta carte semnată de scriitorul Ionel Marin este o adevărată enciclopedie depre marile personalități românești, foarte necesară în contextul fenomenului de globalizare care, vrând nevrând, va estompa unele elemente tradiționale și istorice ale țării. Marele merit al autorului este că medalioanele personalităților conțin foarte multe amănunte, ce denotă o cercetare cu acribie, în arhive și documente, iar eseurile ne descoperă un autor inteligent ce știe să analizeze evenimentele în contextul istoric.

Terminând această carte, pagină de aur a istoriei, mi-am adus aminte de zicerea lui Marcus Tullius Cicero care spunea: „Istoria este martorul care confirmă trecerea timpului, iluminează realitatea, vitalizează memoria, oferă călăuzire în viața de zi cu zi și ne aduce știri din antichitate”.

Nicolae MĂȚAȘ despre vol. „Din Abis în Divin și invers”, autor Ben Todică

GLASUL UNUIA CARE PREDICĂ ÎN PUSTIU?

În prefața la cartea „Cu brațele-aripi” (Editura PIM, Iași, 2020) a zbuțiatului om de creație polivalent din îndepărtata Australie, veșnic îndrăgostitul și îndoruratul de tot ce e românesc **Ben Todică**, îl asemănam pe autor cu un copil însetat și nerăbdător să afle tot ce nu știe despre lucrurile și oamenii din jur, drept care îl și numisem „Un mare Deceluș” (de la întrebarea „De ce?”). Era, de fapt, un truc, un procedeu de a atrage atenția cititorului: formulează o întrebare și, întrucât nimeni nu-i răspunde, cearcă singur a se dumeri, explicând, argumentând, comentând.

Iată că în noua sa carte de crochiuri publicistico-literare (nici nu știi cum să le numești mai exact, aceste dorne involburate de gânduri diseminate ale jurnalistului, eseistului, comentatorului politic și cultural român, realizatorului a numeroase filme de scurt și lung metraj de la Antipozi: povestiri scurte, schițe, improvizatii, secvențe cinematografice comentate, meditații filozofice, eseuri cu titlul poetic (cum ne-a deprins poetul în cuget și simțiri Ben Todică) „**Din Abis în Divin și invers**”, alcătuită din 45 de eseuri axate, în fond, pe aceeași arie tematică și aproape același mod de tratare ca și precedenta, „maturizatul” deja Deceluș, actualul rebel luptător cu inamicii văzuți/numiți sau, mai degrabă, nevăzuți/nenumiți, dar lesne subînțeleși, renunță la a mai pune întrebări de copil curios (nu mai recurge decât, arare, la a formula întrebări retorice, care nici nu necesită răspunsuri, ele accentuând convingerea în veridicitatea comentariilor, tâlcuirilor date de autorul însuși), ci purcede direct la comentariu, punând la fel de curajos și hotărât ca și mai înainte diagnosticul și încercând să sugereze remedii pentru tratarea virtualei sau realei maladii constatate.

Cu certitudine, ea continuă seria precedentelor trei cărți de articole-eseuri, astfel că, odată cu publicarea ei, trilogia temerarului Ben Todică, așa cum fuseseră „botezate” de câțiva dintre exegeții creației sale (Valeriu Lupu, Mariana Gurza, Vasilica Grigoraș ș.a.) cele două apariții editoriale anterioare din același ciclu, trece deja în ...cvadrilogie. Să-i dea Domnul sănătate, minte și pană ascuțite autorului, ca să

ajungă, împreună cu noi, cititorii lui fideli, și la cvincvagitologie, ba chiar și – balzacian - la centologie!

Așadar, excluzând improvizatia cu „Deceluș”-ul din Prefața la precedenta carte de eseuri „Cu brațele-aripi” (2020), comentariile de atunci ale subsemnatului rămân, de fapt, valabile, la distanță de doi ani, și pentru prezentele crochiuri ale lui Ben Todică din cartea pe care o prefațăm aici: „Din Abis în Divin și invers” (2022), deși ne referim la alte texte, uneori – și la alte nume și la altă secvență de timp. Căci și în textele din această carte transpare, pe de o parte, fiorul spațiului mioritic al copilăriei și adolescenței creatorului român: Iezerul din Puiestii Vasluiului – Ciudanovița bănățeană cu minele ei de uraniu (în primul deceniu de viață în țara de adopție Australia, după ce reușise să-și achiziționeze, prin muncă istovitoare în mai multe locuri și prin economisiri de neconceput, o casă încăpătoare de mai mare frumusețea, nu pregetă să și-o schimbe pe una mai modestă, iar cu banii rămași – să întreprindă o călătorie spre Ciudanovița, pentru a-și revedea părinții, surorile, cumnații, cunoscuții de școală, de muncă și de trai, locurile natale.

În vis, ca prin film, aceeași nelipsită regină Nefertiti îl poartă de mână prin mina de uraniu, în care a lucrat, dar și prin alte locuri cunoscute din Ciudanovița, „parte din existența mea”, cum ni se confesează sentimentalul la senectute. Acest spațiu mioritic autorul îl extinde, în visurile sale, suficient de explicabil, și asupra colțului mirific de la Antipozi, unde își duce existența de la 1979 încoace); pe de altă parte, mărturisirea de dragoste fără de margini față de cântecul de leagăn cu care îl adormea mama în nopțile de Iezer, vocea duiosă a celei care i-a dat naștere; respect, dragoste, admirație față de personalitățile de creație din Țară, pe care le cunoaște, cum e firesc astăzi (mai ales în pandemia care ne-a ținut închiși în casă și în locurile în care ne-a prins), virtual, prin internet, dar le admiră talentul și scrisul și poziția socială activă, atât de necesară în timpul nostru grăbit, ucigător de inițiativă și implicare, copleșit de tendința de căpătuire, de avariție, de indiferență față de semenii, de natură, de frumos și sublim: poeta și eseista Ana Blandiana, unul din inițiatorii și conducătoare, timp de zece ani, a

„Alianței Civice”, întemeietoare, împreună cu Romulus Rusan, a Memorialului Victimelor Comunismului și ai Rezistenței de la Sighet, membru-corespondent al Academiei Române; fostul muncitor din subterană, prozatorul ingenuu Pavel Rotundeanu-Ferghete din comuna Recea-Cristur, județul Cluj, care scrie în dulcele, irepetabilul, extrem de frumosul, intraductibilul în alte idiomuri ale lumii grai local, în limba străbunilor, bunilor și a părinților, azi „în adâncuri înfundată”; un fel de Creangă contemporan al Banatului, pe care generosul B. Todică din depărtatul Melbourne și profesorul și înzestratul cu har de critic literar Dan Șalapa din țară l-au scos din anonim, ajutându-l să iasă cu creația sa originală la lumina tiparului; dna profesoară de educație fizică și sport din Vaslui Elena Anușca-Doglan, făuritoare de elevi olimpici, organizatoarea renumitului Festivalul-Concurs Internațional de Gimnastică și Dans „Prietenia”, aflat la cea de-a XXXVIII-a ediție, la care a participat, prin zoom, și omniprezentul cu spiritul său iscoditor Ben Todică, originar din Iezerul Vasluiului, cu mândrie și invidie albă că pământeni lui, copii și adolescenți, au parte de un asemenea entuziast al prieteniei și sănătății („Prietenia” – soluția salvării); prolificul poet și publicist, profesorul Adrian Botez din Adjud, creator muncit de gândul de a fi „neînțeleș pentru curajul de a gusta din fructul înțelepciunii, de a privi spre înălțimi” și încurajat de un alt neînțeleș de la marginea pământului („Zborul e un vis, frate în duh”); poeta Melania Rusu-Caragioiu din Canada, militantă pentru păstrarea dulcelui grai matern și în țara adoptivă („Oare sunt OSKAR?”); mândria filială de rezistența românilor ca popor mândru și demn, oriunde, pe glob, i-ar fi mânat, nemiloasă, ca pe ciulinii Bărăganului, soarta; credința și convingerea nestrămutată a autorului în posibilitatea de a-ți păstra identitatea, conștiința națională numai prin limbă, istorie, credință, cultură, obiceiuri, datini, creația populară orală; focul veșnic nestins și mistuitor al dorului de acasă, pe care îl poartă cu duioșie până la trecerea în lumea umbrelor românul autentic din diasporă. Urmează, apoi, dezamăgirea distrugătoare, după ani de zile de lipsuri și suferințe, salahorire și umilință, până la împietrirea sufletului, în visul unei societăți libere, al democrației, al realizării numai prin

muncă cinstită, al obținerii bunăstării de către orice imigrant; descoperirea altei realități, „crude și nedrepte”, decât a celei visate, râvnite, a unei prăpastii de netrecut între bogății și săracii lumii capitaliste, a dependenței absolute a omului de rând de puterea banului, averile nesăbuite ale plutocraților și poziționarea lor în societate, voința patronului, măreția corporațiilor, tăvălugul globalizării, instaurarea noilor ordini mondiale; înțelegerea rolului exploatator, constrângător, distrugător și manipulator al capitalismului dezvoltat în viața celor mulți, harnici, onești, care îi sporesc bogățiile și trăinicia ș.a.

Este mai mult publicist decât creator de proză artistică, deși are nu numai veleități, ci și calități de scriitor („Kino” și alte câteva schițe eminentemente literare). Dar anume așa vrea să fie: jurnalist tăios, polemist, acuzator, căutător de căi pentru a ieși din impas. Nu să scrie de dragul scrisului, pentru sine, ci „să scrie tare”, dur, să înfiereze relele, să îndrepte lumea, s-o facă mai bună, așa cum a dorit-o bunul Dumnezeu.

Excesiv de modest la prima vedere, rezervat în etalarea cunoștințelor în conversațiile cu alte persoane, acest muncitor de rând, nevoit să lucreze acolo unde în viața de pribeag i-a surâs angajarea, autodidact, dar și școlit polivalent ca pregătire profesională continuă (de la fotograf amator, sudor, creator de filme de scurt metraj, electrician, instalator de conducte de linii electrice, mecanic-mașinist, operator-proiecționist, operator TV, regizor de sunet până la realizator de emisiuni radiofonice și televizate, crainic, scriitor), este, de fapt, o persoană citită, cultivată, versată în varii și vaste domenii ale științei (politologie, istorie, arheologie, filozofie, mitologie, filologie) și tehnicii, culturii și artei (etnografie, folclor, pictură, sculptură, grafică). Crochiurile lui sunt populate nu numai de personaje biblice (Iisus Hristos, Moise), mitologice și/sau fantastice (Zeus, Zamolxis, Sfarmă-Piatră, Strâmbă-Lemne, Roza-Rozalina), ci și de personaje reale istorice și/sau din lumea contemporană, de la cele mai benefice: oameni de știință (Pitagora, Giordano Bruno, Galileo Galilei, Einstein, Nietzsche, Freud, Harari, Michio Kaku), ingineri-inventatori (Nikola Tesla, Iohann Heinrich), scriitori (Shakespeare, Montaigne, Arundati Roy, Eminescu, George Anca), muzicieni (Beethoven, Mozart, Verdi),

actori, regizori, cineaști (Charlie Chaplin, Tarkovski, Lean, Herzog, Lukas, Elizabeth Taylor, Richard Burton, Francis Ford Coppola, Oliver Stone, Stela Popescu, Arșinel, Tamara Buciuceanu, Dan Puric, Andrei Zincă), sculptori, pictori (Brâncuși, Van Gogh, Salvador Dali), interpreți de muzică modernă (Elvis Presley, John Lennon, Billy Holiday, Whitney Houston, Nina Simone, Dina Anudinova, Angelina Jordan) la cele mai blamate sau malefice pentru destinele omenirii: ideologi (Marx, Engels, Lenin, Goebbels), politicieni, conducători despoți, tirani (Nero, Vlad Țepeș, Stalin, Hitler, Ceaușescu), democrați, semi- sau pseudodemocrați (Roosevelt, Churchill, Kennedy, Reagan, Clinton, Obama, Bush, Trump, Biden, Gorbaciov, Putin, Macron, Xi Jinping, Thatcher, Merkel, Iliescu, Gelu Voican Voiculescu, Iohannis), mari bancheri și finanțatori, implicați în treburile publice și dirijarea orientărilor și deciziilor (Rockefeller, Soros, Gates, Musk).

Serios în cele mai multe cazuri până la acrimia unei „cârțițe de bibliotecă”, vehement, în calitate de publicist, în relevarea și combaterea racilelor societății capitaliste contemporane ca personajul principal din romanul „Tăunul” de scriitoarea de origine irlandeză Ethel Lilian Voynich (a se vedea eseurile „Trădarea semenului”, „Să vă fie rușine!” ș.a.), Ben Todică poate fi (și este!), în același timp, ca scriitor, un spirit inventiv gen SF, dar și bășcălios ca multe personaje din schițele și povestirile lui Caragiale sau hâtru și șugubăț ca moș Nichifor Coțcarul al lui Creangă ori ca orice țăran român mucalit vorbind în childuri, cu subînțelesuri. De aceea este necesar a vedea unde vorbește serios Moromete al nostru și unde o dă pe cotite, se exprimă aluziv, solomonic sau esopic, zâmbind șmecherește din colțul ochiului. Ca să nu mai vorbim că toate relatările, evocările, ilustrările tezelor enunțate sunt rediate filmic, secvențial, trecându-se de la lume și fapte reale la altele improvizate, imaginare, ireale, acestea derulându-se și împletindu-se caleidoscopic, purtându-te ca într-un film de psihanaliză modern (una din schițe chiar poartă acest titlu: „Kino”).

Spiritul lui de Deceluș curios să știe toate se manifestă din plin și aici, el abordând cele mai interesante teorii din lumea savantă contemporană: fuzionarea creierului uman cu

inteligenta artificială, teoria vibrației, a posibilității transmiterii energiei electrice fără fir ș.a. De menționat că explicațiile celor mai complicate lucruri sunt simple, nesofisticate, captivante și, prin aceasta, accesibile oricărui cititor, indiferent de domeniul lui de activitate.

Se complace în a filozofa fin, a emite verdicte, adevăruri, uneori silogisme luând formă de paradoxuri (de ex., în „Libertatea nu există”: „Ești liber cât ești mic, naiv și ignorant. Liber de griji. Pe măsură ce crești și înveți nu mai ești liber. Libertatea nu există”. Sau, în meditația „Unde este Dumnezeu?”: „Dialogul nostru cu Dumnezeu se face prin subconștient, care e comun întregului univers. [...] Dumnezeu este subconștientul” etc. etc.).

Noutățile cărții încep cu titlul: „Din Abis în Divin și invers”. Semnificația profundă a titlului cărții nu reiese, cum ne-am putea aștepta, din bagatela cu același nume, în care, în vis, autorul relatează, caragialesc, despre niște stări personale plăcute (chiar frivole) în întâmplări mai mult impersonale și neplăcute. De la grotesc până la sublim (alias: de la abis până la divin), vrea să spună autorul, care se identifică în mod deliberat cu personajul schiței, nu-i decât un pas. Într-un fel te comporți în stare normală și în altul – în stare de excitație. Unul ești ca actor în culise și cu totul altul ca actor pe scenă. Sensul „zborului în zigzag” (Vasilica Grigoraș), care te poate înălța, dar și coborî, rezultă din conținutul întregii cărți. Din sărăcia fizică, dar mai ales din cea spirituală, din mizeria, izolarea, singurătatea, neputința de a prospera, mocirla, prăpastia în care ne-a adus societatea astăzi, sugerează autorul scrierilor, ne putem smulge numai prin respectarea principiului armoniei proprii civilizației umane de la descoperirea acestuia încă din antichitate (a se vedea în acest sens exemplele edificative din primul eseu, „Harmonica civilizației”), putem urca, prin înnobilarea sufletului, în paradisul posibil chiar în această lume a noastră, de pe planeta Pământ, într-o lume curată, deschisă, sinceră, divină, lume a înțelegerii, armoniei și bunăstării, lume a lui Dumnezeu (să ne „dumnezeim”, cum îi place să se exprime), și lucrul acesta îl putem face numai prin trudă onestă, morală înaltă, cumsecădenie, bunătate, respect reciproc, întrajutorare, solidaritate, unire, comuniune, socializare, armonie în natură și în

societate, credință, dragoste. Renunțarea la toate acestea, la „îndumnezeire”, întâi și-ntâi, distrugerea armoniei între ființe și lucruri, ne avertizează tot el, dedarea exclusivă la dezmățul lumesc, subjugarea omului de către om, spălarea pe creier, părăsirea credinței în ceva sfânt, înălțător, divin ne poate duce la cădere „din divin în abis”, la bălăcire în băltoacă, vegetare, îndobitocire, supunere oarbă atotputerniciei banului, profitorilor hrăpăreți, asupritorilor locali, colonizatorilor. Omul este o creație divină, sufletul lui pur este divin. Golirea sufletului de ceea ce are el mai curat, dat de la Cel-de-Sus, indiferența, sodomizarea, sclavizarea lui îl aruncă pe om în abis, în infernul de pe pământ. Revenirea omului la umanism, credință, bunătate, armonie cu cei din jur și cu natura, „din abis în divin”, la divinul din el este o cale grea, îndelungă, dar nu imposibilă, și anume la o astfel de conștientizare, în care crede cu toată suflarea, ne cheamă autorul („Eliminarea umanismului – spargerea Băncii divine”).

Autorului nu-i este indiferentă nici una din problemele actuale ale omenirii, nici cele permanente, despre care scria în precedenta carte, nici, cu atât mai mult, cele noi, pe care le abordează riscant de curajos, asupra cărora filozofează nemijlocit sau în vis și pe care le tratează diogenic de simplu și convingător: vibrația din natură, rolul vindecător al ei („Stele oprite din devenire”, „Scule sau Dumnezei (SF 6)"); distrugerea armoniei din natură și a celei din societate („Harmonica civilizației"); bisexualitatea speciei umane și moda homosexualismului, lesbianismului și a altor nenumărate *-isme* („Eliminarea umanismului – spargerea Băncii divine"); molima pandemiei care s-a abătut, distrugătoare, asupra omenirii („Pandemia – o treaptă stelară (I)", „Pandemia – o călătorie stelară (II)", „Vaccinul – bălbâială pentru imunitate"); naționalism și patriotism („Integritatea speciei – un semn de întrebare"); războiul din Ucraina; Putin și Zelenski; gazul rusesc și politica coordonată a statelor europene („Părerea unui simplu om sau „Bine ați venit pe Planeta mea!"), bocancii lui Stalin și legile de la Bruxelles; digitalizarea („Coșmar erotic tehnodigital"); microcipurile: blocarea și deblocarea lor („Colonii și mobre digitale"); omul și robotul („Conștiința e oceanul,

tehnologia – o mică insulă"); statul și corporațiile, distrugerea prin politici fiscale a întreprinderilor mici și mijlocii („Integritatea speciei – un semn de întrebare"); distrugerea conștiinței de sine a omului muncitor, orbirea, păcălirea, lipsirea de libertate, schilodirea, îndobitocirea lui până la robotizare („Scule sau Dumnezei (SF 6)"); caracterul manipulator al internetului și al altor mijloace de comunicare în masă într-o lume capitalistă care tinde spre globalizare și uniformizare, ținerea omului în căpăstru („Căpăstru ... pentru cine?"); scriitorul rebel (așa cum e freneticul Ben Todică!) și rolul acestuia în educarea, luminarea, trezirea conștiinței maselor subjugate („Nu e vântul, sunt obstacolele"); inteligența artificială: avantaje și pericole; competiția dintre SUA și China în dirijarea semnalelor de comunicare de o anumită frecvență prin sistemul telefonic 5G; controlul asupra gândirii, orientarea ei în direcția pe care o dorește proiectantul; fuzionarea, într-un viitor ce ni se pregătește intens, a inteligenței umane cu cea artificială; transferul de la trăirea conștientă la cea din subconștient („Infernul din dosul curții sau control total", „Benule, ce se întâmplă cu tezaurul meu?"); avatarurile, reîncarnarea omului, evoluția subconștientului; ADN-ul părinților și al copiilor funcție de schimbarea mediului, căsătoriile mixte, interferențele culturale („Eliminarea umanismului – spargerea Băncii divine") etc.

Pentru a evita monotonia, când obosește a dezbăli și a combate racilele societății, recurge măiestrit la un șiretlic scriitoricesc cunoscut: introduce alte personaje (mitologice, istorice), care să le înfrunte, să le demaște și să le flageleze necruțător (Nefertiti, Herodot, Plutarh, Strabo ș.a.).

Las cititorului interesat plăcerea de a savura salturile minții sclipitoare de la o problemă la alta, derularea variatelor secvențe filmice, caracterul abrupt al sentințelor și cel inconfundabil al scrisului lui Ben Todică. Nu înainte, însă, de a face lumină asupra întrebării din titlul acestei prefețe.

Nu, scriitorul și polemistul-maestru Ben Todică nu predică în pustiu. Nici măcar la marginea pământului. El se află în vârtoarea evenimentelor reale sau improvizate pentru a avea cu ce (și cu cine) polemiza, ba chiar în

epicentrul lor. Și nu e deloc singur. Are, prin diseminarea eseurilor sale prin revistele din țară și din lume care apar în format scris sau online, zeci, sute, mii de cititori și susținători. Are și tovarăși de crez, de credință și de scris tăios. Îi amintesc, din fuga condeiului, pe înflăcărații militanți pentru triumful adevărului și dreptății, publiciștii și scriitorii din RM Dumitru Matcovschi, Nicolae Dabija, Constantin Tănase, Vlad Pohilă (cu părere de rău, la ora actuală - regretații); pe condeierii veșnic răzvrățiți contra nedreptăților din țară: regretatul poet și publicist buzoian Marin Ifrim, care nu-și află odihnă nici în mormânt; omniprezenta în mass-media în scris din România, remarcabila prin pana-i și mintea ascuțită scriitoare și publicistă Magda Ursache; sufletistul poet și redactorul șef de la revista „Bogdania” din Focșani Ionel Marin; poetul-tribun și liricul suav Marian Ilie din Potlogi; fecundul scriitor, publicist, editor, aflat într-un veșnic conflict cu impostura și ignoranța, Dumitru D. Marin din Vaslui; scriitorul popular păstrător al perlelor și diamantelor graiului strămoșesc Pavel Rotundeanu-Ferghete din mărginimea Clujului; venerabila poetă și epigramistă Melania Rusu-Caragioiu din Canada; prodigiosul și zbuciumatul poet „neînțeleș de lume” Adrian Botez din Adjud; redutabilul și neînfricatul grup de publiciști de la revista „Artemis” din Stuttgart: „veteranii” scrisului Maria Diana Popescu și Ion Măldărescu (redactori), Ion Coja, Corneliu Vlad, Petru Romoșan, Marian Neacșu și neofii Adriana Stoicescu, Gheorghe Piperea, Zoe Dantes, Luminița Arhire etc. etc.

GEO CĂLUGĂRU

DRUMUL SPRE LUMINĂ – STRĂDANIA DE O VIAȚĂ A SCRITORULUI GHERASIM ȚIC

Scriitorul **Gherasim Țic** s-a născut în satul Boz, județul Hunedoara, la data de 18 mai 1931. A urmat cursurile Liceului „Decebal” din Deva (6 ani) și ale Liceului „Mihai Viteazul” din Alba Iulia, unde a și absolvit. În 1949 a inițiat o organizație subversivă denumită „Liga anticomunistă”. A fost arestat la 30 mai

1952, la finalul celui de-al doilea an la Facultatea de Drept din Cluj. În martie 1953 a fost condamnat, împreună cu alți 11 colegi, la 20 de ani muncă silnică pentru activitate contrarevoluționară. A suportat 12 ani de pedeapsă în închisorile: Deva, Jilava, Capul Midia (lagăr de muncă forțată), Aiud, Baia Sprie (mină de plumb) și Gherla, de unde a fost eliberat în 5 august 1964.

În toamna aceluiași an a intrat la Facultatea de Filologie (limba română) și în anul al doilea s-a transferat la Institutul de Limbi Străine, Facultatea de Limba Engleză. A absolvit în 1969 și până în 1990 a predat limba engleză în diferite școli din Capitală. În paralel, a avut și o activitate literară susținută, traducând din engleză în limba română 13 romane. După Revoluția din 1989, s-a decis să aștearnă pe hârtie amintirile sale și ale colegilor de suferință, concretizate în volume cu caracter documentar.

„**Fii ai unui destin patriotic**”, primul său roman, publicat în anul 2002, constituie obiectul prezentării mele pe care o voi face aici. În esență, acest volum, însumând 512 pagini, este reeditat la cunoscuta și apreciată editură „Paul Editions” în anul 2021 și se referă la situația socială și politică din România între anii 1944-1950.

Blestemați parcă să trăiască într-o societate bazată pe ură, suspiciune generalizată, culpabilizare fără nicio motivare și delațiune cei trei eroi ai romanului „**Fii ai unui destin patriotic**”, era inevitabil ca în drumul lor, care era și al autorului, să sufere. Se putea oare, ca într-o asemenea societate, lume pe dos în care valori morale fundamentale ca prietenia, verticalitatea morală și devotamentul constituiau handicapuri și nu ceea ce sunt cu adevărat, repere de atins întru desăvârșire, punți către echilibru și armonie socială.

Să facem cunoștință cu cei trei tineri, cu aspirațiile lor care, deși nu erau aceleași, nu au fost piedică de netrecut în închegarea unei frumoase și trainice prietenii dovedite din plin, când a fost cazul, prin refuzul categoric de a-și trăda prietenii și suferind crunte pedepse. Paul Ardeleanu din Boz ca și ceilalți doi prieteni ai săi au tăria morală de a refuza să fie complici celor responsabili de monstruoșitatea climatului și consecințelor generate de călcarea în picioare a ceea ce, în nemernicia lor, constituiau adevăratele

valori morale amintite anterior, ei considerându-le handicapuri. La urma urmei, nici nu este de mirare, dacă ne referim la astfel de specimene, că oamenii nu pot fi numiți, dominați de imperativul verbului „a avea” cu orice preț pe o scară ale cărei trepte către dezumanizare nu există limită pentru josnicie.

Asistând în calitate de discipol al celebrului avocat Rusan la câteva procese, înainte de a avea propriul birou de avocatură, pe când era către finalul facultății de drept, dezgustat de cum se apără dreptatea și adevărul, se transferă la filologie și, optând pentru limba engleză ca disciplină principală, ajunge profesor de limba engleză și predă această disciplină din 1969 până în 1990. Personal eu văd în Paul Ardeleanu un alter ego al autorului acestui roman, pe care am avut șansa să-l cunosc îndestul de bine, încât să fiu convins că nu greșesc în aprecierea pe care o fac.

Al doilea personaj principal este Radu Moraru, învățătorul școlii din sat, bun prieten cu Paul, și care se trăgea dintr-o familie înstărită din Boz. Împlinind dorința tatălui său, Petru, Radu face Școala Normală și revine în sat ca învățător și putând astfel să se preocupe de averea familiei sale. Bunicul a avut grijă de Radu, de educația sa, supraveghindu-l la lecții. Citind împreună cu bunicul său broșuri și ziare legionare, influențat de această ideologie, Radu i-a asimilat ideile și s-a înscris ca membru în această mișcare politică a acelui timp. A depus jurământul și a rostit solemn că va trece cele trei teste: „suferința, pericolul și credința”.

Morăreștii l-au primit pe Paul cu dragoste și căldură. La vremea aceea, sora lui Radu, Ileana, avea 16 ani. Aceștia, o vreme speraseră să se înrudească cu familia Ardeleanu, având în vedere zestrea pe care o putea primi Ileana, dar Radu i-a trezit la realitate, nevăzând posibil acel mariaj. Radu află de la Paul că, luând cu brio examenul de licență, ar fi putut să rămână la facultate, dacă n-ar fi fost atât de atașat de familie și de satul natal. Întrebat ce mai știe despre prietenul comun, Aurel Podeanu, cel de-al treilea personaj principal al acestui roman, neștiind sigur ce să spună, Radu a dat un răspuns evaziv că „trebuie să fie prin Moldova, unde a ajuns linia frontului, desfășurarea războiului al doilea mondial fiind în toi”. Radu află de la Paul că postul de observație

aeriană de la Măgura este în grija a doi militari germani și că șeful acestui obiectiv militar, care are grad de plutonier, este profesor de filosofie și că nu agreează nazismul. Din această pricină se teme să vorbească în prezența adjunctului său, care este student la filologie.

În vacanța de vară, fiind încă student, Paul făcuse dragoste cu Adelina, o fostă colegă de clasă, al cărei soț murise pe front. Ulterior, găsindu-se în această postură jenantă, jurase că nu va mai profita de o astfel de conjunctură. Din păcate, nu și putuse respecta jurământul și după ce își luase licența, așteptă cu nerăbdare s-o întâlnească pe Adelina. Apariția Gertrudei Brennor, frumoasa blondă, fiica directorului carierei de piatră devenite societate germano-română, a dat totul peste cap, Paul dându-și seama că-l interesa o singură femeie, aceea fiind Gertude. Aflând aceste lucruri de la Paul, mai în glumă, mai în serios, îl admonestase, neexplicându-și cum, deși nu-i suporta pe nemți, se îndrăgostise tocmai de o nemțoaică. Cu acea ocazie, Paul află de la Radu că prietenul lor, Aurel Podeanu, a dezertat de pe front. Radu îi dezvăluie că a fost chemat la postul de jandarmi din Brănișca și întrebat dacă Aurel Podeanu a apărut cumva prin sat. Radu nu și-a trădat prietenul, considerând că delatiunea este o faptă abominabilă, indiferent de circumstanțele în care se comite.

George, tată lui Radu, de o ambiție ce friza încăpățănarea, dându-și seama de diferența dintre munca fizică și cea intelectuală, decisese să-și facă, dacă va avea, copiii domni. Mama lui George murise cu puțin timp înainte de începerea primului război mondial. Aurel a venit pe lume în 1920. Să-și poată ține copiii la școală, George a acceptat să învețe meseria de notar. S-a căsătorit cu Ghizela Totoianu; pământul acesteia, împreună cu cel al tatălui său însumau un iugăr. Socrul a ajutat-o la gospodărie cu priceperea unei femei. În 1928, Ghizela a născut o fetiță pe care a botezat-o cu numele Olga.

Aurel Podeanu a fost primul liceean din Boz. Radu Moraru a reușit la Școala Normală de învățători. Aurel Podeanu a încercat să-i inoculeze lui Radu idei marxiste, să-l determine să iasă din mișcarea legionară, pe care o apăra cu multă îndârjire. Atât Radu, cât și Paul au rămas consternați de vocabularul cu care își susținea convingerile legionare, vocabular neașteptat la un

elev de vârsta lui. Aurel și-a temperat brusc darul cu care începuse apologia sistemului social sovietic, sub pretext că ar fi păcat să-și strice o zi de toamnă atât de frumoasă. Discuțiile între cei trei perieteni au continuat și cu alte ocazii până ce s-au convins că principiile politice ale Stângii și ale Drepteii au însușirea liniilor paralele, fiind ireconciliabile.

În anul 1942, Aurel a fost luat în armată și după perioada de instrucție, a fost trimis pe front. După ce Olga a terminat școala primară, Podeanu a dat-o la Liceul „Regina Maria” din Deva. Spre deosebire de Aurel, Olga a trebuit să renunțe după patru clase. Părinții săi s-au consolat cu speranța că fiica lor va obține un post de secretară la vreun avocat din Ilia sau la Primăria din Brănișca. Venit acasă și simțindu-se obosiți, Paul a adormit cu Gertrude în minte, iar Gertrude, după ce Willi, unul din militarii nemți ce păzeu postul de observația aeriană de la Măgura, îi spune acesteia că el trăiește cu prietena sa ca soț și soție de pe când erau în penultima clasă de liceu. Gertrude îl surprinde pe Willi, mărturisindu-i că nu concepe o relația intimă cu un băiat înainte de căsătorie, fiind convinsă că astfel nu-ți terfelești demnitatea.

Nici argumentele aduse de acesta ca justificare, precum împrejurările grave și imprevizibile datorate războiului care te-ar putea ucide în orice clipă, fără să te fi putut bucura de mai mult vreme de plăcerile și farmecul vieții, n-au putut s-o abată de la principiile sale. Gertrude i se confesează lui Willi că nu face niciun fel de politică și că având cetățenie română, dăorează loialitate patriei sale adoptive și dacă se va îndrăgosti de un român, își va schimba numele, chiar și religia. Întrebat de Gertrude cum se împacă cu Her Professor, necunoscându-i gândurile pentru el, acesta este vocea oficială a Reichului. Neexplicându-și prudența lui Willi, în chestiunile de politică manifestate de acesta, tatăl Gertrudei o atenționează că „el a depus un jurământ față de Führer și Reich, având multe motive să fie astfel.

Gertrude află de la Silviu, un amic al lui Paul, că acesta nu este un țaran din sat harnic și frumos, ci ditamai absolventul unei Facultăți de Drept din București, iar vestea a amețit-o. Tot de la Silviu, Gertrude află că unchiul Miron, tatăl lui Paul, a murit pe front, fiind primul erou din Boz. Între

cei doi nemți de la postul de observație aeriană și Paul și Silvia, prezenți la Nedeia de la Brănișca se încing eo conversație foarte interesantă. Comandantul postului de observație aeriană, profesor de filosofie, are o intervenție la subiectul care era în discuție ce merită a fi reprodusă.

„-Omul are o mare capacitate de adaptare la situații extreme. Se obișnuiește cu războiul, cu regimuri politice totalitare și, mai presus de orice, cu ideea morții. Viața ar fi un coșmar, dacă în planul conștiinței ar fi mereu prezentă realitatea cotidiană dură...” Ceea ce se întâmplă la Brănișca, nedeia, o serbare populară specifică de vară, constituie o terapie necesară pentru normalitate și supraviețuire, inclusiv pentru acești «Făcători ai unui destin potrivit», cuprinși în acest splendid bildungsroman (devenirea ca destine a unor personaje din satul numit Brănișca, locul de lângă inimă al atât de înzestratului scriitor Gherasim Țic).

Mă voi referi în continuare la alte aspecte importante din roman, care accentuează caracterul de bildungsroman prin personaje care le exprimă convingător prin acțiunile și faptele lor. Pamfil și Sara Amianu, avocați în relații atât de apropiate, încât se hotărâseră să-și unească destinele. Totul mersese bine, până când cei doi hotărâseră să se căsătorească... Anunțul intenției lui Pamfil de a se căsători fusese primit cu bucurie de preot și preoteasă, dar când tatăl auzise cuvântul Sara, îi zburase gândul la Vechiul Testament.

-Sara și mai cum? Întrebăse bătrânul, ducându-și involuntar mâna la frunte, ca și cum s-a fi așteptat să-l lovească piatra din praștia lui David. După vreo oră de discuții și planuri cu Sara Amianu, Martin Ciupitu își luă rămas bun de la aceasta, cu hotărârea fermă de a înfăptui cu succes revoluția proletară, cel puțin la nivel local dacă nu județean.

Aurel Podeanu, prietenul lui Paul Ardeleanu, dezertând în timp ce lupta pe frontul de est împotriva Uniunii sovietice, este ajutat de Paul să nu fie prins și pedepsit pentru fapta sa.

-Indiferent de ce se petrece, rămâi la mine, prietenul la nevoie se cunoaște.

-De când am dezertat, mă ascund mereu. Mi s-a dezvoltat instinctul de conservare ca al unei sălbăticiuni. Din tumultul de amintiri care îl copleșise se își chipul bătrânului Daniel Cazan,

țăranul din Boz care întrezărise clar viitorul consătenilor săi în perspectiva colectivizării agriculturii și avusese curajul să vorbească deschis în fața activiștilor de partid.

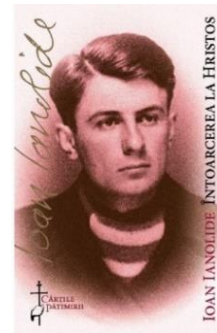
Reveni la tovarășii săi de ilegalitate și se întrebă ce făcuseră aceștia pentru poporul în ai cărui tribuni se erijaseră până puseseră mâna pe putere. Mauriciu Grinberg devenise zeul care dispunea după bunul lui plac de soarta oamenilor. Kemeny ajunsese patronul unei firme a cărei administrație se maghiarizase din impulsul unui șovinism ascuns sub masca internaționalismului proletar. Magy ajunsese un parazit investit cu titlul de director, care avea pregătire necesară pentru o asemenea funcție. Martin Ciupitu cunoscuse împlinirea, puterea politică îi declanșase resorturile sexuale, transformându-l într-un mascul cu veleități matrimoniale.

Doar el, Aurel Podeanu, obținuse postul de magistrat pe baza pregătirii sale. El nu beneficiase de pe urma trecutului său. De fapt, el era o slugă docilă a aparatului respresiv, a cărei îndatorire consta în validarea și investirea cu titlul executoriu a hotărârilor acestuia.

Aurel Podenau se deșteptase din somnul ideologic în care monștrii luaseră chipuri de izbăvitori ai oropsiților. Își aduse aminte despre ce îi spusese Radu cu privire la pactul său cu Diavolul. Certitudinile lui Aurel Podeanu, în acest amarg rece și neprietenos de februarie, se năruiau asemeni templelor antice închinat zeilor păgâni. În aceste clipe de rechizitoriu intim, își aminti de conversația cu Sonia Zimmerman. Spre deosebire de ea care, cu riscul propriei vieți, crease viață, el o distrugea prin sentințe, în spiritul dictaturii proletare... La ce bun să mai continue. Să le demonstreze celor ca Valahu că nu este un impostor? Să condamne la închisoare și moarte oameni pe care Valahu și alții ca el îi stigmatizează după bunul lor plac?

Nu, el, Aurel Podeanu nu putea să mai trăiască într-o societate în care suspiciunea, delatiunea și culpabilizarea ajunseseră pârgii sociale. La ora 18,00, când sodatul de gardă deschise ușa biroului în care lucra locotenentul Aurel Podeanu, rămase împietrit. Locotenentul atârna, fără viață, de un cablu fixat de un cârlig din tavan. Autorul stăpânește arta de a chema cuvintele la un sunet nou, lumea la un sens superior...

Livia CIUPERCĂ despre vol.
„Întoarcerea la Hristos”, autor Ioan Ianolide,
Editura Bonifaciu, Bacău, 2021.

DUIOS CÂNTEC DE LEBĂDĂ

Recentul volum, **Întoarcerea la Hristos** (Editura Bonifaciu, Bacău, 2021), apărut în colecția „Cărțile pătimirii” este precum un duios cântec de lebedă, un imn de slavă îndumnezeit.

Ca autor, **Ioan Ianolide** dobândește statutul unui „prinț al spiritului, al trăirii prin reflexiune și al frumuseții” (Constantin Străchinaru). A lăsat viitorimii mărturie sângerânde despre suferință, credință, speranță, neuitând nicio clipă de fostul său tovarăș de celulă, Valeriu Gafencu.

Paginile care rememorează traiectul unei vieți zdruncinate de multe nedreptăți este înnobilit cu sfâșietoare versuri semnate de *îngerii* închisorilor comuniste din România („Doamne, numai Tu ne-ai iubit!”). Un mobilizator îndemn, mângâietor, în fața suferinței, pe care lectorul doar o vizualizează. Și nu-i totuna a citi despre nenumăratele frustrări îndurate, ci a trăi umilința.

E ușor să vorbim despre suferință – la modul general, dar cu totul altăceva, a trăi pe viu suferința. Purificarea sufletului impune înconvoiere, compasiune în fața neputințelor celui care se află lângă tine, înclinare, iubire creștină. Doar atunci eul individual se frânge, când ființa ta pulsează întru îmbrățișarea aproapelui, dăruindu-i picătura de apă sau minusculul codru de pâine, mult râvnit în momente limită. Să uiți de tine și să îmbrățișezi pe aproapele.

Clipa lui Ieri s-a împietrit, clipa de Astăzi impune venerare. Cine dorește. Ești liber să-ți exprimi punctul de vedere, atâta timp cât îți permiți să îmbraci hlamida judecătorului în fața

unui inexistent loc de veci lipsit de semnul Sfintei Cruci Creștine.

Din făpturile celor de Ieri au rămas zguduitoare mărturii și mii de versuri care ard... Câtă durere și cât adevăr în versurile: „Pe cât ne-au urât oamenii, / Pe atât ne-ai iubit Tu, Doamne!”

Cititorul de mileniu al treilea, cel care nu a cunoscut ororile comunismului, bine-ar fi să lectureze cele 586 de pagini ale volumului **Întoarcerea la Hristos**. Preaplecăt și lucid îndemn! Pagini sângerind de crunt adevăr!

Te-nfiori citind fraza care dovedește, negru pe alb, ce reprezenta securitatea pentru anumite persoane, dintr-un anumit timp istoric, și pe care, îngrijitorii ediției de la Mănăstirea Diaconăști, o preiau ca pe un motto: „Decembrie 1981 – am scris aceste pagini tensionat de frică. Când a fost să le revăd, cu ocazia așezării lor într-un loc mai sigur, am încercat să le recitesc și să le rescriu, dar mi-a fost imposibil. Nu am liniștea necesară... Iertați-mă, oameni!”

Și nu m-aș mira, defel, dacă ți s-ar întrezări o mărturisire, de taină... <Ferească Dumnezeu să se repete un așa calvar!>

Încărcată de o vibrație aparte se dovedește și prefața, redactată de o preocupată față bisericească, Pr. Gheorghe Calciu-Dumitreasa (1925-2006), pe baza textului scris, inițial.

Și vă veți convinge singuri. Paginile Prefațatorului nu sunt deloc un „nevrednic cuvânt înainte la o carte de mare și sfântă vrednicie”, ci dimpotrivă, o revărsare de tunet, din împărăția îngerilor întru slava foștilor confrați de suferință, cu oasele zdrobite, ce odihnesc, de zeci de ani, în anonim, în gropi comune.

Întoarcerea la Hristos este „o adevărată odisee a spiritului, o introspecție abisală făcută cu umilință și finețe, pe care numai un om trecut prin chinurile iadului și ieșit curat pe malul înalt al sfințirii le-a putut primi de la îngerul care l-a vegheat pe calea încercărilor”

PreaBunul Dumnezeu a dorit aceasta. Ca unii dintre cei care s-au confruntat cu iadul pământesc să recalce pe pământul acesta sfințit de mădularile sfărtecate ale înaintașilor, pentru a avea forța să povestească cum arată și-acel tărâm.

Întoarcerea la Hristos este o carte a mărturisitorilor, o carte-testament. Mare bucurie că mărturisitorul Ioan Ianolide a supraviețuit și a

reușit să reînvie cele mai dure momente ale detenției, pentru a ajunge până la noi. Vie și neprihănită mărturie. Întru înțeleptire!

Să ne întrebăm...<cum a fost posibil ca Ioan Ianolide, proaspăt eliberat din închisoare [1941-1964, „chinuit și batjocorit”, atât de dictatura antonesciană, cât și de cea comunistă], urmărit non-stop de securitate, să poată să-și rememoreze anii cumplitei detenții?!> Și... <Cum a fost posibil să le pitulească atât de bine și să ajungă până la noi?!>

Ei bine, angajat ca muncitor într-o „cooperativă meșteșugărească de obiecte de artizanat, el a confecționat trei lămpi de cameră cu picior, având ca suport cutii paralelipipedice de lemn, decorate cu ornamente din material plastic. În aceste cutii de lemn a introdus alte cutii mai mici, de tablă, în care au stat ascunse manuscrisele până la moartea lui (5.02.1986)”.

Manuscrisele au călătorit în Occident, iar după '89, readuse în țară. Și, conform voinței sale testamentare, „călugării [de la Mănăstirea Diaconăști] vor fi cei mai îndreptății să se pronunțe asupra acestui document”.

Evident, din 1964, deși în mijlocul alor săi, Ioan Ianolide rămâne „încarcerat” în sine însuși. Privirile reci ale celor din jur conservă și mai mult dureroasele urme, anii de izolare în celulă, „flămând și gol”, „distrofiat din cauza subnutriției”.

După orele de muncă, gândurile, toată ființa sa vibra înspre acel crâncen trecut. Și cum avea să-și mângâie rănile decât așternând pe hârtie experiențele sale și ale tovarășilor săi de suferință?!

Și fără să-și fi propus aceasta, manuscrisele sale devin o cronică a Aiudului, descrieri sângerând peste ani („Mica noastră comunitate era o școală a desăvârșirii”)

Inevitabil, sunt conturate și portrete de trădători, precum cel al maiorului Magistrat, „exemplar” uman, care s-a „remarcat în fața superiorilor săi prin servilism și prin abilitatea cu care ticluia procesele”. Concomitent, câteva „exemplare” de „temnicipi”, „proști, răi, incuți, opaci”, sau de „directori” – ipociți etc.

Dominanta memorialului este figura lui Valeriu Gafencu, așa cum l-a cunoscut: „înalt, frumos, cu ochi adânci, albaștri ca cerul”, în floarea tinereții. Se ruga mult. Adesea cădea cu

fața la pământ și plângea cerând mila, ajutorul și luminarea cerească...

Autorul oferă detalii extrem de utile pentru prezumtivii cercetători care ar putea fi interesați, investigând, în arhive, asupra celor mai cumplite închisori din țară (cu trimiteri, la concret): studenții – la Pitești, elevii – la Târgșor, muncitorii – la Gherla, intelectualii – la Aiud, Galați, Râmnicu-Sărat și Sighetul Marmăției. Deopotrivă, „Canalul morții” Dunăre-Marea Neagră. Cu toții, chinuți, maltratați, amenințați, jigniți, umiliți, intimidați – și torturați, demențial, sub formula... „chiar de ați fi de fier, tot veți fi înmuiți!”

Deloc surprinzătoare ne transpar mini-capitolele care vizează: **Biserica în comunism, Despre rugăciune, File de Pateric** sau „**Dialoguri**” cu Valeriu Gafencu (într-un spațiu generos).

Toate exemplele oferite de memorialist se doresc acte de smerenie adresate din partea lui Valeriu Gafencu. Glăsurile sale, parcă desprinse dintr-un **Pateric**, îndemnau întotdeauna spre ascultare și răbdare: „Eu socot că este bine așa cum veți hotărî voi. Dacă nu putem să trăim frățeste în această mare suferință, cum putem aștepta ca oamenii să împartă cu dreptate și dragoste bogățiile întregului pământ? Dacă aici nu putem fi buni, cum vom putea fi buni când vom fi puternici și liberi?”

Inima sângerează, citind despre supliciuul „reeducării”, „curățirea creierului – bucățică cu bucățică!”; despre arestările masive din 1958 („cinci luni în beci cu Petre Țuța”), despre supraîncărcarea temnițelor în anul 1964 și alte forme de supliciu aplicate „dușmanilor poporului”. În acei ani cumpliți, nici fondatorul comunismului din România, [Ioan] Flu(i)eraș [1882-7 iunie 1953], „om bătrân și cuminte”, nu a scăpat de maltratări înfiorătoare, fiind ucis în chinuri groaznice.

Ne putem imagina cum putea arăta un deținut în stare de „fericire? Adică, ajuns la „maturitatea duhovnicească”. Un anume Valeriu, suferea de caverne la plămâni, în plus, cu dureri reumatice în tot corpul, nu mai putea sta nici lungit în pat. Ședea rezemat la marginea patului, cu capul lăsat în piept. Tusea îl epuiza, se congestiona și adesea scuipa sânge. „Zâmbea și prin somn. Somnul lui se contopea cu starea de

veghe... rugăciunea lui continua și în somn, și asta îi dădea pe chip o strălucire bine-plăcută care se răspândea și în jur”.

Emoționantă este și întâmplarea cu „pernița” lui Valeriu care ne amintește de o întâmplare din **Patericul egiptean**, despre „strugurii lui Ava Macarie Alexandrinul”.

Mărturisirea despre „spovedaniile” lui Valeriu Gafencu s-ar putea răsfrânge asupra-ne, luminându-ne. Ei bine, fostul său duhovnic își amintește că Valeriu nu „mărturisea” păcate, ci „trăiri”, „unele mai înalte ca altele”, smerindu-se cu asprime. Dorea ca în ființa sa să nu se mai contureze nicio „îndoială”. „Rugăciunea lui era un suspin necurmat, o dorire nestinsă, o neîncetată unire cu Hristos”.

În beciurile securității din Târgu-Ocna a suferit și pastorul evreu Richard Wurmbrand. Și foarte important de relevant, demnitatea sa în fața acuzelor formulate de rabinul-șef Șafran, anume, că evreii sunt „prigoniți” de creștinii români. Se întâmpla în 1946, în cadrul unei conferințe a confesiunilor din România (Capitolul „Mărturisirea”). Deși atitudinea fostului deținut se va fi schimbat ulterior, nu se poate uita demnitatea într-un anumit context istoric.

Parcurs această carte, mic îndreptar despre iubire creștină, înțelegând, într-un final, miezul premonitoriu al unei afirmații de neuitat: „Ateismul va fi învins, dar să fiți atenți cu ce va fi înlocuit!” („Să duceți duhul mai departe!”). Era 18 februarie 1952.

Peste două sute patruzeci de pagini sunt presărate cu lacrimi de suferință. Nu pentru sine, ci pentru confrății săi. Va cunoaște Ioan Ianolide liniștea mult dorită? Dimpotrivă, va primi, generos, în piept, o „ultimă lovitură”. Singur. Părăsit de toți. „M-am înconvoiat și am izbucnit într-un plâns înfundat, care nu se va sfârși niciodată în sufletul meu”. Anii se derulează lent, mângâind trecutul.

Prezentul lui 1980, spre exemplu, încrusta „o lume plămădită rău și dospită acru; teama plutea peste suflete, în aer, în natură, până în soare”.

Dacă ar fi să îl credem pe Michel Butor, scenele de groază evocate de Ioan Ianolide par a ne însoți, în fundal, cu pasaje din acordurile răzvrătitoare ale muzicii lui Richard Wagner, suprapuse de proiecții vizuale impresionante.

Să recunoaștem, traiectul vieții românilor care au cunoscut ororile detenției politice seamănă cu un roman SF, cu flexiuni de un dramatism atroce.

ZENOVIE CÂRLUGEA
EMINESCU – POLONIA - ANTOLOGIE
ROMÂNNO-POLONĂ ȘI STUDIU SEMNATE
DE NICOLAE MAREȘ

(e-Literatura, București, 2022, 500 p.)

Diplomatul de carieră **NICOLAE MAREȘ** (n. 18 aprilie 1938, Măgurele-Prahova), doctor în științe umaniste, scriitor, publicist și traducător, este unul din cei mai străluciți polonologi din cultura română de azi. Autor a sute și sute de articole în presa română și străină și cărți pe varii teme (diplomație, cultură, istorie, spiritualitate), dl Nicolae Mareș a tradus din literatura poloneză autori de seamă: Henryk Sienkiewicz, Stanislaw Wyspiński, Jerzy Szaniawski, Tadeusz Rozewicz, Karol Wojtyła, Zenon Kosidowski, Stanisław Jerzy Lec, Wisława Szymborska, Adam Mickiewicz, Aleksander Omiljanowicz, Jerzy Edigey, Aleksander Nawrocki și mulți alții. De asemenea, autor al unor lucrări monografice și de referință consacrate Poloniei și relațiilor bilaterale româno-polone (Papei Ioan Paul al II-lea, Mareșalului Józef Piłsudski, artistului S. Wyspiański), dl N. Mareș a publicat mai multe antologii de lirică poloneză și „primitivă”, comentate, selectate, prefațate și adnotate. A făcut zeci de traduceri din literatura clasică și contemporană poloneză, a semnat în jur de 70 de cărți, apărute într-un tiraj de aproape cca două milioane de exemplare. Pentru lucrarea „Sfântul Ioan Paul cel Mare”, - dar și pentru altele axate pe receptarea Suveranului Pontif în România („Ioan Paul al II-lea, Papa pentru mileniul al III-lea”, 2000, 2001; „Receptarea Papei Ioan Paul al II-lea în România”, 2004; „Ioan Paul al II-lea – un Papă Sfânt”, 2009), venerabilul Pontif, Papa Francisc i-a decernat autorului, în august 2015, una dintre cele mai importante distincții conferite de Vatican: *Pro Ecclesia et Pontifice* – ordin instituit de Papa Leon al XIII-lea în 1888. Să amintim că poetul Karol Wojtyła, Suveranul Pontif de fericită amintire, Sfântul Ioan Paul al II-

lea, a recitat „Ruga” lui Eminescu în limba română în Piața San Pietro din Cetatea Eternă, difuzând lumii întregi, *Urbi et Orbi*, mesajul spiritualității românești la zi de mare sărbătoare. Petrecând mulți ani cu misiuni diplomatice în capitala de pe Vistula, domnia sa s-a dovedit un cercetător de mare probitate al tradițiilor culturale poloneze, precum și al relațiilor dintre România și Polonia. L-am cunoscut în cadrul unor succesive ediții ale Festivalului Internațional „Lucian Blaga” de la Sebeș și Lančrăm, cu prilejul lansării unor „documentare Blaga” la care a trudit ca un om dedicat cercetării de arhivă: „Lucian Blaga – diplomat la Varșovia” (2011, 2012), „Lucian Blaga – epistolarul de la Academia Română” (2012), „*Lucian Blaga – traducător, traductolog*” (*eLiteratura*, 2020, cu o *Postfață* de Zenovie Cârługea, 326 p., lucrări ce luminează multe aspecte din viața și opera marelui poet, el însuși „în serviciul diplomației”, cum scria, vreme de nu mai puțin de 13 ani la Legațiile României de la Praga, Berna, Viena, din nou Berna, apoi ministru extraordinar și plenipotențiar la Lisabona. ...

Interesul acordat polonologiei, de aproape o jumătate de secol, face din dl **Nicolae Mareș** un reper în acest domeniu, și nimeni nu ar fi putut aduce din arhivele străine atât material necesar mai bune înțelegeri a relațiilor avute în timp dintre România și Polonia.

Colaborator și redactor al revistei „Portal-MĂIASTRA”, dl Nicolae Mareș s-a dovedit de-a lungul anilor atașat cauzei noastre culturale, încredințându-ne materiale de valoare, multe chiar inedite privind probleme de literatură și istorie, de cultură și spiritualitate. Îi mulțumim pentru prietenia de mare seriozitate, dar mai ales pentru impresionanta putere de muncă grație căreia duce mai departe interesante proiecte editoriale, fiind prezent în aproape toată presa culturală și literară, de la „România literară”, „Luceafărul” și „Viața românească”, la „Contemporanul”, „Steaua”, „Tribuna”, „Familia”, „Convorbiri literare”, „Dacia literară”, „Vatra”, „Ramuri”, „Polonus” etc., dar și în «boardul» publicațiilor *Economistul*, *Diplomat Club* și *Portal Măiastra*.

Destinul face ca însuși dl Nicole Mareș să lucreze, în urmă cu zeci de ani, la Ambasada României de la Varșovia (prim-colaborator al mai multor șefi de misiune în capitala de pe Vistula) și, urmare a acestui atașament multicultural, domnia sa a scris cărți importante dedicate Poloniei și culturii poloneze (artiști plastici, scriitori, muzicieni). Amintim doar: „Varșovia” (1972), „Dictionar polon-român” (1981), „România – Polonia. Relații diplomatice” (2003), „Încă Polonia ...” (2008), „Ioan Paul al II-lea – un Papă Sfânt” (2009), „Alianța româno-polonă – Între destrămare și solidaritate, 1938-1939” (2010), „Raporturi româno-polone de-a lungul secolelor” (2013), „Józef Piłsudski, monografie” (2015), „Centenar România - Polonia. Istorie – Diplomatie” (Ed. Fundația România de Măine, București, 2019, 248 p.) ș.a. „Recenta lucrare EMINESCU – POLONIA / POLONEZII – EMINESCU” (e-Literatura, București, 2022, 500 p.) reprezintă ediția a II-a a studiului „Mihai Eminescu în limba polonă. Studiu și antologie română-polonă” (2018, 462 p), având în vedere o eventuală „transpunere în limba lui Mickiewicz” a noului demers comparatist și istoric-literar, într-o mai bună cunoaștere a poetului nostru național, „un portdrapel al culturii românești”) în spațiul culturii poloneze. „Lucrarea am conceput-o sub forma tripticului menționat în titlu (*Eminescu-Polonia-Eminescu*) pentru a releva în partea a II-a participarea și calitatea transpunerilor creatorilor polonezi la cunoașterea marelui poet român. Lucrarea constituie, totodată, un omagiu de suflet și conștiință pe care autorul, ca scriitor, istoric literar, comparatist și traducător, îl aduce celor douăzeci de confrăți polonezi care l-au transpus, fiecare după priceperea și harul lui, pe Eminescu în limba poloneză. E vorba de o acțiune susținută, începând din anii 1930 până în 1989, „odată cu ultima sa apariție în marea Antologie de poezie românească, apărută la editura PIW din Varșovia, datorită scriitoarei și traducătoarei poloneze, Danuta Bieńkowska.” (696 p.). Dată după care, scrie dl Mareș, „personalitatea lui Eminescu a dispărut de pe firmamentul vistulan, numele său devenind numai istorie la Varșovia”, adică nemitraducându-se nimic. Cartea de față este într-un fel dedicată „și comunității polonezilor din România, care ar

trebui să îl studieze cu mai mult sârg, având la dispoziție pentru prima dată prezentarea succintă și editarea bilingvă a poemelor sale, cu raportări evidente la istoria și cultura poloneză”. De asemenea, transpusă în limba poloneză, lucrarea ar putea constitui totodată „o pildă demnă de urmat și de către cele cealalte 19 comunități etnice din țara noastră”, toate având reprezentare parlamentară, „lucru unic în lume” – „temă demnă de reflecție și de preocupare în viitorul apropiat, dacă mai știm ce înseamnă principiul reciprocității”, scrie fostul diplomat, autorul N. Mareș.

În prefața la ediția întâi, „Un captivant spectacol intelectual”, reprodusă acum la pp. 10-12, criticul literar Alex Ștefănescu aprecia că „Printre aceste realizări remarcabile se numără și volumul *Eminescu – universal. Receptarea personalității și a creației poetice în limba polonă. Studiu și antologie lirică bilingvă*. În premieră în cultura română, Nicolae Mareș face cunoscute preocupările marelui poet pentru cunoașterea istoriei Poloniei.” Bazându-se pe o „impresionantă documentație, dar și pe o viziune proprie asupra destinului istoric al poporului polon”, dl Mareș „a examinat însemnările lui Eminescu despre Polonia din perioada studiilor sale succesive la Viena și la Berlin, folosindu-se de ediția anastatică a manuscriselor eminesciene realizată de Academia Română”. Menționând câteva aspecte din istoria Poloniei, „adunate, sistematizate și interpretate de Eminescu” (despre domnitorul Cazimir, despre sfânta Hedwiga/Jadwiga, fiica lui Ludovic cel Mare și soția Marelui Duce de Lituania Jagiello, până la moarte considerată rege și canonizată în anul 1997 de papa Ioan Paul al II-lea, apoi comparația romanticilor de geniu Eminescu – Chopin, precum și reprezentarea poetului român în creația graficienilor Leonard Salmen și Witold Rola Piekarski, ultimul dascăl la Tg-Jiu în epoca interbelică ș.a.), prefațatorul („om care s-a ocupat de Eminescu mulți ani din viața lui”) ne încredințează că „a găsit în cartea lui Nicolae Mareș uimitoare, neașteptate noutăți despre Eminescu.”

Pe lângă subiectele reținute de prefațator, am mai aminti capitolul VI, „Iorga despre Eminescu în context istorico-literar polonez”, valorificând un text olograf inedit, apoi considerațiile privind

„Debutul liric al lui Eminescu în limba polonă sau despre Rugăciunea unui dac” ori „*Împărat și proletar* în limba polonă” (V), de prin 1932, 1933 și 1937, niciun alt poet polonez nemiîncumetându-se, vreme de aproape 90 de ani, să-l concureze pe Emil Zegadłowicz. Rețin atenția și alte studii precum „Dobrowolski și Eminescu” (VII), „Eminescu și Skibowski în ambianța Curții Regale” (IX), „Kazimiera Hłakowiczówna și Eminescu” (X), „Sfântul Ioan Paul al II-lea cel Mare și Eminescu” (XI).

Partea a II-a o „Antologie de poezii eminesciene traduse în polonă” (manuscrisele în facsimil ale traducătorilor fiind primite de la Biblioteca din Poznań). Să amintim textele româno-polone, dispuse, acronologic, în paralel, 43 de toate, antume și postume, de la „Rugăciunea unui dac”, „Odă, în metru antic”, „Împărat și proletar”, la „Doina”, „Luceafărul” și „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”... Traducerile aparțin, desigur, celor douăzeci de literați polonezi care, vreme de 90 de ani, s-au străduit să transpună „cu sânge și dăruire”, în grai polon, în limba lui Mickiewicz, Słowacki sau Norwid, „lirica Eminescului” nostru, „opusul poetic eminescian”, către aceștia îndreptându-și autorul „recunoștința noastră și a tuturor confrăților români”.

Lucrarea dlui Nicolae Mareș presupune o muncă asiduă, o informare punctuală privind traducerile respective, drept care se cuvinte să exemplificăm cu propriile considerații ale acestuia unele aspecte ale traducerilor în poloneză.

Ne oprim la cazul traducătoarei Ludmiła Marjańska (1923-2005), poetă poloneză, care s-a confruntat cu dificultățile traducerii „Luceafărului”, așa cum altădată făcuseră Emil Zegadłowicz (autorul transunerii poemului *Împărat și proletar*, 1932), Włodzimierz Lewik sau Adam Weimsberg, traducătorii cei „Glossei”, evitând transpunerea „Luceafărului” precum nici marea traducătoare de la Poznań, Kazimiera Hłakowiczówna.

La îndemmurile dlui Nicolae Mareș precum și la rugămințile făcute de Danuta Bieńkowska (traducătoarea exegezei călinesciene în polonă „Eminescu, poetul și viața sa”), distinsa „ambasadoare” a literelor românești în Polonia în secolul trecut, a prieteniei care o lega de traducătoare, în jurul anului 1980, Ludmiła Marjańska începe traducerea poemului filosofic

„Luceafărul”, a celor 98 de catrene, sub titlul „Hyperion”. „Citindu-i traducerea – apreciază dl Mareș - se poate remarca cu ușurință că poeta poloneză a redat cu mare talent interfața dintre cele două planuri, terestru și cosmic, care se află în original, respectând aidoma structura compozițională. Ca și în celelalte limbi în care Luceafărul a fost tradus: germană, italiană, franceză, engleză, Ludmiła Marjańska redă în linii mari ritmul și rima originalului, iar nu în ultimul rând a asigurat muzicalitatea poemului, atât cât o limbă consonantică slavă i-a permis. Iată câteva exemple de respectare strictă a rimei încrucișate: 1-3; 2-4.

A fost odată ca-n povești,
A fost ca niciodată,
Din rude mari împărătești,
O prea frumoasă fată.
*Jak baśń opowieść się zaczyna,
Słyszana gdzieś za młodu:
Prześlizczna była raz dziewczyna
I z królewskiego rodu.*

Pentru a ajunge la forma de mai sus, Ludmiła Marjańska pleacă, în limba polonă, de la următoarea formă prozodică: *Povestea începe ca-n basmul /Cu a fost odată ca niciodată/Din rude mari împărătești/ Fost-a o prea frumoasă fată.*

Așadar, structura care nu se îndepărtează prea mult de originalul eminescian este continuată consecvent și în catrenele următoare.

Și era una la părinti
Și mândră-n toate cele,
Cum e Fecioara între sfinți
Și luna între stele.
*Jedyna córka przy rodzicach,
Którzy się nią wesela,
Jako wśród świętych jest Dziewica,
Jak księżyc wśród gwiazd wielu.*
Și așa mai departe mesajul poetic eminescian se încheagă într-o poezie ce amintește de clasicii romantici polonezi. Iată finalul poemului:
Trăind în cercul vostru strâmt
Norocul vă petrece,
Ci eu în lumea mea mă simt
Nemuritor și rece.
*Będziecie wewnątrz ciasnych
Cieszyć się szczęściem zmiennym,
Gdy ja w bezkresnym świecie trwam
Chłodny i nieśmiertelny.*

Aici, Ludmiła Marjańska sacrifică parțial muzicalitatea rimelor, păstrând ritmul pentru a reda cât mai fidel sintagma nemuritor și rece. Astfel, rimele date de cuvintele: *zmiennny-bezkresny nieśmiertelny* – acoperă eficient golul apărut în ceea ce privește cursivitatea melodică. La fel cum, apariția poemului în limba polonă este acoperită de acest *novum* fericit, rod al muncii a două mari Doamne: Bienkowska și Marjańska.” (v. Nicolae Mareș, „Luceafărul” în limba polonă – un *novum* fericit, în „România literară”, nr. 25/2020).

Partea a III-a a studiului, începe cu o „Cronologie” Eminescu, continuă cu succint grupaj de „Reflexii și gânduri despre Eminescu – recunoaștere universală”, încheindu-se cu secțiunea „Receptarea primei ediții a studiului”, în care întâlnim texte scrise de Alex Ștefănescu, Elena Trifan, Tudor Nedelcea, Ion Filipciuc...

În totul, noua ediție, îmbogățită și îmbunătățită sub multe aspecte, este o lucrare reprezentativă de „eminescologie” în sensul pătrunderii în cultura poloneză a primelor traduceri și date despre marele nostru poet romantic, în urmă cu aproape un secol, fapt comentat cu acribie și temeinică documentare istorico-literară de dl N. Mareș: „Am identificat pe cei 20 de literați polonezi care au transpus cu sânge, alții cu har, opusul poetic eminescian. La adresa acestora se îndreaptă recunoștința noastră și a tuturor confrăților români.”

Utilă și pentru tineretul studios din unele unități școlare și facultăți, ca și pentru iubitorii culturii poloneze de la noi și de către toți cei interesați de acest dialog al culturilor română și poloneză, lucrarea „Eminescu – Polonia. Polonezii – Eminescu” este oglinda vie a felului în care marele nostru poet constituie, de aproape un secol, un eminent și dificil efort de transpunere și cunoaștere a unui segment de literatură de sorginte latină într-o mare cultură de limbă slavă. În Europa zilelor noastre, între culturile latine și slave ar trebui să existe mai multe oportunități și reciprocități, mai mult „ecumenism” cultural, - fapt ce implică, desigur, și un anumit palier al diplomației culturale, deocamdată în stare de „somniațență” ori aflată sub alte interese! - ceea ce lucrarea dlui N. Mareș (și nu numai aceasta) vine să susțină cu prisosință și autentic profesionalism.

ELENA BUICĂ-BUNI (Canada)

IMPRESII DIN „GRĂDINA RAIULUI”

MOTTO:

„Sânguința este unul din fructele cele mai plăcute ale Grădinii Dragostei.”
(Iacob Paronian)

Ispititorul nume, „Grădina Raiului”, a fost atribuit unui spațiu de frumuseți aflat mai mult în devenire, după ce se vor face mari și multe lucrări de-a lungul următorului deceniu, conform unui plan de desfășurare întocmit cu multă chibzuință.

Geografia acestui loc îl fixează în comuna Cervenian din județul Teleorman, în bătătura casei din străbuni, moștenită de familia medicului Nicolae Bulumac, acum aflat la pensie. Îmi place acest termen – bătătură – cu înțelesul de ogradă, așa cum este folosit și astăzi de țărani locului în care am copilărit. E drept, aici e vorba de o bătătură cam largă, desfășurată pe câteva hectare, chiar dacă sunt intercalate și câteva locuri care au alți proprietari. Aceste spații sunt străbătute cu mare ușurință în lung și-n lat și cu multă vioiciune de călcăiele sfârâind ale domnului doctor Nicolae Bulumac, aflat acum la cei 70 de ani, de curând bătuți pe muchie, dar rămas un spirit viu al locului, în preajma căruia simți că vibrează o energie creatoare.

Acum, având preocupări în domeniul medicinei specifice vârstei sale, geriatria, având și unele înlesniri prin schimb de experiență cu fiica sa, medic la Institutul de geriatrie, „Ana Aslan”, neastâmpărul cuibărit adânc în ființa sa l-a îndemnat ca o parte din domeniul pe care-l stăpânește să îl dedice construirii unui centru de retragere și odihnă în care să-și ducă zilele bătrâneților cât mai plăcut, în tovărășie cu cei de o vârstă apropiată. L-a numit, frumos și

promițător, „Centru rezidențial de spiritualitate creștină pentru persoane singure”.

De pe acum, sunt multe zone din acest domeniu de o aleasă frumusețe care îți oferă câte un stop-cadru. Te încântă prin farmecul lor bolțile de viță de vie. Îți desfată ochiul și sufletul câteva alei care poartă nume ale personalităților românești. O alee încărcată de romantism, amintește de visarea genialului nostru poet, Mihai Eminescu și, firesc, aleea te întâmpină cu o tăbliță cu numele său. Altă alee poartă numele interpretei fără egal a cântecelor noastre populare, clocotitoarea și plină de talent, Maria Tănase. Alte alei, în curs de înfrumusețare, îți rămân în minte ca o plăcută promisiune.

În altă parte a spațiului, încă în așteptarea construcțiilor, doarme în planuri bine încheiate, un muzeu care să amintească de viața strămoșilor acestor locuri. Prin preajmă, aproape că se zărește un bordei în devenire, locuința săteanului sărman de odinioară.

Privind toate acestea și încă altele ce-și așteaptă întruchiparea, gândul te poate duce la lumea copilăriei viitorilor locatari, dar în ansamblu, ușor conturat, se reflectă și timpul zilelor în care aceștia și-au desfășurat viața. Modernitatea nu poate lipsi, mai ales din nevoi practice, precum tehnologia, care a înlocuit utilitățile necesare.

Mai la marginea terenului, la locul convenit, nu departe de biserica satului, așteaptă terenul destinat celor care își vor închide ochii în aceste locuri. În planurile alcătuite, locul de veci va fi o variantă plăcută a Cimitirului Vesel din Săpânța, pentru că viața trebuie să fie luminoasă până la stingerea ei, la fel și amintirea celor duși în zărilor albastre. Mergând pe firul evenimentelor, gândul te duce la faptul că aici poți privi eternitatea direct în ochi.

„Nu avem altă cale, ne spune doctorul Nicolae Bulumac, nimeni nu poate ocoli trecerea în alte dimensiuni ale existenței, acolo unde timpul și spațiu nu există. Dar, cât încă mai avem aici timp și spațiu, trebuie să le dăm valoarea cuvenită și după puterile noastre”. Trăind cu toții o stare de nestăvilită urgență, îl admirăm pe doctorul Nicolae Bulumac pentru felul cum își trăiește timpul în ritmul impus de propria sa voință. Și vorbind despre ritmul nostru de viață, nu de puține ori ascult cu înfiorare tumultul

apelor timpului prăvălindu-se fără îndurare, și înfrigurată întorc foaia pe fața cealaltă privind la acei oameni care, indiferent de vârstă, nu renunță la lupta pentru acea stare de grație numită fericirea personală, dar și a altor semeni și nici la lupta pentru a depăși propriile condiții, chiar dacă orizontul de așteptare este îndelungat. Și firesc se naște întrebarea, la un asemenea volum de muncă, cum poți să faci față? Răspunsul îți vine pe îndelete. Pe deoparte, răbdarea, voința, supravegherea neîntreruptă și fermitatea sunt arme de neînvinge cu care operează doctorul Nicolae Bulumac. E o lupta cu sine în care nu lasă să se strecoare neprevăzutul, neliniștea sau umbra îndoii. Pe altă parte, mai este încă ceva. Într-o țară ca a noastră, în care multe valori au fost nemilos răsturnate, te poți bucura să constăți că sunt și mulți oameni aflați înafara viiturilor, cei care duc România mai departe, și care formează nădejdea împlinirii neamului nostru. Pe acești oameni minunați i-am întâlnit acolo robotind sârguincios, fiecare la rostul lui, unii la fermă, alții la construcții, femeile la pregătit mâncarea, etc. Cine sunt acești oameni? Cei mai mulți sunt săteni. „Am venit să dau o mână de ajutor domnului doctor că și dumnealui m-a ajutat să ies din boală când nu am avut niciun ban, și la dumnealui îmi e nădejdea și în viitor. E bine când putem să ne ajutăm unii pe alții”. Cuvintele rostite de Geta Fulga le citeam pe fețele mai multor persoane, deși fiecare din ei avea o poveste a vieții aparte. Adina Goran, o asistentă a cărei pregătire îți lasă impresia de desăvârșire, se simțea îndatorată domnului doctor care i-a pus bazele carierei, pentru că el a format-o și i-a asigurat această profesie pe care o practică cu plăcere și cu multă îndemânare. Asemenea ei era și Viorica Lazăr și încă multe alte persoane, toate purtând pe față bucuria vieții prin împlinire. Despre aceste persoane și dăruirea cu care lucrează, mi-a vorbit cu toată căldura inimii și Constantin Drăghici, implicat și el cu toată ființa sa.

Din universul uman care-i stă în preajmă, locul important îl ocupă soția sa, înțeleapta doamnă Rodica Bulumac, oferindu-i înțelegerea necesară și uneori suplinindu-i unele obligații în cadrul familiei, ceea ce nu-i ușor lucru.

Fiecare soție dorește ca în perioada senectuții să trăiască alături de soțul ei zile mai

liniștite, să-și împlinească acele dorințe lăsate pentru când „va fi mai mult timp”, să citească toate cărțile care așteaptă răbdătoare în bibliotecă, să călătorească după pofta inimii... și câte și mai câte vise neîmplinite nu bat la poarta acestei etape de viață.

Dar peste toate și nu în ultimul rând îți pui întrebarea, cu ce bani urmează să se realizeze acest „imperiu” al zilelor aflate la poarta înserării? Până acum, numai și numai din pensia de medic și muncă voluntară, mi-a venit răspunsul. E o îndrăzneală de a înfrunta viața care ne amintește de sublimul nebun, Don Quijote, al lui Cervantes. Dar dacă stăm să judecăm bine, lumea a evoluat împinsă de acești frumoși nebuni, nonconformiștii, trăsniiții noștri dragi. Și dacă ne privim drept în ochi, fiecare ne regăsim, într-un fel sau altul, în eroul lui Cervantes. Și mai este ceva deosebit de important. Prin această lucrare ieșită din comun, doctorul Nicolae Bulumac ne amintește un adevăr fundamental: când omul construiește ceva, când pune piatră pe piatră, atunci pune și un mesaj pentru urmași și pune și Dumnezeu umărul.

— Nu-ți ajunge pensia ta, de unde alți bani? l-am întrebat eu.

— Nu mă lasă Dumnezeu, cred în puterea Lui și de undeva, nu știu de unde, îmi va veni și ajutor, am răbdare, planul meu e pe zece ani!

Avea atâta înflăcărare în voce încât, dacă aș fi avut posibilitate, pe dată i-aș fi venit în sprijin material.

Te închini cu plecăciune privind optimismul, dragostea de muncă, perseverența, chibzuința, aceste valori care au stat la temelia neamului nostru, valori prin care a dăinuit din timpuri imemorabile pe aceste plaiuri supranumite „Grădina Maicii Domnului”.

Acestor planuri ample, îndrăznețe, încărcate de frumusețe și cu multă încredere în izbânda lor, eu nu le pot cuprinde printre aceste rânduri. Las la dispoziția fiecărui cititor să dea curs fanteziei, pentru că orice gând de bine, se potrivește în frumusețe cu visul doctorului Nicolae Bulumac.

Șansa de a vedea cu ochii mei această Grădină a Raiului terminată, la vârsta pe care o am, e mai probabil să o privesc din înaltul zărilor albastre, dar sigur este că și de acolo o voi privi cu dragoste și prețuire.

Ben TODICĂ (Australia)

Recenzia filmului „FLORENȚA BANATULUI”

Câtă măreție și explozie de entuziasm în înălțarea camerei de filmat deasupra unui superb oraș în filmul marelui, generos și smerit regizor **Vasile Bogdan** în colaborare cu partenerul său, tânărul **Grațian Găldău**. Să nu uităm că Vasile Bogdan e și un renumit scriitor, lucru foarte important pentru un bun cineast pentru a reuși să dezvolte o măsură esențială și chibzuită în a nu da mai mult decât strictul necesar spectatorului. Doar astfel, vizionarea filmului devine o plăcută călătorie narativă. Pe parcursul derulării firului documentar, spectatorul este luat de mână, purtat cu îndemânare, introdus într-o poveste admirabilă și ridicat în slăvi prin imagini surprinzătoare, montate inteligent și cu abilitate divină. Îl provoacă pe spectator să-și întindă aripile și cu ardoare să se lase purtat într-un zbor înălțător.

Nu am văzut Lugojul, deși în tinerețe multe din colegile mele de școală generală au studiat la Liceul Pedagogic de fete și chiar am avut acolo o prietenă, fermecătoare adolescentă. Tema filmului mi-a trezit interesul de a cunoaște orașul. Îl credeam un mic centru cultural, însă acum din primele imagini m-am trezit într-un oraș medieval cu o arhitectură deosebită care îmbină trecutul cu prezentul modern.

Realizatorii au pornit la drum cu un scenariu bine pus la punct, conturat cu profesionalism. Au ales cele mai impresionante unghiuri de filmare, folosind cu dexteritate Dron scenele au curs precum paginile unui roman DOX bine scris. Țintele arhitecturale, adevărate metafore, conturează autentic povestea. Arhitectura unui film documentar necesită ani buni de practică și un simțământ pe care îl câștigă doar prin experiență îndelungată. Vasile Bogdan le are, le împletește în mod firesc cu un fler aparte. Am vizionat multe filme realizate de domnia sa la Radio Televiziunea Română din Timișoara. Unghiurile camerei sale înalte sau joase devin sugestive, „așa se face un film ar fi zis John Ford” iar o mișcare lină a camerei asemenea unui nor în plutire te poartă în jurul Bisericilor (zece la număr), a unor edificii și sedii de instituții și a vieții multiculturale a orașului care îți încântă

privirea cu minunatele geometrii ale străzilor și arhitecturii clădirilor și a orașului în toată plenitudinea sa. O îmbinare de vechi și nou. Oameni, eroi și fapte toate legate și înmănunchate, truncate ingenios în film. Pelicula curge alunecând precum coșitele bălaie ale unei fetișcane, împletite cu panglici colorate - imagini, muzică, narație, dialoguri, secvențe reunite cu date istorice culese din documente de arhivă dau o mireasmă aparte filmului. Aproape legendară, prezența acestora incită privirea, auzul și sufletul. Întâlnim numeroase nume de oameni de vază ai locului, pe care naratorul îi interviuează și astfel simțim cum ne crește mândria de român, mândria de neam. Conștiința. Și sentimentul de iubire pentru acest popor, locuitor al Banatului.

Documentarul în lume, până nu demult a fost tratat ca verișorul sărac al filmului artistic de lung metraj, însă pe zi ce trece devine un format tot mai popular al audiovizualului. Tot mai mulți regizori renumiți ai Hollywood-ului, în ultima vreme au curtat documentarul ca formă mai apropiată de real. Și mă refer la Werner Herzog, Martin Scorsese, Agnès Varda, Ava DuVernay, Todd Haynes, Noah Baumbach, John Ford, Krzysztof Kieślowski, Spike Lee, Ken Loach, William Oliver Stone... menționând doar câteva nume celebre. Globalizarea realului a dus la creșterea pieței de difuzare a documentarelor în contextul postmodernismului și a postgândirii structurale de azi.

Documentarele promovează comportamentul etic și reflexele practice ale societății, legitimarea adevărului prin prezența reală în viața de zi cu zi a potențialului discurs istoric al filmului. Au menirea de a ne învăța să gândim psihologic (și cu sufletul) și să înțelegem curgerea timpului pe plan social. Astfel se depășește statusul de până acum, cel arogant și plin de sloganuri (lozinci).

Autorii îmbină stilul vechi documentar cu cel de ficțiune, vezi Ana Logojana (operetă) și elevă cântând la pian etc. sau cum spuneam în exemplul de mai sus a codiței împletite cu pânglicuțe (pânglicuțele fiind ficțiunea în film). Îmbină foarte elegant în narație vocea divinului cu cea a pământeanului, a temerarului în aflarea adevărului, alege elementul cu valoare istorică, culturală și tradițională justificându-l și impunându-l ca factor potențial democratic în

viața de azi, necesar în întărirea și certificarea modernismului civil.

Autorii nu plictisesc și nu fac abuz de informații culese de la amatori locali. Ei sunt conștienți de nivelul spectatorului. Nu-l judecă, nu-l supune, nu insistă și nu-l manipulează. Ei știu din experiență că filmul documentar este un instrument transmodern de învățatură, mișcându-se spre confort și libertate. Documentarul are un mare viitor în păstrarea identității vieții, în general, a orașului Lugoj, în cazul de față. Avem ce învăța urmărindu-i pe realizatorii și colaboratorii acestui film document în acțiune.

Lugoj, „*Florența Banatului*”.

Episodul 1: *Europa este aici!* (English subtitles). Frumos, echilibrat, persuasiv, autorii aproape doi compozitori simfonici în ale vizualului brodează poveștile cu cadre luminoase de stropi de muzică și cuvinte potrivite, ridicând sufletele spectatorilor precum un Aladin pe covorul fermecat din văzduh. Îi învăluie în dansul și interacțiunea panoramelor circulare ale orașului cu arhitectura clădirilor post medievale, construite în stilul Baroc imperial al Bisericilor Ortodoxe, cu turnuri și interioare somtuoase. Tabloul filmului este completat cu imagini ale construcțiilor catolice, evanghelice, evreiești, ale instituțiilor vechi și moderne, ale caselor românilor, germanilor, maghiarilor, sârbilor și din piesajul mirific logojan etc. Apoi introduce cu grijă vocea preotului în strană, a scriitorilor și poeților locului, folcloriști, artiști de operă, dansatori, actori, soliști, recitatori pentru a informa spectatorul curios și interesat în a afla și cunoaște mai multe amănunte despre subiectul propus spre ecranizare.

Un film bine documentat cu fotografii, manuscrite, informații audio și mărturii ale locului, personalități și muzică. O largă dinamică din spectrul muzical acoperă întreaga durată de 43 de minute și 16 secunde ale primului episod. Filmul impresionează prin claritate artistică, corectitudine și măsură a timpului, a intensității emoțiilor și a dragostei. Nu în ultimul rând, se simte cum palpita energia dăruirii participanților la realizarea acestei mici, dar sănătoase capodopere. Filmul FLORENȚA BANATULUI este un proiect finanțat de Primăria Municipiului Lugoj.

<https://www.youtube.com/watch?v=vAEbSUBsTXU>

**DIN CREAȚIILE TINERILOR CREATORI
PREMIAȚI LA FESTIVALUL - CONCURS
DE CREAȚIE LITERARĂ BOGDANIA.**

ȘERBAN COSMINA-ANDREEA

Vârsta – 19 ani

Ocupația: Studentă la Facultatea Construcții civile, industriale și agricole din București

A obținut Premiul al III-lea la Festivalul-concurs internațional de creație literară BOGDANIA, Ediția a IX-a, anul 2020, la secțiunea Eseu.

Remediu pentru suflet

În viață, de cele mai multe ori, este greu să privești lucrurile din perspective diferite, care nu îți creează un oarecare disconfort. Te-ai gândit vreodată la adevărul altora și ai încercat să îl faci și adevărul tău? În lumea în care trăim, un remediu pentru suflet trebuie să fie adevărul, nu cuvinte frumoase și dulci.. Trebuie să fie realitatea pură și fără de care nu putem trăi, căci, altfel, vom conviețui într-o minciună, iar sufletul nostru va fi transparent și intangibil pentru adevărata iubire.

O altă poartă spre a ieși din zona ta de confort este să te privești pe tine din exterior, ca și cum nu ai fi existat vreodată în acel corp. Acel corp straniu, cu imperfecțiuni, dar totuși atât de familiar. Eu, țin să vă mărturisesc, că am avut odată privilegiul de a mă uita în oglindă și de a mă vedea pentru prima dată, de a mă uita în ochii mei și de a nu-mi simți trăirile. Nu știu dacă am putut realiza asta datorită faptului că puterea mea interioară este mare sau din cauză că m-am îndepărtat atât de mult de mine, încât mă pot vedea ca pe un străin. Mă uitam la acel om din

oglinďă și îmi plăceau ochii lui, erau verzi. Mă uitam la acel om și îmi plăcea părul său, părea moale, deși nu l-am atins niciodată. Mă uitam la acel om și mi se părea frumos. Mă uitam la acel străin și parcă semăna atât de mult cu mine, deși nu mă identificam deloc în el. Am clipit și m-am privit pe mine. Ochii mei nu mai aveau aceeași sclipire, mi-am atins părul și nu era moale, mi-am pus mâinile pe față și nu mai eram frumoasă. Mi-am închis ochii și am tras aer în piept. Zâmbeam. Mi-am dat seama ce privilegiu am putut avea în acele câteva clipe în care m-am privit pe mine așa cum eram eu de fapt, nu cu toate defectele pe care mi le atribui, deși nu le am. Nu trebuie să te gândești cum te văd oamenii din jurul tău, pentru că e mai bine să fii propriul tău străin. Să te uiți la tine de parcă nu ai locuit toată viața în acel corp, de parcă vocea din capul tău nu vorbește mereu și vrei să scapi de ea. Să ieși din corpul tău poate fi cel mai trist lucru sau poate fi cel mai benefic, dat fiind faptul că în sfârșit cunoști un străin mai bine decât pe tine.

Acum că poți să te privești din exterior, ai putea să vezi și sentimentele în alt mod decât cel conceput de societate? Ai putea să păstrezi fericirea doar pentru tine? Să păstrezi acele momente de exaltare, acele momente, care, în esență, sunt intime. Sunt precum vorbele inimii, calde și spuse în șoapte, către inima altui om, care, la rândul ei, este scufundată în amor. Ai putea să vezi tragedia ca pe ceva benefic? Să te transpui în pielea unui scriitor care tânjește după inspirație, care simte că dacă nu scrie sufletul său este pustiu, se descompune și moare, pentru că da, asta este într-adevăr tragedia unui scriitor. Tragedia unui scriitor nu este atunci când nu face milioane cu opera sa, ci atunci când este nesigur pe ideile lui, când nu-și apreciază munca, când simte că până și ultimul gram de inspirație și talent l-au părăsit, l-au părăsit fix când doar pe ele le mai avea, deși în jurul său se aflau atât de mulți oameni și totuși atât de nesemnificativi. Atât de nesemnificativi ca opera lui pentru muza de la care pornește inspirația, pentru că, în esență, nu există nicio muză, ci pur și simplu se inspiră el pe sine. Nu, nu din trăirile sale se inspiră, pentru că ele, de fapt, nu există, sunt nule. Se inspiră din sine, din persoana lui, din tristețea care devenea o muză, o idolatriza și spera la ea de fiecare dată, căci doar ea îi aducea darul scrisului. Își dorea să

fie trist, pentru că în același timp era și fericit. Asta este adevărata tragedie, aceea că muza ta este tristețea însuși, aceea că o vezi mai frumoasă decât orice pe lume, deși te face să plângi. Tristețea nu este ceva rău, este, de fapt, acel impuls care scoate tot din tine, care te face să dai ce este mai bun, tristețea este cea care te ridică. Așa că nu judeca tragedia unui om, pentru că s-ar putea să nu fie o tragedie, ci o binecuvântare. Dragă omule, acum că te-ai pus în pielea altei persoane ai putea să vezi tristețea ca pe ceva bun? Să simți că tristețea este rădăcina tuturor fericirilor tale. Să fie inima de care nu poți viețui, iar fericirea să fie sufletul. Pentru că da, am văzut mulți oameni fără suflet care pot trăi, dar fără inima niciunul.

Așadar, te poți imagina acum ieșind din zona ta de confort doar zburând cu gândul? Doar uitându-te în oglindă sau poate să vezi lumea prin perspectiva altor oameni. Există riscul de a nu te mai simți mulțumit cu ceea ce erai înainte, însă acest sentiment este eclipsat de renașterea ta. Renaștere care are loc prin noua ta viziune, prin noul tău mod de a simți lucrurile, prin străinul pe care-l vezi în oglindă și prin scriitorul ce pune amprentă pe inima ta.

VORNICESCU DANIELA

Vârsta: 17 ani

Ocupația: elevă Liceu

Domiciliul: Raion Strășeni, com. Lozova,
Republica Moldova

A obținut Premiul al III-lea la Festivalul-concurs internațional de creație literară BOGDANIA, Ediția a XI-a, anul 2022, la secțiunea pentru tineri-Poezie.

O fată și o cameră foto

O fată și o cameră foto,

Așa a început.

Istoria unei fete

C-un ideal tăcut..

Era doar unul singur,

Dar unul greu de împlinit-

Vroia să prindă adevărul,

Acestei lumii de necuprins.

Întreba,

Dar nu putea descrie,

Acel ceva, numit de ea -

Adevăr.

Era îngropat adânc,

Sub scândurile umede.

Ascuns printre minciuni.

Noi suntem umbrele lui,

Blocați întru eternitate,

Într-o fotografie,

Până dincolo de moarte.

În fața ei, totul ia o formă,

Măștile cad și regretele se adună,

Adevărul iese la lumină.

Un click, și povestea asta,

S-a terminat.

Societate

Suntem creați fără a vrea,

Într-o lume pe care nu o știm.

Suntem puși să învățăm,

“Ce trebuie, ce avem nevoie”,

Nu ce ne dorim,

Ce vrem să obținem.

Închiși de către lume,

Căutăm o voce,

Vrem să fim auziți,

Ei ne pun sub tăcere,

Vrem să ascultăm,

Ei vor să surzim,

Noi vrem să rupem lanțul,

Ei vor să rămânem.

Și apoi vine întrebarea

Unde este logica,

Dacă și voi ați fost copii?

Vrând să vedeți lumea,

Căutând și răscolind.

Sunt un loc

Sunt mai mult un loc, decât o persoană,

Nu știu cum să o descriu sau să explic.

O simt în oase, când bate vântul,

Aud copacii, vorbind de la fereastră,

Sunt mai degrabă un câmp de insecte,

Sau un iaz plin cu mormoloci.

Sunt într-o bulă pe care nu o pot vedea,

Să fiu afară și să ating nisipul.

Mă pot concentra asupra lunii,

Dar continui să cad,
Cad la pământ,
Sunt doar un loc,
Sperând să vină ploaia...

SĂ CUNOAȘTEM SCRITORII!

Interviu între scriitorii: Corvin Ariciuc și Geo Călugăru

Îmi plac oamenii curioși care vor să afle cu orice preț, însetați de un plus de cunoaștere, de acea valoare adăugată, care ridică prețul, dacă ne referim la bunuri materiale sau e motivul nașterii și sporirii prețurii, dacă ne referim la oameni.

Aceasta a fost explicația datorită căreia am acceptat, fără rezerve, dorința colegului și prietenului meu Corvin Ariciuc de a-i răspunde la un set de întrebări. Așa că l-am invitat să mă ia la întrebări:

Corvin Ariciuc: Care dintre cele două vă sunt mai apropiate: jurnalistică sau noțiunea de scriitor ROMÂN cotidian?

Geo Călugăru: Victor Hugo îl numea pe scriitorul contemporan lui a fi „al veacului copil”, iar regretatul jurnalist Cristian Țopescu îl considera pe jurnalist „istoric al clipei”. Ambele arte reflectă realitățile unor timpuri, dar diferă ca modalitate de realizare și ca durată de dăinuire în timp. Jurnalistul are ca subiect „clipa, imediatul faptului de viață”, de aceea el re-dă, copiază evenimentul la care e obligat să se afle acolo unde se petrece, pe când aria de raportare la timp a scriitorului este „veacul”, pe care trebuie să-l exprime, să-i descopere tâlcurile, să ofere căi de rezolvare. De aceea, adevăratul scriitor „este al veacului copil” și ceea ce exprimă aparține eternității. Jurnalistul este un personaj interpretând rolul repartizat în partitura din piesa realității timpului său. Scriitorul nu trăiește nostalgia de a fi persoană, ci chiar este. El nu joacă un rol, ci exprimă o realitate ca persoană, ca ființă spirituală, capabilă de creație, datorită harului de la Dumnezeu, numit cel mai frecvent vocație. El, adăugând harului primit, strădania de a-l valorifica, devine personalitate. Dacă încă din

copilărie scriam „La Rovine în Câmpii / Mircea pe turci îi zdrobi”, evoluând în timp, până la treapta în care mă aflu astăzi, de jurnalist m-am apucat după 1990, ca redactor la secțiunea culturală a revistei „Pentru Patrie”.

Și, cu această precizare, cred cred că am răspuns la întrebare.

C.A.: Enumerați câteva dintre marile personalități ale României cărora ați reușit să le luați un interviu.

G.C.: Faptul că am activat în presă ca redactor angajat al revistelor M. I. „Poliția Română” (4 ani) și „Pentru Patrie” (7 ani) mi-a oferit prilejul să cunosc personalități de excepție (Solomon Marcus, Nichita Stănescu, Titus T. Stoika, Ion Gh. Arcudeanu, acad. Răzvan Teodorescu, Florin Constantiniu etc). Unora dintre aceștia am reușit să le iau interviu. Îi menționez, numind și titlul interviului: Radu Beligan – „Talentul nu este altceva decât o îndelungată răbdare.”; Dorel Vișan – „Cine nu te iubește nu te merită”; prof. univ. dr. Irinel Popescu – „Dincolo de limită”; Epure Mihai – fost ambasador la Tokio – „Un general autentic.”; scriitorul Gheorghe Băgulescu; prof. univ. dr. Ștefan Cazimir – „Despre Caragiale – dialog liber-schimbist”; Florian Gârz, scriitor – „Fascinanta lume a spionajului”; istoric literar, prof. univ. dr. Ion Rotaru – „Partea de lumină a sufletului”; Mihail Grămesu – „Popas în... fantasticul mileniului III”.

C.A. Cum era jurnalistul de ieri în comparație cu cel de azi?

G.C.: Cum să fie, dacă nu avea decât un singur și absolut stăpân, pe care era obligat să-l slujească, un fel de dirijor foarte aspru care, dacă se abătea oricât de puțin de la partitura ordonată, aceea de a fi oglindă luminoasă, deși nulitatea era la polul opus, tu, jurnalistul, erai dat afară cât ai zice pește. Se funcționa după regula: „poți să scrii ce vrei, dar să ai mare grijă ce spui sau scrii.”

Jurnalistul de azi, în aparență, pare liber, cu condiția respectării așa zisei „corectitudini politice.” Nerespectarea dorinței celor de la putere se lasă cu sancțiuni, mergând de la amenzi pentru nerespectarea unor aliniate și paragrafe de deontologie a profesiei, cu nume din ce în ce mai mari, mergând până la desființări de publicații,

posturi de televiziune etc, cu consecințe asupra celor care le fac să existe, pe care mă abțin să le comentez. O bulversare valorică ajunsă pe buza prăpastiei. Cinste celor care, cu toate riscurile, mai țin lucrurile, o parte a lor, pe linia de plutire. C.A. Cum ați defini pe Geo Călugăru ca jurnalist, scriitor, ca senior editor al unor reviste de mare impact la cititori?

G.C. Vedeți dumneavoastră, cel puțin așa vreau să cred și, nu doar dumneavoastră, dar eu chiar cred, fără rezerve, în repere gândite și stabilite cinstit de bunii și străbunii noștri și exprimate astfel: „pomul se cunoaște după roade, iar omul, după fapte.” Fostul meu șef de la revista „Pentru Patrie” afirma adeseori despre mine, reușind, cred eu, să mă definească în două cuvinte: „tăcător – făcător.” În această postură, pe lângă faptul că am coordonat timp de 38 de ani cenacluri literare, am scris și tipărit 26 de volume de autor – poezie, proză, cronici și recenzii, prefețe, câteva sute, am colaborat la mai multe reviste literare, am alcătuit monografia literar-istorică „Sfinte firi vizionare – Poeții eroi Cezar, Constantin, Titus și Nicolae T. Stoika”, apropiindu-mă ca vârstă, nu de moarte, ci de alunecarea într-un alt orizont, mi-am întocmit permisul de liber acces „Cuvintele – veșmânt pentru marea trecere” (interviuri, cronici literare, medalioane aniversare în două volume însumând 688 de pagini).

Dacă mă gândesc bine, răspunsul la întrebarea pe care mi-ați adresat-o mi l-a anticipat colegul de acum și prietenul de când ne-am cunoscut (o jumătate de secol) și e cuprins în trei cuvinte – „un tăcător – făcător.”

C.A. În câteva cuvinte, cum ați descrie întâlnirea cu Petre Țuțea?

G.C. : Fără îndoială, miraculoasă, neuitând o clipă pe cel care avea să-mi devină prieten pe durata câtorva decenii – scriitorul, omul de aleasă cultură, domnul prof. univ. dr. Dan Smântânescu, fost secretar particular al savantului Nicolae Iorga. De ce o numesc miraculoasă? Pentru mine, este importantă căldura cu care mi-a vorbit despre părinții săi, Petre Bădescu, preot, și Ana Țuțea, cu care nu s-a căsătorit oficial, fiind oprit de dogma creștină, pentru că mai fusese căsătorit o dată, chiar dacă a rămas văduv. Tatăl său a

murit în anul 1924, când Petre Țuțea avea 22 de ani, când acesta ajunsese să fie student și apreciat de societate, încât tatăl său plecase împăcat dincolo. Am avut privilegiul mai multor întâlniri și am putut să mă conving, nu doar din spusele sale, dar și din atitudinea sa față de mine, că dragostea cu care fusese înconjurat și educat de părinți în spiritul iubirii aproapelui și a neamului din care face parte, rodiseră din plin în întreaga sa ființă. Întâlnirea cu Petre Țuțea și celelalte care au mai urmat s-au păstrat în amintirea mea ca niște sărbători de neuitat.

C.A. : Dar cu secretarul personal al lui Nicolae Iorga?

G.C. : Pe secretarul personal al lui Nicolae Iorga l-am cunoscut în toamna anului 1972, mai precis în luna noiembrie prin șeful bibliotecii Casei de Cultură a M. I , care, nu știu în ce împrejurare, l-a cunoscut pe domnul Smântânescu, căruia i-a vorbit despre mine și, la dorința profesorului de a mă cunoaște, au pus la cale întâlnirea. Așa se face că într-o zi, locotenent-colonelul Vasile Bălășoiu îmi spune că a decis să-mi facă bucuria de a întâlni un om excepțional. Recunosc faptul că a avut dreptate și, de atunci și până în 15 ianuarie 2000, am trăit sentimentul unei profunde prietenii. Atunci, sub privirea mea îndurerată, pe un pat dintr-un salon al Spitalului M. I. „Dimitrie Gerota”, din zona Foișorului de Foc, s-a stins în prezența mea, în timp ce îi simțeam între palmele mele mâinile sale pe care voiam să i le încălzesc, dar nu se mai putea, pentru că i s-au răcit de tot, așa cum se întâmplă totdeauna la trecerea cuiva în alte dimensiuni ale Universului. Ultimele sale cuvinte au fost: frig, singurătate... Am rămas totuși cu o nedumerire: cum a putut, în clipa finală, să simtă semnele morții (frig și singurătate), când ani numeroși încălzise și luminase cu strălucirea cuvintelor sale atâtea suflete?!

C.A.: Care a fost povestea cărții cu și despre Toma Caragiu?

G.C.: Inspirat spus „povestea”, fiindcă într-adevăr a fost o poveste. În ultimul an de facultate la filologie, am avut-o profesoară la cursul de lingvistică generală pe distinsa doamnă Matilda Caragiu, sora inimitabilul și multîndrăgitului actor Toma Caragiu. Și astăzi îmi amintesc de

acel blestemat 4 martie 1977 care ni l-a smuls dintre noi pe Toma Caragiu – magicianul. Revenind la sora marelui actor pot spune că destinul a aranjat să fiu studentul preferat al Domniei Sale. Se discuta în conducerea Institutului de Lingvistică al Academiei necesitatea elaborării Atlasului general al limbii române. La acel moment se formau colectivele de lucru pe secvențe, cuprinzând, (luând ca reper alfabetul) grupe de litere. Pentru fiecare minicolectiv – câte șase litere. Unul din aceste minicolective fusese încredințat doamnei Matilda Caragiu. Într-o zi, m-a anunțat să rămân puțin după curs pentru că avea să-mi comunice ceva important care s-ar putea să mă intereseze. Așa am aflat despre proiectul consemnat mai înainte și că este convinsă că e o chestiune care sigur nu este peste puterile mele, neuitând să precizeze că, dacă voi accepta, să fac parte din minicolectivul său, aproape sigur am șanse să fiu oprit ca asistent la facultate. Observând că mă cam codesc, mi-a dat trei zile pentru a mă decide. Nu-i pica bine să renunțe la mine. După trei zile, în esență, răspunsul meu contura ideea – chiar nu vă e milă nici un pic de tinerețea mea? Ca o adevărată doamnă, mi-a lăsat privilegiul de a fi în continuare preferatul său. Această simpatie reciprocă s-a perpetuat și după absolvirea facultății prin sporadice apeluri telefonice. La un moment dat, mi-am luat îndrăzneala de a o ruga să mă pună în legătură cu Toma Caragiu, întrucât sunt decis să scriu o carte despre Domnia Sa. M-am întâlnit cu Toma Caragiu de trei ori, una dintre întâlniri s-a petrecut la aniversarea zilei de naștere a doamnei Matilda. Cam aceasta a fost strategia mea care m-a pus în posesia, direct de la sursă, de a crea ce-mi trebuia pentru a-mi împlini visul. Acesta a devenit cartea numită „Toma Caragiu magicianul”, Editura Coresi, 2009. Am să închei răspunsul la întrebare, reproducând din carte răspunsul la întrebarea „Ce crede Toma despre Toma Caragiu?” Iată răspunsul: „Sunt mulțumit că am ales teatrul, altminteri, nu m-aș fi putut exprima și nu-mi pot imagina cum m-aș fi făcut util într-o altă profesiune.”

C.A.: Ce ați prefera, dacă ar fi s-o luați de la capăt azi, jurnalismul sau a fi doar un scriitor și atât?

G.C.: Raportându-mă la ceea ce crede și spune

Mihai Eminescu: „Ar fi păcat să se lepede clipa cea repede ce ni s-a dat”, clipa cea repede semnifică, prin plasarea sa în dimensiunea timpului cosmic, viața fiecăruia dintre noi. De aceea, trebuie trăită și valorificată la intensitate maximă. Nu știu, dacă prin jurnalism, valorific la maxim „clipa cea repede” sau ca scriitor. Ceea ce știu și cred că și fac, mă implic cât sunt capabil s-o fac în ambele ipostaze. Luând ca reper zicerea eminesciană în postumitate, se vor afla cei care vor cântări răspunsul corect.

C.A.: Cum ați caracteriza ca fiind cultura românească de azi? Dar jurnalismul actual?

G.C.: Cultura de azi, n-am nicio îndoială, este cu mult peste incultura celor care o păstoresc și care sfidează actele de cultură neștiind sau ignorând faptul că ele se transformă în fapte civilizatoare, iar un neam care nu înțelege și neglijează acest lucru și își umilește cărturarii face primul pas spre pieire. Jurnalismul, prin cei care îl fac, ar trebui să țină cu poporul, cu mult mai mult ca să nu rătăcească. Ar trebui ca ambele să fie conștiente că „rădăcinile neudate să se usucesc condamnate.”

C.A.: Cum a fost apropierea domniei voastre de epigramă?

G.C.: În mândria lor, prea în mică măsură justificată, epigramiștii, pentru a-și păstra monopolul asupra epigramei, prin ce afirmă despre construirea ei, te fac să crezi că e un baubau de care trebuie să te ferești ca dracul de tămâie. Aceste considerente m-au făcut să mă apropii în vârful picioarelor de tărâmul epigramei și chiar s-o recunosc într-un grupaj de epigrame dintr-o plachetă intitulată „Pe cărări de epigramă”: „Pe cărări de epigramă, / Pășit-am cu un fel de teamă / Însă am putut, la o adică / Să-mi înving frica de frică.” Învingându-mi frica, am câștigat niște atuuri. Cel mai important sună astfel: „Cu umorul și cu hazul / Treci necazului pârleazul. / Cum dincolo de pârleaz / Te așteaptă alt necaz / Te apuci din nou de haz. / Și ce strașnică pomană / Nu rămâi de teme-n pană. / Grație lui Dumnezeu / Vei fi inspirat mereu.”

Oriunde ai privi dai peste o sursă de inspirație: cărțile, literatura, tablourile, peisajele, totul.

Gavin Rossdale

PIESĂ DE TEATRU**Nicolae VASILE**

Controversiada (2)
(urmărire din numărul anterior)
*Bine că există anestezia totală,
 altfel, românul l-ar contrazice
 pe chirurg pe masa de operație.
 (Banc românesc)*

Actul 1, Scena 2

(Nelu, în bucătărie, cu o oală mare pe foc și o lingură de lemn în mână)

Nelu:

Na, că placa asta mare de marmură, pe care am pus-o să-mi uniformizeze temperatura pe fundul oalei, îmi acoperă și celelalte ochiuri și nu mai am loc să fac cafeaua. O s-o descentrez un pic să fac loc și la ibric, că doar, acum la început, nu este atât de fierbinte încât să se ardă magiunul. „Rețeta” asta o știu de la biata mama, Dumnezeu s-o odihnească, care făcea anual cantități mari din această binecuvântată mâncare, pentru șapte persoane, doar din prune fierte la foc mic, toată ziua, fără niciun pic de zahăr. Nu din ifose de carbohidrați, glucide etc., ci pentru că n-avea. Aveam de păzit oala de dimineață până seara, fără a mă implica într-o altă activitate care mi-ar fi putut sustrage atenția de la mestecat și, astfel, compromiterea lucrării prin ardere.

Telefonul rămânea, totuși, deschis, iar el își făcea treaba lui. Așa că, sună:

Gina (fiica sa):

Ai început proiectul, bănuiesc, că altfel nu ai mai avea suficient timp să-l termini astăzi. Știu de când îl pregățești în minte!...

Nelu:

Da, dar să nu mă ții mult de vorbă, să mi se ardă magiunul, că apoi te pun pe tine să mi-l faci din nou! Nu glumesc!...

Gina: Ba, eu cred că glumești. Știi că n-am făcut

niciodată așa ceva, și nici nu voi face vreodată o astfel de rețetă barbară. Cum adică să nu pui în el niciun ingredient?... E împotriva regulilor de bun simț gastronomic.

Nelu:

Hai, mai lasă-mă cu principiile tale gastronomice, eu știu una și bună, magiunul de prune se face doar din prune. Orice-i pui în plus îi strică gustul, și gata!...

Gina:

Chiar mă superi!... Dacă ar fi după tine, meseria mea n-ar exista. Doar eu asta fac, scriu, public la reviste de gastronomie, am făcut o facultate de gastronomie în Italia, că la noi nu există, și vii tu și ștergi cu buretele totul, că așa ai văzut tu la bunica. Pentru Dumnezeu, ea nu pune nimic că nu avea, nu că n-ar fi trebuit. De ce nu umbli și acum desculț, că așa îmi spuneai că umblai când erai mic? Mai mestecă-n chestia aia, să nu mă acuzi apoi pe mine că s-a ars!...

Nelu:

Mai lasă-mă cu facultatea ta!... Ai făcut vreo trei, și acum mă ieși pe mine cu îndrăgosteala de gastronomia superelevată! De celelalte două de ce nu te ai îndrăgostit așa?

Gina:

Mai greșește omul!... Cel mai rău îmi pare de prima, în care am pus tot sufletul, dar am fost înșelată în așteptări. Chiar așa, m-am simțit ca și cum aș fi fost trădată în dragoste. La comunicare m-am înscris că își făceau reclamă că la ei predă Andrei Pleșu, și nici nu l-am văzut pe acolo. Trimitea fel de fel de înlocuitori de mâna a șaptea. Mi-a părut foarte rău.

Nelu:

Hai să trecem la altceva! Îmi pare rău că ți-am stârnit amintiri neplăcute!...

Gina:

Ca să mă răzbun, istoria artelor plastice, unde s-ar fi putut să-l întâlnesc, am făcut-o în străinătate, dar s-a văzut că am făcut-o din ambiție și nu din plăcere. Asta e!... Mai mestecă acolo!...

Nelu:

Nu este bine să faci nimic din ambiție. Ambiția nemăsurată nu duce la nimic bun. În privința facultății, eu ți-am spus de atunci să alegi o facultate serioasă! Ingineria, medicina, mai nou, informatica sunt și vor fi valabile în orice situație. Înainte era o meserie bună și profesoria, mai ales pentru fete, dar, acum, la bietele profesoare le

este frică să mai intre în clasă. Doamne, unde am ajuns!...

Gina:

Lasă, că nici cu medicina nu este mai bine!... Am văzut eu o serie de reportaje pe la televiziuni cu doctori bătuți de pacienți. Lucrurile s-au agravat mult în perioada pandemiei, când abundența de cazuri a făcut imposibilă tratarea cu celeritate a tuturor.

Nelu:

Așa e!... Vă deplâng pe voi din generația tânără. Parcă la noi lucrurile erau mai așezate. Fiecare își vedea lungul nasului și stătea în banca lui, își vedea de treaba lui. Acum, vorba lui Umberto Eco, „*de când cu internetul, prostul satului a devenit înțeleptul satului*”, elevii se dau mai deștepti ca profesorii, pacienții se cred mai informați decât medicii etc. Totuși, trebuie să dăm importanța cuvenită profesionalismului!...

Gina:

Dacă mi te adresezi mie, să știi că n-ai nimerit-o! Nu uita că, deși n-am practicat, am absolvit o facultate de comunicare, unde am învățat câte ceva, iar lucrurile nu stau așa cum zici tu.

Nelu:

Ia zi-mi tu cum stau, fetița tati!... Chiar, am uitat să adaug că și copiii au devenit mai deștepti decât părinții.

Gina:

Nu o lua în bășcalie, că treaba-i serioasă! O să-ți răspund la toate, inclusiv la cea cu părinții. Si, mai mestecă-n oala aia!...

Înainte, pentru copii, părinții și profesorii erau ca niște Dumnezei, pentru pacienți, doctorii aveau conotații divine, chiar dacă unii mureau cu zile prin spitale, din greșeli medicale. Acum, exceptând cazurile de lipsă crasă de educație, încă prezentă la categorii largi de populație, nu numai la cei de etnie romă cum s-ar putea crede, oamenii sunt mult mai informați, grație acestui controversat internet. Copiii nu mai înghit toate balivernele părinților, elevii și studenții nu mai iau de bun orice vine de la catedră, bolnavii nu mai acceptă tratamente pe care le bănuie pasibile de malpractice etc. Ce e rău în asta?...

Nelu:

Nu e nimic rău, dar părinții își fac mereu griji pentru copii, indiferent de vârsta lor. În asta este ceva rău?

Gina: Nu este ceva rău, dar ar trebui să se

obișnuiască cu ideea că există o evoluție la scară internațională menită să slăbească influența părinților asupra copiilor. De exemplu, în țările nordice, copiii nu sunt considerați ai părinților, ci ai statului.

Nelu:

Îmbătrânesc și-mi pare bine! Sper să nu apuc acele vremuri și pe la noi!

Gina:

Bine, bine, faci tu pe moralistul, cu mine!... Atât cât am putut eu să înțeleg, când eram mică și tu erai pe funcții mari, ai fot o persoana foarte ambițioasă. Ambițiile tale ne-a făcut pe noi copiii să nu ne prea bucurăm de prezența ta.

Nelu:

Așa este, și-mi pare rău, dar tocmai asta mă îndreptățește să-i sfătuiesc pe alții să nu îmi urmeze exemplul.

Gina:

Apropo de sfaturi, mi-a zis Bogdan că i-ai promis că te gândești la o soluție de a mai slăbi efectele societății concurențiale asupra psihicului nostru, pe termen lung. Amândoi am fost de acord că așa este, nu putem trăi într-o competiție continuă, mai avem nevoie și de relaxare. Te credem pe tine.

Nelu:

M-am gândit, dar aceasta a rezultat în contextul unei discuții lungi cu el și corect ar fi ca să-i spun întâi lui la ce concluzie am ajuns. O să afli și tu. Dacă ar exista o soluție să vă spun la amândoi odată, așa ar fi cel mai bine.

Gina:

Of..., măi tată, ce anacronic ai ajuns!... Cu telefonul ăla primitiv al tău mi-ar fi și rușine să merg cu tine pe stradă. Dar dacă ai un calculator acasă, te învăț eu cum să facem să discutăm în trei.

Nelu:

Dar nu ar fi bine s-o înveți și pe maică-ta cum să facă, să discutăm în patru?

Gina:

Cred că ea știe cum se face, dar nu cred că are chef. Hai s-o facem în trei și vom mai vedea.

Nelu:

Bine, bine, o să văd ce calculator mai funcționează pe aici, că sunt mai multe, și apoi vorbim. Acum, s-a cam îngroșat magiunul și trebuie să mestec în el mai des.

Urmare în numărul viitor

Proiecte BOGDANIA în anul 2023

Festivalul - Concurs internațional de creație literară „BOGDANIA”, Ediția a XII-a, 2023

Regulament

Asociația Cultural-umanitară „BOGDANIA” și revista de creație și cultură „BOGDANIA” din municipiul Focșani, Str. Contemporanul, Nr. 28, în parteneriat cu UZPR organizează:

Festivalul - Concurs internațional de creație literară „BOGDANIA”, ediția a XII-a, 2023 Scopuri:

* stimularea interesului pentru literatura română contemporană și a respectului pentru valorile moștenite.

* dezvoltarea spiritului competitiv, a dorinței de afirmare și pentru ieșirea din anonim al celor care creează și care au talent deosebit.

* promovarea în revistele de cultură și în Antologii literare a câștigătorilor și creațiilor valoroase din fiecare secțiune literară.

Participanți: - Creatori, care nu au volume tipărite, pe două secțiuni de vârstă, astfel:

- Secțiunea pentru TINERI între 15-30 de ani.

- Secțiunea pentru creatori de peste 30 de ani, indiferent de vârstă.

Secțiunile concursului: poezie, proză scurtă și eseu doar pentru creatori din țară și diaspora românească, fără volume publicate.

Textele trebuie dactilografiate în Word, Times New Roman 12 pct., spațiere un rând, cu diacritice și să nu depășească 3-4 pagini A4 pentru fiecare gen literar, într-un singur document în format .doc sau .docx la adresa de e-mail: ionelmarin55@gmail.com

Trimiterea textelor (creațiilor): 01 aprilie – 31 iunie 2023, la adresele:

a) E-mail: ionelmarin55@gmail.com, cu mențiunea „Pentru concurs”.

b) Poștă: Asociația Cultural-umanitară „BOGDANIA”, FOCȘANI, Str. Contemporanul nr. 28, Cod 620065, județul Vrancea, cu mențiunea „Pentru concurs” în câte 2 exemplare.

Textele vor purta un motto, care se va regăsi și pe un plic închis, cuprinzând date despre autor (nume, prenume, data nașterii, profesia, adresa de corespondență, telefonul, precum și o scurtă prezentare a activității literare).

Textele trimise după data de **31.06.2023** (data poștei) nu vor fi luate în considerare, de asemenea cele care nu sunt dactilografiate corespunzător (fără diacritice).

Evaluarea textelor se va face în luna iulie 2023 de către un juriu format din 5 (cinci) personalități: critici literari, scriitori și oameni de cultură români. Se va întocmi o fișă de participare pentru fiecare concurent. În urma evaluării fiecărei creații se va stabili în mod corect și obiectiv, pe bază de note, concurenții câștigători pe secțiuni.

Premianții vor fi anunțați până în data de **15 august 2023**, prin e-mail și telefonic.

Se vor acorda **Premii pentru fiecare secțiune** și în funcție de calitatea textelor, diplome speciale din partea revistei de cultură Bogdania și a partenerilor.

Persoanei care va întruni cel mai mare punctaj, indiferent de secțiunea la care a participat i se va acorda „**TROFEUL BOGDANIA**”, 2023.

Persoanele care vor să sprijine proiectul o pot face prin donații ori sponsorizare în contul Asociației Cultural-umanitare Bogdania:

RO11BRMA0999100047750380, în RON, Banca EximBANK, Filiala Focșani, CIF 29080784, cu mențiunea pentru Festivalul Bogdania, 2023.

Festivitatea de premiere se va ține către sfârșitul lunii **august 2023, București**, în locația ce va fi făcută public și cunoscută dvs. cu cel puțin 10 zile înainte.

Vă așteptăm cu drag să vă înscrieți în concurs. Tuturor succes și numai bine!

Se vor posta informații și pe site-ul: www.revistabogdania.ro

Relații suplimentare:

Scriitor Ionel MARIN

e-mail: ionelmarin55@gmail.com;

revistabogdania.ro@gmail.com

Mobil: 0752862369

Concursul literar pentru elevi „BOGDANIA”, ediția V-a, 2023

Regulament

Asociația Cultural-umanitară „BOGDANIA” din municipiul Focșani și revista de cultură „BOGDANIA” continuă proiectul literar, început acum patru ani, pentru elevi de Școală gimnazială, **vârsta 7-15 ani**.

Scopuri:

Descoperirea de noi talente din rândul elevilor din clasele I-VIII, stimularea interesului pentru creație literară și promovarea dorinței de afirmare a copiilor care creează și au înclinații deosebite pentru limba română.

Participanți: - Elevi ai Școlilor Gimnaziale din țară, din clasele I-VIII.

Secțiunile concursului: poezie și proză scurtă.

Textele trebuie dactilografiate în Word, Times New Roman 12 pct., spațiere un rând, cu diacritice și să nu depășească 3 pagini A 4 pentru fiecare gen literar (minim 3 poezii), într-un singur document în format .doc sau .docx la adresa de e-mail:

ionelmarin55@gmail.com

Trimiterea creațiilor: 01 martie – 31 martie 2023, la adresele:

- E-mail: ionelmarin55@gmail.com, cu mențiunea „Pentru concurs”.
- Poștă: Asociația Cultural-umanitară „BOGDANIA”, FOCȘANI, Str. Contemporanul nr. 28, Cod 620061, județul Vrancea, cu mențiunea „Pentru concurs” în câte 2 exemplare. Textele vor purta un motto, care se va regăsi și pe un plic închis, cuprinzând date despre elev (nume, prenume, data nașterii, clasa, adresa de corespondență, precum și denumirea Școlii Gimnaziale, profesor/îndrumător, localitatea și județul).

Textele trimise după data de **31 martie 2023** (data poștei) nu vor fi luate în considerare, de

asemenea cele care nu sunt dactilografiate corespunzător (fără diacritice).

Corectarea textelor se va face de către un juriu format din 5 (cinci) poeți, prozatori, critici literari din România. Se va întocmi o fișă de participare pentru fiecare concurent.

În urma evaluării fiecărei creații se va stabili pe bază de note, concurenții premiați la poezie și separat la proză scurtă, pentru elevii din:

Clasele I-IV; Clasele V-VIII

Premianții vor fi anunțați în data de **20 aprilie 2023**, prin e-mail și telefonic.

Se vor acorda **Premii pentru fiecare secțiune** și în funcție de calitatea textelor și diplome speciale din partea revistei Bogdania și a partenerilor concursului Bogdaniei.

Vom primi cu bucurie creațiile voastre, poezii, povești, povestiri legate de copilărie, amintiri din vacanțe, obiceiuri și tradiții de Paști, despre istorie, natură, școală, familie.

Tema este la alegerea elevilor. Să trimiteți lucrări proprii, nepublicate.

Festivitatea de premiere se va desfășura la sfârșitul lunii aprilie 2023. Vă așteptăm cu drag!

Relații suplimentare: e-mail:

ionelmarin55@gmail.com;

Mobil: 0752862369;

Scriitor Ionel MARIN

Teatrul „Mr. Gheorghe Pastia” din Focșani

EVENIMENTE CULTURALE

Cronică a Cenaclului „Literar ing” din București

Cenaclul „Literar ing”
CERCUL SCRITORILOR INGINERI DIN AGIR
Întâlnire Cenaclu: 15 noiembrie 2022

Lansare de carte
16⁰⁰-17⁰⁰
MIHAI-VOIEVOD VITEAZUL
Simbol al unirii românilor
Editura BOGDANIA
Autor,
Corneliu CRISTESCU
Vorbuitori:
Ionel MARIN, Geo CĂLUGĂRU
Florian Laurențiu STOICA, Doina BÂRCĂ, Vasile GRIGORE, Ștefan PĂUN

Lansare de carte
17⁰⁰-18⁰⁰
ULTIMELE TREI VACANȚE
Editura PAIDEIA
Autor
Vasile MUNTENIȚĂ
Vorbuitori:
George INDRU
Monica Gilda BULARDA
Toți participanții

18⁰⁰-19⁰⁰ Tratatii
19⁰⁰ Moment muzical – Romante
Liliana PAGU și invitații săi

Moderator: Nicolae VASILE
Sala Mare AGIR, Bd. Dacia, Nr. 26, (Piata Romană)
Vi așteptăm cu drag!

În ziua de 15 noiembrie 2022, în Sala Mare AGIR din b-dul. Dacia, nr. 26, arhiplină cu această ocazie, a avut loc Cenaclul „Literar ing”, având în program două lansări de carte și un excelent moment muzical prezentat de **Liliana PAGU** și invitații săi.

Prima lansare de carte a fost cea a volumului *Mihai-Voievod Viteazul – Simbol al unirii românilor*, autor dl. **Corneliu Constantin CRISTESCU**. Au luat cuvântul **Ionel MARIN**, directorul Editurii **BOGDANIA**, care a editat cartea, **Geo CĂLUGĂRU**, scriitor, membru al *Uniunii Scriitorilor din România*, **Florian Laurențiu STOICA**, directorul revistei *Independența Română-Independența prin Cultură*, **Doina BÂRCĂ**, poet, secretar literar la revista *Independența Română-Independența prin Cultură*, **Vasile GRIGORE**, redactor-șef la *Revista SUD*, **Ștefan PĂUN** – profesor universitar, redactor-șef la *Revista VLAȘCA*.

„Eu spun că această carte, pe care am scos-o la Editura Bogdania, este o *carte-document* de istorie. O carte care conține foarte multe informații despre Voievodul Mihai Viteazul, despre țările române, despre luptele și personalitățile vremii, cum nu s-a văzut în nici o altă carte de istorie, întrucât toate cărțile de istorie văzute până acum despre viața, luptele și faptele lui Mihai-Voievod Viteazul, și mai ales despre realizarea Unirii, nu redau și toate greutățile prin care a trecut poporul român.

Unirea a durat puțin, dar a rămas un Simbol!”, a spus **Ionel MARIN** în cuvântul său.

Geo CĂLUGĂRU, a spus: „Domnul Corneliu Cristescu este un om pe care îl cunosc bine și sunt bucuros să vă spun câteva cuvinte despre cartea sa. Cartea începe cu un *motto*, și din atâtea posibile, l-a ales pe cel mai fericit, luat din *Nicolae Iorga*, care sună astfel: *De la 1600, nici un român n-a mai putut gândi unirea fără uriașa lui personalitate, fără paloșul sau securea lui ridicată spre cerul dreptății, fără chipul lui de curată și desăvârșită poezie tragică.*”

Florian Laurențiu STOICA, care începe prin a adresa felicitări domnului Cristescu. Menționează, printre rânduri, „am citit că acolo/atunci a existat și un Stoica, care, într-adevăr, este o ramură din *neamul STOICA*, care l-a însoțit pe Mihai Viteazul la Alba Iulia!. Felicit pe domnul Ionel Marin care, ca redactor-șef la revista Bogdania a asigurat publicarea articolelor, iar ca director al Editurii Bogdania, a editat această frumoasă carte.”

Doina BÂRCĂ, care a adresat un salut tuturor celor prezenți. „Volumul este complex și complet, cu exemple în care istoria pendulează între orgolii, bogății, măriri, lupte, dar și sentimente. Dimensiunea istorică a timpului expus și a evenimentelor, îl definesc parcă, într-o proiecție a timpului zburat, purtate în inima cutezătoare, plină de năzuințe, el Mihai Viteazul, cel care a rămas, pentru istoria noastră, conducătorul celor trei state (provincii istorice) ale României de azi. Acțiunile diplomatice, pe cont propriu, duse de Mihai Viteazul pentru desăvârșirea unității politice de atunci, rămân simbolul zidului împotriva înaintării păgânilor, în dorința de a realiza unirea tuturor românilor în hotarele Daciei vechi.”, a mai spus Doina BÂRCĂ în cuvântul său.

A doua lansare de carte a fost cea a volumului *Ultimele trei vacanțe*, autor dl. **Vasile MUNTENIȚĂ**, publicată de Editura **PAIDEIA**, București, 2022.

O scriere recomfortabilă, a unui om, inginer de profesie, cu succes și în viață, și în carieră, care vrea să se destăinuie către ceilalți semeni, într-o perioadă în care vremurile nu ne prea răsfăță cu astfel de trăiri.

Cartea poate fi catalogată ca un jurnal de călătorie romanțat, iar autorul recunoaște că apornit la acest drum literar fiind inspirat de cunoscutul film „Operațiunea Monstrul”.

În cuvântul lor, **Gheorghe INDRE** și **Monica Ghilda BULARDA**, scriitori și ingineri la rândul lor, cunoscuți ai autorului din viața de toate zilele, au venit să confirme și să întărească anumite aspecte prezentate de autor în carte.

În partea a treia a programului, momentul muzical, celebra soprană **Liliana PAGU** și invitații săi ne-au încântat cu un cuprinzător program de romanțe intitulat „**Clubul Romanței-Clubul Speranței**”, la care au participat renumiți soliști de operă și operetă, laureați ai Festivalului „*Crizantema de aur*”, dintre care, în ordinea alfabetică, după afiș: **Doina BORDA-EREMIA** (contralto), **Vladimir CATANĂ** (contratenor), **Daniela CIOCEIA** (soprană), **Dragoș IONEL** (bas), **Gladiola LAMATIC** (soprană), **Ștefan LAMATIC** (bas), **Mircea NEDELESCU** (tenor), **Liliana PAGU** (soprană), **Marcel ROȘCA** (bas). Au acompaniat: **Elena ALBU** (vioară) și **Tudor SCRIPCARIU** (pian).

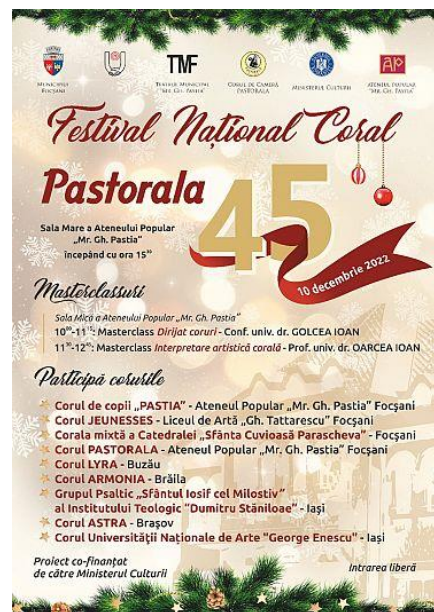
Au recitat: **Rodica ONIGA** și **Liana TAUBERG**.

„În toate cele trei părți ale cinaclului, aș vrea să menționez prestația cu totul deosebită a talentatei actrițe **Doina GHÎTESCU**, care a atras ropote de aplauze din partea publicului.”

Evenimentul a fost moderat de **Nicolae VASILE**, conducătorul Cenaclului.

„Festivalul Național Coral Pastorală 45” Focșani, 10 decembrie 2022

Deosebitul eveniment din data de 10 decembrie 2022 a fost organizat de Primăria Focșani, Teatrul Municipal „Mr. Gh. Pastia”, Corul de Cameră Pastorală, Ateneul Popular „Mr. Gh. Pastia” și cofinanțat de Ministerul Culturii.

În final a cântat Corul „*Neamul Românesc*” dirijat de **Ileana CÎMPEANU**.

Corul „Pastorala” din Focșani

La ”Festivalul Național Coral Pastorala 45” desfășurat cu prilejul împlinirii a 45 de ani de la înființarea Corului de Cameră Pastorala, în sala mare a Ateneului Popular „Mr. Gh. Pastia” din Focșani, au urcat pe scenă mai multe formații corale, printre care: Corul de copii „Pastia”, Corul Jeunesses, Corala mixtă a Catedralei „Sfânta Cuvioasă Parascheva”, Corul Pastorala, Corul Lyra – Buzău, Corul Armonia – Brăila, Grupul Psaltic „Sfântul Iosif cel Milostiv” al Institutului Teologic „Dumitru Stăniloiaie” – Iași, Corul Astra – Brașov, Corul Universității Naționale de Arte „George Enescu”- Iași. Tot în cadrul Festivalului a fost organizat două masterclasuri în sala mică a Ateneului Popular, susținute de conf. univ. dr. *Ioan Golcea* despre „Dirijat coruri” și de prof. univ. dr. *Ioan Oarcea* despre „Interpretare artistică corală”. Corul „Pastorala” și-a început propria poveste în urmă cu 45 ani, sub bagheta aceluiași dirijor, în persoana profesor Dumitru Săndulachi.

Prof. dr. Dumitru Săndulachi

Domnia sa s-a născut la 23 septembrie 1946, în comuna Mogoșești din județul Iași. A absolvit Facultatea de Compoziție și Muzicologie de la Conservatorul “George Enescu” din Iași, cariera profesională împărțind-o între munca de profesor și cea de dirijor.

”Rugă spre cer, așa a început povestea muzicii corale. Unirea vocilor, armonia sufletelor puse împreună creează o muzică ce aduce bucurie și încântare iubitorilor de frumos, o artă între arte”. Prof. Dumitru Săndulachi a înființat în anul 1975, la Liceul Pedagogic din Focșani, unde a fost profesor, corul „Mica Pastorală”.

Corul „Pastorala” a fost fondat în noiembrie 1977 de prof. dr. Dumitru Sandulachi sub denumirea de Corul de Cameră al Sindicatului Învățăământ din Focșani. Debutul pe scena mare a țării a avut loc în 1979 la Festivalul național al Corurilor de Cameră de la Tg. Mureș, când obține locul II pe țară din cele 40 de coruri participante. Din 1990, Corul „Pastorala” este membru fondator al Asociației Naționale Corale din România, Fundația „Marin Constantin”.

Corul „Pastorala” este un mesager al artei corale românești, cu sute de concerte și recitaluri susținute în țară și străinătate. Artiștii focșăneni au urcat pe scenă la Ingolstadt, Munchen, Regensburg, Ferminiano, Vatican, Autun Paris, Reims, Bruxelles, Woha, Luxemburg, Budapesta, Viena...Felicitări! Dorim în continuare Corului „Pastorala” și părintelui spiritual Dirijor D-tru Săndulachi, viață lungă și strălucită.

Publicist Ionel MARIN

ZIUA CULTURII ROMÂNE în județul Vrancea, 09-17 ianuarie 2023

Cultura reprezintă elementul definitoriu al identității unei națiuni. Limba și cultura română vor dăinui veșnic. În fiecare an la București, Chișinău, Cernăuți și în majoritatea localităților unde trăiesc români au loc activități de omagiere a Luceafărului poeziei românești, Mihai Eminescu și a marilor valori ale literaturii și culturii române.

Cuvintele nemurire, eternitate imprimate de marele Eminescu în conștiința poporului român, ne reprezintă cel mai bine. Cultura scrisă „rug veșnic aprins” zămislește și transmite prin flacăra nestinsă a cuvintelor, memoria veacurilor și a netimpului. Eminescu ca și marii titani ai culturii române și universale vor cutreiera milenii și ne vor lumina cărarea vieții și fericirii umane. În acest an Consiliul județean Vrancea și Primăria

Focșani au mobilizat exemplar Instituțiile de cultură din subordine, organizând cu multă responsabilitate și dăruire activități de omagiere a valorilor culturale românești, de sărbătorire cu sălile pline a Zilei Culturii Române.

Voi reda pe scurt câteva dintre activitățile culturale desfășurate fără multe detalii...

Am constatat și afirm cu bucurie că la Focșani cultura românească este prețuită și este realizată în folosul comunității și al tuturor românilor.

Au avut loc numeroase activități culturale precum la: Teatrul municipal, Galeria de Artă, Biblioteca județeană „D. Zănefirescu”, Universitatea A. I. Cuza, Cercul Militar Focșani, Colegiile naționale, în Școli, Biblioteci, etc.

La Teatrul Municipal „Maior. Gh. Pastia”

din Focșani, Ziua Culturii Naționale a fost sărbătorită pe 15 ianuarie 2023, printr-o „seară de poezie eminesciană și un recital cameral de muzică românească”.

Moderatorul evenimentului, directorul Teatrul Municipal „Maior Gh. Pastia”, actorul Sorin Francu, după evocarea personalității poetului Mihai Eminescu, la bustul acestuia din Piațeta Teatru, și depunerea de coroane de flori, a invitat pe scena frumosului Teatru Ansamblul Folcloric „Țara Vrancei” directoare D-na Maria Costin Murgoci, care a încântat audiența cu piese folclorice de inspirație eminesciană.

Corul Municipal „Pastorală”, dirijor Prof. Dumitru Săndulachi, a prezentat un deosebit program din lirica eminesciană. Actorii Paula Grosu și Cristina Cristian-Vrabie au recitat superb din poeziile „poetului nepereche” Mihai Eminescu. Centrul de Excelență Vrancea, prin Prof. Silvia Chelariu, a premiat cele mai reușite lucrări ale elevilor participanți la concursul

„Scrisori către Eminescu”. Au urcat pe scenă elevi ai Colegiilor naționale din Focșani, liceelor din Panciu, Odobești dar și elevi de Școală Gimnazială din județ. Premii speciale au fost acordate din partea Primăriei Focșani, Ateneului Popular și Bibliotecii județene Vrancea.

Violonista Diana Jipa și pianistul Ștefan Doniga au încheiat evenimentul printr-un excelent recital cameral.

La Galeria de artă din municipiul Focșani, Consiliul Județean Vrancea a organizat și susținut pe data de 16 ianuarie 2023, prin instituțiile subordonate: Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu”, Centrul Cultural Vrancea și Muzeul Vrancei, un emoționant moment cultural dedicat Zilei Culturii Naționale.

Locația a fost neîncăpătoare și cred și pentru faptul că **Galeriile de Artă** au fost renovate și arată impecabil. Au fost prezente oficialități județene, locale, scriitori, oameni de cultură și un numeros public. Președintele Consiliului județean Vrancea, **domnul Cătălin Toma**, a lansat „invitație publică pentru asociațiile și fundațiile culturale, către oamenii de cultură, în vederea elaborării unei strategii culturale a Județului Vrancea, o strategie care să pornească de la beneficiarii acțiunilor culturale și de la oamenii de cultură, care cunosc cel mai bine patrimoniul cultural. Ziua Culturii Naționale este, așa cum a aprobat Parlamentul României în 2010, momentul ideal pentru „organizarea de manifestări culturale și de acțiuni social-culturale”, dar, înainte de toate, este ziua de

naștere a Poetului național Mihai Eminescu. De aceea a fost aleasă ziua de 15 ianuarie și nu o zi oarecare”.

Domnul Valentin Muscă, directorul Muzeului Vrancei pentru prima dată a expus 6 lucrări de artă din patrimoniul Instituției. Centrul Cultural a oferit un minirecital din compozitori români, cu ajutorul a doi elevi foarte talentați care urmează cursurile de pian.

Biblioteca Județeană „D. Zamfirescu”, Manager general doamna Oana Raluca Boian, a prezentat expoziția de documente **„Academicieni vrânceni în cultura națională”,** în număr de 31 academicieni și raftul cu o parte din opera poetului Mihai Eminescu în colecțiile Bibliotecii județene. Nefiind suficient timp doar despre doi academicieni vrânceni s-au spus mai multe date. Un moment emoționant a fost în care doamna Polixenia Lungu, soția poetului Hristache Lungu plecat dintre noi la Cer, a oferit din partea soțului cele trei scrisori ale lui Nicolae Labiș către Hristache Lungu, fost coleg și prieten. Asistența a fost încântată să asculte mai multe poezii scrise de Eminescu.

De fapt Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu” Vrancea, a organizat la toate sediile bibliotecii, o serie de activități cultural - educative, cu sprijinul unor instituții de cultură și de învățământ din Vrancea.

În ziua de 12 ianuarie la Secția pentru copii și tineret „Oana - Diana Renea” activitatea culturală - „Eminescu, steaua Culturii Naționale” - activitate coordonată de Prof. Pompilia Bărbosu, de la Școala Gimnazială „Duiliu Zamfirescu” Focșani.

Apoi activitatea „Eminescu, românul absolut” – activitate coordonată de Prof. Ionelia Burghlea, de la Școala Gimnazială „Oana - Diana Renea” Focșani, ambele cu participarea elevilor de la clasele V-VIII;

În ziua de 13 ianuarie 2023 la Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Focșani activitatea culturală - „Eminescu, simbol al culturii românești” - activitate coordonată de bibl. Diana Rădună și bibl. Mihaela Onu-Postică, la care au participat și numeroși elevi.

Fundația „Miorița”, Revista și Editura „Salonul literar”, director Prof. Culiță Ioan Ușurelu, au realizat un moment poetic închinat Prințului Poeziei Românești, Mihai Eminescu și a înmănat diplome și premii în cărți câștigătorilor concursului „Omul anului - 2022”.

În ziua de 17 ianuarie 2023 a avut loc la Sala „Virgil Huzum” a Bibliotecii județene evenimentul cultural **„Mihai Eminescu, cel din sufletul nostru”.**

Cu acest prilej a avut loc prezentarea Duplexului „Cuget eminescian și simțire românească” realizat de Filiala „Ștefan cel Mare și Sfânt” a Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” din Chișinău împreună cu Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu” Vrancea. Talentații elevi din Chișinău au recitat frumos, emoționant din poeziile poetului Eminescu.

Poetul Ionel MARIN, președintele Asociației cultural-umanitare Bogdania, redactorul șef al

Revistei de creație și cultură Bogdania din Focșani, a prezentat elevilor clasei a VI-a C din Școala Gimnazială „Ion Basgan”, coordonați de Prof. diriginte doamna Mariana Țandără, o mare iubitoare de Limba română și desigur de Eminescu și scriitorii români, a susținut o interesantă lecție despre Lucefărul poeziei românești, Mihai Eminescu „omul deplin al culturii române”. Un număr mare de elevi au recitat cu bucurie și emoție din lirica eminesciană, aceștia sunt: Andrei David Mihai, Andronache Daria Maria, Andrei Luca Matei, Angheluță Adelina Andreea, Ghiliniță Rebecca Teodora, Laptucă Ioana Maria Cătălina, Manea David Andrei, Marinescu Daria, Năstase Andreea Cristiana, Pușcașu Tudor, Săpunaru Monica, Sârbu Aron Ștefan, Spătaru Mălina, Sumănaru Sara Ioana, Tiron Alexandru Ștefan, Vrabie Maria Luisa.

Felicitări **doamnei Oana Raluca Boian** pentru implicare, dăruire și excelență culturală. Biblioteca județeană, prin întregul personal reprezintă un exemplu strălucit de a face cultură în municipiu și județul Vrancea.

În perioada 13-20 ianuarie la toate sediile bibliotecii vor fi expoziții de carte și materiale bibliografice dedicate Zilei Culturii Naționale.

În data de 12 ianuarie 2023, Ziua Culturii Naționale a fost sărbătorită la **Cercul Militar Focșani**, printr-o „Seară omagială Mihai Eminescu”. Evenimentul cultural, la care au participat un numeros public dar și scriitori, publiciști, artiști din Focșani, a fost organizat de Cercul Militar Focșani, în colaborare cu Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” – filiala Vrancea, Asociația Națională a Cadrelor Militare în Rezervă și Retragere – Filiala Vrancea, Capela Militară „Sfântul Prooroc

Ilie Tesviteanul” și Asociația „Mircea Grosu”. Vineri, 13 ianuarie 2023, **Biblioteca Municipală „Elena Lahovary” Adjud**, în parteneriat cu Școala Gimnazială „Mareșal Al. Averescu”, Școala Gimnazială „Mihail Armencea” și Școala Gimnazială Adjudu Vechi, a organizat o serie de activități dedicate **Zilei Culturii Naționale** și împlinirii a **173 de ani de la nașterea poetului național Mihai Eminescu**. Activitatea a cuprins: expoziții de carte dedicate Marelui Poet, prezentare date biografice, colaj de lucrări practice, vizionare film documentar despre viața lui Mihai Eminescu la sala multimedia, recital de poezie și momente artistice.

Elevul Tănase Tudor și eleva Răuciuc Mălina, coordonați de prof. Marinela BUCULEI au recitat poezii din creații proprii.

Colegiul Tehnic „Gheorghe Balș” din municipiul Adjud în cadrul proiectului „LUCEAFĂRUL LITERATURII ȘI CULTURII ROMÂNEȘTI”, a început activitățile de sărbătorire a Zilei Culturii Naționale încă din ziua de 09 ianuarie 2023.

Desigur nu am cuprins majoritatea evenimentelor ținute cu prilejul Zilei Culturii Române, în Focșani ori în județ și pot afirma că încă de la începutul acestui an se simte o revigorare a actului cultural și o implicare majoră a Instituțiilor în promovarea personalităților și valorilor autentice ale culturii române.

Doar prin educație și cultură înfrumusețăm și dăm strălucire sufletului omenesc.

Cu certitudine, respectând marii titani ai culturii strămoșești și universale, ne purificăm, înălțăm și ne vom bucura de frumusețea inegalabilă a vieții. Noi suntem români și trebuie să ne mobilizăm și să slujim cu devotament neamul românesc. Manuscrisele lui Mihai Eminescu în număr de 46 de volume, (aproximativ 14.000 de file), au fost dăruite de către Titu Maiorescu, Academiei Române. Mereu se vor găsi români să scrie despre Eminescu „Omul total, spiritul tutelar al neamului românesc”.

Mihai Eminescu era convins că munca stă la baza civilizației, că aceasta este „izvorul, baza libertății, culturii, civilizației”. Este firesc să nu-l uităm pe Mihai Eminescu, poetul „nepereche”, „românul absolut”, care a dat strălucire și frumusețe inegalabilă, ca nimeni altul până acum, României! Sus nația Română!

Scriitor, publicist Ionel MARIN

CONCURSUL INTERNAȚIONAL DE POEZIE
„Oana-Diana Renea”
ediția a XI-a

REGULAMENT

SCOPUL CONCURSULUI

Concursul de poezie “Oana-Diana Renea” este organizat de Biblioteca Județeană „Duliu Zamfirescu” Vrancea, **în memoria poetei Oana-Diana Renea**, autor de cărți pentru copii, membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Concursul are ca scop stimularea creației literare în rândul elevilor din clasele I-XII și este organizat cu acordul și sprijinul familiei autoarei.

CALENDARUL CONCURSULUI

9 decembrie 2022: Lansarea Concursului Internațional de Poezie „Oana-Diana Renea”, ediția a XI-a. Promovarea concursului în rândul elevilor din țara și din Republica Moldova.

31 martie 2023: Data limită de depunere a lucrărilor.

aprilie 2023: Anunțarea câștigătorilor

CONDIȚII DE PARTICIPARE

Participanții pot participa la acest concurs cu **maxim trei poezii, lucrări originale, nepublicate încă.**

Concursul se adresează următoarelor categorii de elevi:

- a) cls. I - IV
- b) cls. V - VIII
- c) cls. IX - XII

DEPUNEREA LUCRĂRILOR

Pentru a simplifica modalitatea de transmitere a lucrărilor și pentru încurajarea participării naționale și internaționale **lucrările vor fi trimise prin e-mail la adresa: sectiacopiibjrancea@gmail.com**

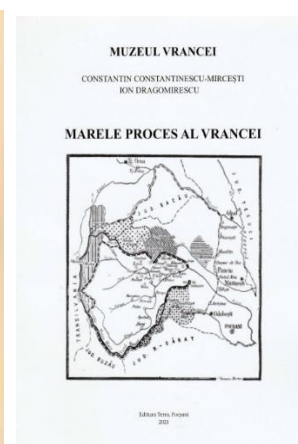
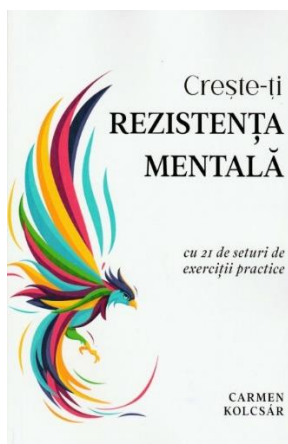
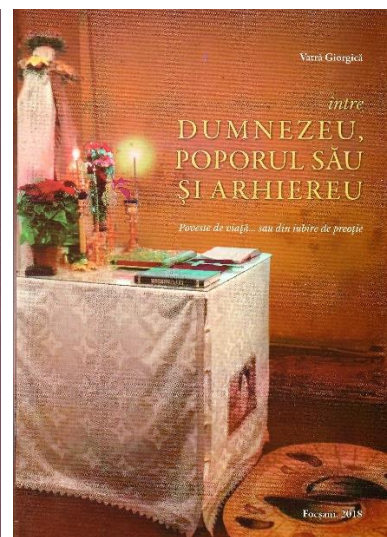
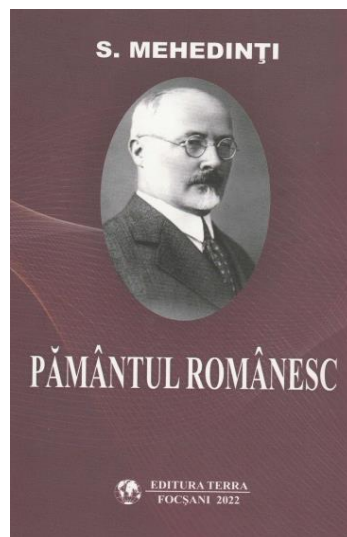
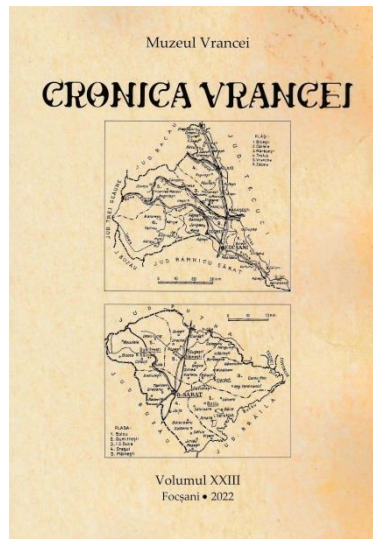
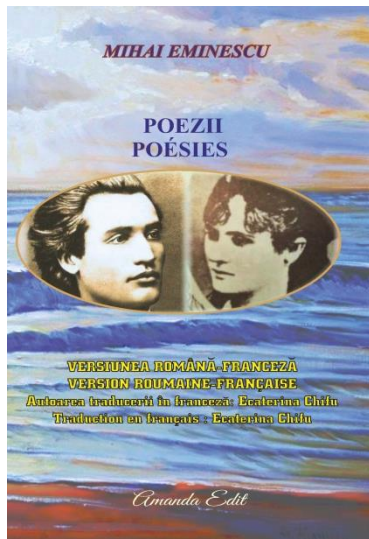
Email-ul trebuie să conțină mențiunea pentru Concursul Internațional de Poezie „Oana-Diana Renea” și obligatoriu următoarele date de identificare:

nume, prenume, clasă, școală, localitate, număr de telefon.

31 martie 2023: data limită de depunere a lucrărilor (transmitere prin email)

Persoană de contact: bibliotecar Maria-Cristina Olaru
e-mail: sectiacopiibjrancea@gmail.com

Semnal editorial

ISSN 2343-8061
ISSN-L 2343-8061